

50KR.

SCIENCE FICTION FANTASY HORROR

20

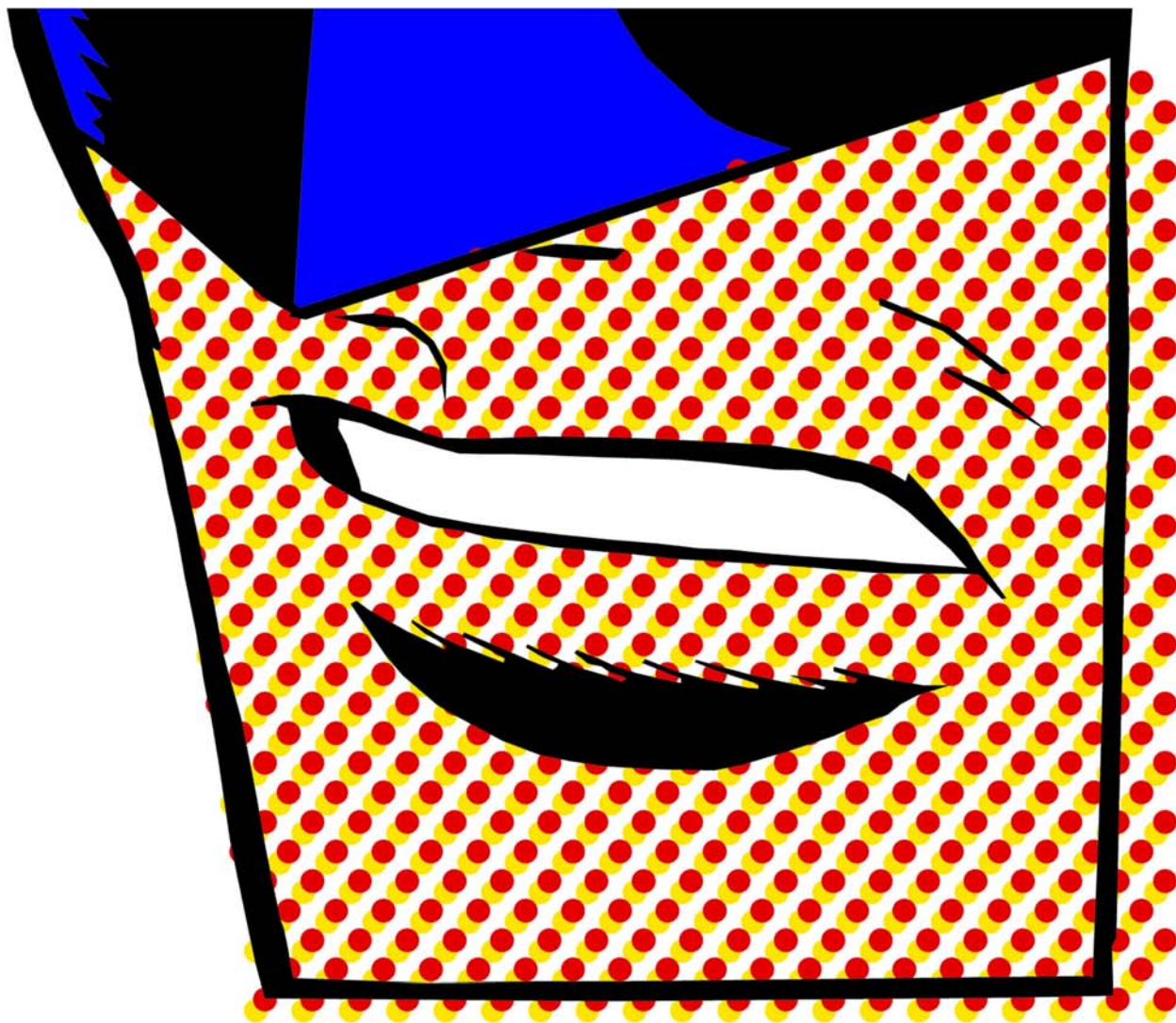
FORÅR
2009

HIMMELSKIBET

MAGASINET FOR FANTASTIK

Otto Frello

FOUR COLOR COMICS
(Four Color) : A printing process in which all primary colors plus black are used. Also refers to the Four Color series published by Dell.

COMICS
SCIENCE FICTION MANGA
GAMES FANTASY
SURF THE SHOP

FANTASK SKT. PEDERSSTRÆDE 18 & 35 1453 KØBENHAVN K
GAMES: 33 93 85 38 COMICS/POSTORDRE: 33 11 85 38 FAX: 33 13 85 01
E-MAIL: FANTASK@FANTASK.DK WWW.FANTASK.DK

HIMMELSKIBET

MAGASINET FOR FANTASTIK

Nummer 20, forår 2009

HIMMELSKIBET udgives af foreningen Fantastik. Læs om Fantastik på www.fantastik.dk.

HIMMELSKIBET beskæftiger sig med de fantastiske genrer. Bladet bringer artikler, noveller, kunst, anmeldelser, nyheder m.v., der på den ene eller anden måde har med fantastik at gøre.

HIMMELSKIBET er et non-profit forehavende, der udelukkende bliver produceret af ulønnet arbejdskraft. Alle indlæg er © indlæggerens ophavsmænd.

Ansvarshavende redaktør:

Klaus Æ. Mogensen
Tlf. 32 55 04 60
himmelskibet@fantastik.dk

Dette nummers redaktør:

Thomas Winther

HIMMELSKIBET udkommer ca. fire gange om året. Medlemmer af foreningen Fantastik modtager bladet gratis. Institutionsabonnement koster 200 kr. for fire numre. Medlemskab eller abonnement kan opnås ved at indbetale 200 kr. til konto i Amagerbanken 5320 0001514301. Husk at angive navn og adresse. Girokort til indbetaling kan rekvireres ved at sende en e-mail til forening@fantastik.dk.

Løssalgspris: 50 kr./stk.

Layout & montage:

Thomas Winther
Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri

ISSN-NR: 1603-5836

Deadline for #21: 1/7 2009

Annoncepriser:

Omslag, bagside: 400 kr.
Omslag, inderside: 200 kr.
Helside inde i bladet: 150 kr.
Halvside inde i bladet: 100 kr.

Forside: Otto Frello

Forside grafik: Michael Bernth
Illustration s.13: Arthur Rackham
Korrektur: Klaus Æ. Mogensen og
Niels Gjerløff

INDHOLD

Redaktionelt	3
Otto Frello -en nonsens maler	4
artikel af Thomas Winther	
David Lance Arneson 1947-2009 Nekrolog	6
af Flemming R.P. Rasch	
En oversat Klassiker - Bob Shaw: Orbitville (1975)	7
artikel af Knud Larn	
Philip José Farmer 1918-2009 Nekrolog	11
af Klaus Æ. Mogensen	
Torne	12
Novelle af Lars Ahn Pedersen	
Anmeldelser	17
Bøger, tegnserie og film anmeldelser	
Nyt om fantastik	37
af Klaus Æ. Mogensen	
Sov, lille ven	38
Novelle af Nikolaj Højberg	
Nyt fantastik på dansk	40
af Janus Andersen	
Foreningen Fantastik	43
(samt kalender)	
Obskuriøst nr. 11	Midt i bladet

Redaktionelt

Så rundede vi nr. 20 af *Himmelskibet*. Det er et kompakt nummer denne gang på i alt 60 sider, hvoraf de 16 består af *Obskuriøst* nr.11. Indholdet i *Obskuriøst* er noget anderledes end hvad der normalt bringes i *Himmelskibet*, men det har samme udgangspunkt, de fantastiske genrer. Ellers er der også denne gang masser af anmeldelser, et par noveller og artikler. Et par af de faste elementer blev der ikke plads til i dette nummer, men de skal nok vende tilbage i næste.

Næste nummer af *Himmelskibet* får temaet science fiction tegneserier, så hvis det er et tema du gerne vil bidrage med materiale til, så skriv endelig til redaktionen.

Urafstemingen, der blev sendt med rundt sammen med sidste nummer, blev vedtaget, så fremover er der ikke et skel imellem formelle og uformelle interessegrupper.

Vi arbejder for tiden på at finde en anden server og internetløsning til vores hjemmeside samt til alle Maillisterne. I hvor stort et omfang dette kommer til at få indflydelse på den måde som kommunikationen i interessegrupperne finder sted, må den kommende tid vise. Hvis du gerne vil give en hånd med til at få et nyt system op at køre, så meld dig på internetlisten.

God fornøjelse med dette kompakte og lidt atypiske nummer, og på gensyn til science fiction-tegneserier om til Juli.

Thomas Winther

Otto Frello

-en nonsens maler

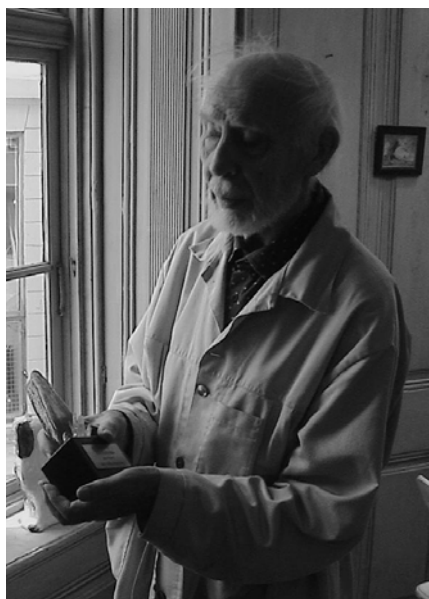
af Thomas Winther

Første gang jeg blev præsenteret for Otto Frello var i forbindelse med Eurocon 2004, hvor den danske delegation havde planer om at indstille Frello til årets kunstpris. Efter at have kigget på det præsentationsmateriale man havde med derved kunne jeg dog se at jeg ikke var ubekendt med hans billeder, da jeg kendte flere der havde nogle af hans plakater hængende. Frello vandt Eurocon-prisen, hvilket var første gang han havde vundet en kunstpris.

Efterfølgende er jeg begyndt at lægge mærke til hvor ofte man egentligt støder på plakater og andre gengivelser af Frellos kunst. En dag på studiet hvor jeg skulle købe semestrets pensum, var omslaget på den ene bog således en Frello gengivelse, og da jeg på kontoret på arbejdet hængte en Frello plakat op, kunne en af kollegerne fortælle mig at der på et kontor på etagen under også hængte en Frello.

Otto Frello er født i 1924, og opvokset på Varde egnen, hvor han blev uddannet, og arbejdede

som håndværksmaler. Allerede fra barnsben viste han talent for at illustrere, hvilket senere skulle blive hans levevej. I 1948 flyttede han til København for at uddanne sig som illustrator, men han endte senere med at undervise i samme felt. Han leverede illustrationer til en række håndbøger fra Politikens forlag, bl.a. bøger om ædelstene og luftskibe. Disse illustrationer skulle være nøjagtige gengivelser af hvordan virkeligheden ser ud, hvilket var i kontrast til de malerier han syslede med i fritiden. Dette var billeder med et indhold fra fantasiens verden. Billeder som det kunne være nærliggende at sammenligne med surrealisme, men som omvendt ikke har noget at gøre med surrealistes som Dali. Frellos billeder er noget mere naturalistiske, hvilket dog heller ikke er en isme som passer på Frello. I bund og grund giver det ikke mening at prøve at placere Frello i en isme; han er sin egen. Hans billeder er af fantasiverdener, men fremstillet som en naturalistisk maler

Otto Frello med hans Eurocon 2004 Award

"Det sorte hus" viser et mystisk sort hus formet som et meneskehjerte. Menneskene er på den ene side skræmte over dette hus, men også nysgerrige og vil gerne kigge ind.

ville have malet det hvis han havde siddet i den verden.

Frello selv betegner bl.a. de fabulerende elementer i sine billeder som værende et indhold af nonsens. Dette passer også godt med at billedernes titler ofte er korte og ikke nogen der forklarer billederne nærmere. Det er op til beskueren selv at finde meningen i billederne, og der er oftest rig mulighed for fortolkninger og videredigtning.

Det der bragte Frellos fantasi-billeder frem i lyset, var i forbindelse med et besøg han havde af Ole Faber fra Varde Museum. Besøget handlede egentligt om nogle billeder som Frello havde arvet, som var malet af en slægtning fra Vardeegnen. Under dette besøg lagde Faber mærke til Frellos egne malerier, hvilket blev udslagsgivende for at Varde Museum i dag har en fast udstilling af Frello billeder.

Frellos baggrund som illustratør skinner igennem på mange af hans malerier, hvor detaljerigdommen er stor, og selvom billederne har rod i det fantastiske så er de gengivet med en detaljerigdom der gør dem til illustrationer af deres virkelighed. En række af hans billeder gengiver den samme situation fra forskellige vinkler, men fanget i samme billede, hvilket giver en dybde og uendelighed i billederne.

Et af hovedværkerne er Københavnerbilledet. Billedet er en leg med fortid nutid og fremtid, og det endte også med at blive dateret til 1992, selvom det blev malet i midten af firserne, hvilket er meget passende for billedet, men også for hans tilnavn som en utidig maler.

I perioden 17.april - 1.juni er der en special udstilling i Helligåndshuset i København, og efterfølgende på Varde Museum i anledning af hans 85 års fødselsdag, en begivenhed som vi også fra Himmelskibets redaktion ønsker ham tillykke med.

"Kongens Nytorv" skildrer området omkring Nyhavn. Bygningerne er opbygget i musselmalet porcelæn. En række af byens statuer nyder et glas.

Denne kvinde er det sidste menneske på jorden. Hun står foran et landskab med tydelige tegn efter mennesket, men hvor natur er ved at have overtaget. Hun står og holder ved rammen, samtidig med at hun kigger ud, som om hun ved der er nogen derude i en anden verden.

Københavnerbilledet der viser Amager torv hvor århundreder er smeltet sammen i ét billede.

David Lance Arneson

1947-2009

Nekrolog

Af Flemming R.P. Rasch

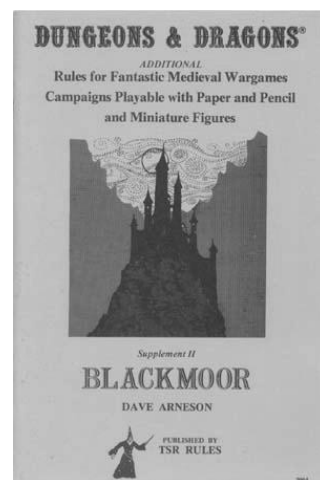
Kun lidt over et år efter hans meddesigner af *Dungeons and Dragons* Gary Gygax døde, var det så Dave Arneson, som måtte forlade denne verden. Blandt rollespillere, som startede med at spille tilbage i 1980'erne, var der ofte en diskussion om hvem der egentlig havde opfundet *D&D*: Dem der havde sat sig lidt ind i det historiske forløb, mente som regel at det måtte være Arneson. Men officielt delte Arneson og Gygax æren for det, efter et forlig de indgik i 1981. Herefter ville ingen af de to tale om den sag mere.

Arneson havde fra han var barn en stor interesse for at designe spil, efter sigende noget der startede da hans forældre forærede ham det historiske krigsspil *Gettysburg*. Ikke længe efter var han i gang med at spille krigsspil, designe krigsspil og lave små blyfigurer til brug i krigsspil, sammen med en flok ligesindede unge mennesker. Det var allerede her at Arneson og hans gruppe begyndte at udvikle nogle af de ideer der senere blev til *D&D*. I stedet for at spillet kun handlede om militære mål, blev der flettet noget simpelt rollespil ind.

I 1969 tog Arneson til Gen Con, nu gigantisk årlig begivenhed, dengang en lille con med et par hundrede deltagere, der var startet hjemme i Gary Gygax' garage. Her mødte Arneson for første gang Gary Gygax. Det kom der blandt andet et krigsspil om sejlskibe ud af. Men kontakten med Gygax og hans gruppe betød også at Arneson fik fat i spillet *Chainmail*, et krigsspil udviklet af Gary. Arneson kunne bruge reglerne herfra i et spil han havde udviklet, hvor man skulle udforske nogle fangekælder (dungeons) under et stort slot. Efter Arneson havde tilpasset reglerne til sit eget brug, havde han spillet *Blackmoor*.

Mange af ideerne og reglerne fra *Blackmoor* blev videreført i *Dungeons & Dragons*, som Arneson lavede samme med Gygax. Det udkom i 1974 som en serie af små hæfter. Allerede dengang brugte man at lave supplement

til spil. Det blev blandt andet til *Blackmoor*, baseret på den rollespils-kampagne Arneson kørte. Arneson fortsatte i øvrigt med at spille *D&D* resten af sit liv, dog uden at skele så meget til de officielle regler. Men udover retssagen mod Gygax og forlaget TSR, som endte med at Arneson blev anerkendt som medskaber, havde Arneson ikke meget at gøre med den kommercielle side af *D&D*. Det blev dog også til en mindre serie moduler som foregik i hans *Blackmoor*-verden, udgivet omkring 1987, samt *Blackmoor* som et D20-rollespil i 2004.

Det originale *Blackmoor* supplement fra 1975

Efter perioden med krigsspil og *D&D* beskæftigede Arneson sig stadig med at lave spil. Han startede flere spilfirmaer op, og i en periode beskæftigede han sig med computerspil. De seneste år var det dog undervisning som optog ham mest. I det job han havde, indtil han blev for syg af kræft, underviste han blandt i spildesign, og her kunne han selvfølgelig ikke undgå at komme ind på hvad der var sket dengang han var med til at opfinde en hel spilgenre. Om det faktisk var ham der opfandt *D&D*, er næsten umuligt at afgøre, for når en række kreative mennesker udveksler ideer, er det ikke let at se hvad der kom hvorfra. Men det er næsten sikkert at uden Arneson, ville rollespillets historie have udfoldet sig meget anderledes.

1. oktober 1947 – 7. april 2009

En overset Klassiker - Bob Shaw: Orbitsville (1975)

Af Knud Larn

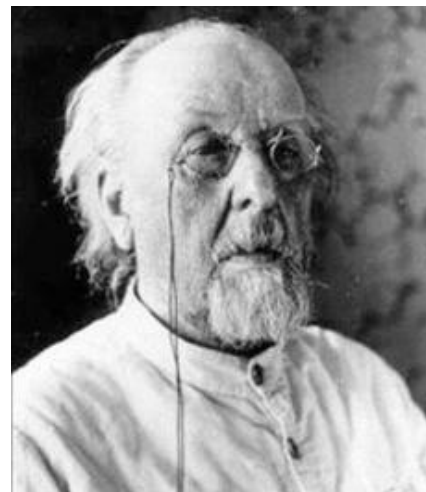
Bob Shaw
(1931 - 1996)

Moderne *Hard SF* har sine gamle forbilleder: Arthur C. Clarke, Hal Clement, og Larry Niven for blot at nævne nogle få af de ældre som de unge i subgenren konstant citerer og ekstrapolerer. Væsentlig i dette kor af inspirerende forfattere, der rækker ud over sin egen generation, er også den langt mindre kendte, men ganske anbefalsværdige Bob Shaw (1931-1996). Shaw står også i dag, gennem sit unikke miks af typiske *hard sf* ideer, sin konsekvente gennemførelse af disse ideer og deres plotmæssige konsekvenser, sin lette effektive prosa, og sin insistensen på det menneskelige aspekt i alle sine fortællinger, som en unik og inspirerende stemme.

I *hard sf* er et væsentligt element i fortællingen (ofte hele rammen) taget direkte fra regulær og aktuel videnskabelig spekulation. Konceptet udvikles til brug i den fiktionelle ramme uden dog at de centrale videnskabelige regler eller oprindelige præmisser kuldastes eller modsiges i fiktionen. Subgenren finder sin største klangbund der hvor interaktionen imellem mennesket og konceptet danner hovedplottet. Når det er dårligt, fortaber forfatteren sig i sit tingeltangel og hvordan det virker, eller skøjter for let henover det og glemmer at sandsynliggøre sit novum. Når det går rigtig godt er *hard sf* et skoleeksempel på hvad det er for en bevidsthedsudvidende effekt som science fiction kan give.

I Bob Shaws prisbelønnede roman *Orbitsville* (Gollancz, UK, 1975) lander vi lige i den gyldne middelev. Shaw, der er en habil, om end ikke en superinteressant forfatter, tager en gammel ide: Et monstrøs *habitat* i rummet efterladt af ukendte aliens for årmillioner siden, og gør den nærværende for os. Det var en ide som netop var blevet fremfundet og aktualiseret hos Larry Niven fem år før. Men Shaw viser os hvordan det reelt bør gøres og visualiserer dybderne i konceptet for os.

Det var den russiske teoretiker Konstantin Tsiolkovsky (1857-1935) der første gang satte konkrete tanker på det at bygge boliger for mennesker i rummet. Før det havde Edward Everett Hale med sin litteraturhistorisk skelsættende novelle "The Brick

Konstantin Tsiolkovsky

Moon" (trykt i magasinet *Atlantic Monthly*, oktober – december 1869) sendt den første menneskeskabte satellit, bygget af mursten såmænd – deraf navnet – i bane omkring Jorden, med en lille forsamling videnskabsmænd indespærret i den (ved et uheld). De har det fint og danner et utopisk oplyst samfund deroppe, som beskrives indgående i fortsættelsen, "Life on the Brick Moon" (*Atlantic Monthly*, februar 1870). Begge noveller blev sammenskrevet til én fortælling, og er i øvrigt udgivet på dansk i Niels Dalgaards *Slaget ved Dorking og andre science fiction historier* (SFC 2003). Men mens de fleste efterfølgende forfattere stadig fokuserer på rejsemotivet, "derud og hjem igen", så spekulerer Tsiolkovsky i 1903 grundigt over selve opholdet deroppe. Konstantin Tsiolkovskys værker, som varmt kan anbefales, kan faktisk fås i de originale russiske udgivelser i videnskabsantikvariatet Lyngø & Søn her i København (ca 1.200-5.600 US\$ pr bind), men findes også i en engelsk oversættelse i samleværket *The Call of the Cosmos*, Foreign Languages Publishing House, Moscow u.å. (men ca. 1960), der ligger på omkring 10 US\$ på abebooks.com og andre.

Tsiolkovsky får en omfattende indflydelse på rummets udforskning de kommende hundrede år og er stamfaderen til hele det imponerende russiske rumeventyr, men det er fysikeren J. Desmond Bernal (1901-1971) der peger videre fremad med sit værk *The World, The Flesh, and The Devil* (1929) (findes online her:

www.marxists.org/archive/bernal/works/1920s/soul/), en marxistisk inspireret gennemgang af de praktiske muligheder for rumkolonier, og som gennem hele sin karriere bl.a. stædigt arbejder for at overbevise verden om lyksalighederne ved at flytte ud i rummet. "Jorden", skriver Bernal, "modtager kun en forsvindende lille brøkdel af Solens energi. Kunne man høste mere af denne kolossale kraft, ville alle drømme være inden for menneskehedens rækkevidde". Bernals idé er at begynde i det små, finde nogle asteroider, udhule dem til boliger, og påspænde kæmpe sejl der rettet korrekt mod Solen kunne opsamle fantastiske mængder af energi.

J. Desmond Bernal

Bernal's ideer inspirerede Freeman Dyson, en teoretisk fysiker født i England i 1923, men aktiv som fysiker med speciale i kvanteteori ved Princeton Universitetet i USA. Han nærmede sig emnet rumkolonier fra en hel anden vinkel: Hvordan kunne vi detektere tilstedeværelsen af højt intelligente væsner på planeter omkring andre stjerner? Han spekulerede sig frem til svaret i en kort, prægnant artikel (trykt i det naturvidenskabelige fagtidsskrift *Science*, vol 131, side 1667, i 1959). Ræsonnementet er at en sådan civilisation ville være millioner af år gammel, og ville have været præget af de samme problemer med *lebensraum*, og ultimativt energi til opretholdelsen af denne civilisation, som vi er på vej ind i. En sådan race ville have omorganiseret sit solsystem som en samlet biosfære der opfanger al solenergi fra stjernen. Hvad der ville være begyndt som enkelte asteroider udhulet til

beboelse, senere kultiveret til millionbyer, placeret i optimal afstand fra stjernen, ville med tiden vokse i antal i takt med at civilisationens kritiske masse vokser. Med tiden ville disse habitater fylde en tæt kugle rundt om stjernen, en Dyson Sphere. Stjernen ville ikke kunne ses længere, men hele habitaten ville alene grundet sin størrelse afgive en synlig mængde infrarødt varmelys. Dyson anbefalede derfor at man søgte efter områder med meget infrarød stråling og ingen synlig stjerne. Freeman Dysons inspirerende tanker, en guldgrube for science fiction-forfattere i idékrise, er samlet i bogen *Infinite in all Directions* (1988) og en serie selvbiografiske essays samlet i *Disturbing the Universe* (1979) fortæller om den eventyrlige intellektuelle vej derhen. Begge titler kan stadig fås.

Freeman Dyson

Gerard K. O'Neill (1927-1992), Dysons arvtager på Princeton, har mere end nogen anden arbejdet med rumkolonier; hovedværket hedder slet og ret *The High Frontier: Human Colonies in Space*, og er endda udgivet på dansk med titlen *Rumkolonier*. O'Neill har beregnet at alene asteroidebæltet i vores solsystem ville kunne skabe mere *lebensraum* end 3.000 gange Jordens overflade.

Trods at ideen om den totalt indespærrede stjerne inden i en Dyson Sphere altså er gammel, var det ikke Dysons videnskabelige filosofiske essays, men Larry Nivens roman *Ringworld* (1970) som udvidede bevidstheden om den i alle science fiction-fans hjerner og

hjerter, endda selvom Niven kun bygger en smalt bånd rundt om sin stjerne, slet ikke en komplet kugle. Alligevel får Niven oceaner af plads, noget der gjorde indtryk i 1970ernes debat om overbefolkning.

Gerard K. O'Neill

I Bob Shaws roman *Orbitsville* (1975) er der tale om en fuld Dyson Sphere; hele 625.000.000 gange Jordens overflade er den beboelige inderside. Og det bedste ved Shaws fortælling (til forskel fra Clarkes *Rendezvous med Rama* og Larry Nivens *Ringworld*) er at han virkelig får forløst denne enorme størrelse i læserens sind. Hvor Nivens aliens bygger sit smalle bånd bid for bid, går Shaw anderledes teknologisk naturligt til værks. Disse aliens må for længst have opfundet en *mattertransformer*, evnen til at skabe masse om til energi og energi om til masse. Så de placerer blot en sådan dims i den rigtige afstand til stjernen og den begynder at omforme stjerne-lyset til den ekstremt solide masse som danner Dysonkuglen. Med en let varierende bane om stjernen er det kun et spørgsmål om tid før hele kuglen er dannet. Den er ufattelig stor. De første mennesker der finder den, er helt på det rene med at dette er et kunstigt skabt objekt, men dens størrelse gør dem stumme. Og langsomt men sikkert begynder den at udvirke sin psykologiske effekt på menneskeheden, nok Shaws bedste pointe i bogen. Det vender jeg tilbage til.

Vores fortælling begynder før opdagelsen af *Orbitsville*, som kuglen bliver kaldt. Et multination-

nalt selskab, det største i den menneskelige sfære, holder et de facto monopol på rumrejser og varetransport. Ikke at der er et monopol, Shaw viser netop hvordan et selskab af anden vej end en tilsidesættelse af demokratiet kan skabe sig total magt. I fokuspunktet for denne magt over menneskeheden finder vi Elizabeth Lindstrom, en kvinde hvis magtbegær er proportionalt med hendes grimhed. I en verden med forskønnende og forstærkende operationer som en naturlighed for alle mennesker, støder det voldsomt at Elizabeth Lindstrom ikke har lagt sig under kniven på noget tidspunkt. Derved intimiderer hun alle hun mødes med, alle de tilstræbte smukke, kunstigt unge og rimeligt rige. Efter mere end 100 års udforskning af galaksen har man kun fundet én anden beboelig planet, og det mumles i krogene at Lindstrom, der står for udforskningens praktik, ikke har så travlt med at finde flere planeter, så længe der endnu er land at få på Terra Nova. Lindstrom sælger planeten i småbidder og tager desuden "et rimeligt gebyr" for at fragte mennesker og materialer derud. Var der pludselig meget land at få, ville prisen jo falde, det ville give mere pres på udvandringen, og det kunne få konkurrenter til at sætte sig op som transportører.

Vores helt, Vance Garamond, er kommandør på et af disse udforskningsskibe. I første kapitel skal han i audiens hos Lindstrom inden han skal på en ny rejse. Mens Lindstrom holder et hastemøde, skal han lige holde opsyn med den forkælede, men også intelligente unge søn. En række begivenheder fører til en ulykke hvorved sønnen dør, og Garamond, der frygter Lindstroms vredesudbrud (hun er kendt for at folk hun er mildt utilfreds med "forsvinder"), stikker af med sin familie i sit rumskib, Bissendorf. I desperation efterfølger vor kommandør et gammelt sagn om Pengellys Stjerne og rejser mod ukendte egne på stjernekortet. Én af de planeter som menneskeheden fandt, var Sagania, der engang kunne have rummet liv, men i dag er helt ødelagt. Arkæologiske fund viste at en race af intelligensvæsner engang beboede planeten, og på gamle stjernekort

mener arkæologen Pengelly at have fundet en stjerne med beboelige planeter. I praksis viser det sig dog at stedet den skulle være, ikke engang rummer en stjerne, og Pengelly latterliggøres. Vance Garamond griber efter halmstrået og begynder et lede efter planeten (og stjernen) midt i det tydeligvis tomme rum. Midt i intetheden finder han Dysonkuglen. En enkelt indgang er der til dette fantastiske bygningsværk, nem at finde, for udenfor den findes en hel armada af rumskibe – krigsskibe viser det sig hurtigt – som alle er totalt ødelagte, og da der ikke er spor af dem der rejste med dem, formodes det at de er søgt ind i kuglen, selvom man heller ikke derinde umiddelbart kan se spor af dem. På den ene side kan Garamond nu vende hjem som sejrherre for hele menneskehedens søgning efter mere plads, her er meget mere plads end vi nogensinde kommer til at bruge. På den anden side vil dette fund blot skabe endnu mere had mod ham fra Lindstroms side. I praksis lykkedes det dog at gøre Garamond så kendt så hurtigt at Lindstrom nødsages til – af politiske årsager – at belønne ham for fundet. Lindstroms flåde overtager kuglen og begynder at sælge også den i bidder til de pladshungrende fattige på Jorden. Da Lindstrom kontrollerer den eneste indgang, er der kun adgang gennem gebyrer til hendes folk.

Men Lindstrom er ikke færdig med Garamond. En sabotør hyret af hende ødelægger Bissendorf mens rumskibet (med Garamond ombord, men uden familien) er ved at undersøge ydersiden af kuglen og en omkringkredsende planet. Skibet kan ikke bremse og er på vej til at knuses mod kuglens uigennemtrængelige overflade. En dristig manøvre fra vores helt gør at skibet hamrer igennem den ene indgang i fuld fart og lander langt over mod den anden side, langt LANGT væk fra alle menneskenes bosættelser. Her, nødlandet, langt væk "hjemmefra", udøver kuglen sin diskrete påvirkning på mennesket: Hvorfor følge ordrer når der er rigeligt med plads, mad, og varme til alle? Uden disse behov, hvorfor så følge hvad andre synes, hvorfor ikke bare gøre som man selv vil, altid? Garamond derimod er opfyldt af had og tanken om

hævn, koblet til en grufuld mistanke om hvad Lindstrom kan finde på at udsætte sin familie for i hæventørst over tabet af sønnen. Den sidste halvdel af romanen skildrer den lange vej tilbage mod indgangen, og her får vi virkelig STØRRELSEN ind under huden som læser.

Jeg vil ikke gå mere i detaljer med handlingen, den synes jeg læserne selv skal nyde. Men det er en tankevækkende roman – ikke kun menneskene bliver påvirket af kuglens størrelse, også to fremmede racer som opdages indenfor er passive, ikke helt så intelligente, væsner. Muligvis har de været ligesom os engang. Budskabet fra Shaw er klart: Det er kampen for dagligdagen der skaber civilisationer som vi kender og drømmer om dem, og han argumenter godt for sig. Men Shaw skildrer det ikke entydigt negativt, han leverer en eftertænksom roman, der indbyder til meddiskussion og eftertanke. Som med alle Shaws fortællinger er det de menneskelige følelser der driver personerne og personerne, ikke opfindelserne eller action, der driver plottet. Og så er der ikke eet overflødigt ord her; Shaw økonomiserer med dialog og beskrivelser, der gør at bogen når lige så meget som en Hamilton-kolos, blot med en brøkdel af ordmængden.

Irerens Bob Shaw var først og fremmest science fiction-fan og står bag en række fantastiske fanzinebidrag, fra bidragene til *Slant* (1948-1953, 7 numre), klummerne i *Hyphen* (1952-1965, 36 numre) og frem. Det fanniske hovedværk er *The Enchanted Duplicator* (1954, kan læses online her: http://fanac.org/fanzines/Enchanted_Duplicator/Enchanted-00.html), en elskelig allegori, brygget over John Bunyans *The Pilgrim's Progress* (1678), med en slet skjult Eric Frank Russell i hovedrollen. Den gennemgår en science fiction-fans naturlige livsfaser fra Neofan til Big Name Fan. Det er fortsat Fandoms mest centrale værk, skrevet sammen med Walt Willis og udgivet mange gange siden. På dansk kom det fra Niels Dalgaard & Ellen M. Pedersens legendariske Tohubohu Press i 1979.

Shaw fortsatte med en lang række noveller i det skotske science fiction magasin *Nebula Science*

Fiction (1952-1959, 41 numre), og i det britiske *Authentic Science Fiction* (1951-1957, 85 numre), senere i de mest forskellige magasiner og i utallige fanzines, hvor Shaw altid var rundhåndet med rettingerne – bl.a. rummede mit eget gymnasietidsfanzine *Periodica Philosophica* (1980-82) en Bob Shaw novelle, "Solen, følg Solen". Disse mange noveller er samlet i en håndfuld titler, bl.a.: *Tomorrow Lies In Ambush* (UK, Gollancz 1973), *Cosmic Kaleidoscope* (UK, Gollancz 1976), og *Ship Of Strangers* (UK, Gollancz 1978).

Tegning af Bob Shaw, fra Hyphen

Shaw var en yndet festivalgæst, kendt og elsket for sit vid og humoristiske bid. Noget danske fans kunne opleve da han f.eks. var Æresgæst på Fabula 80 i København. Særligt kunne han år efter år nydes på den britiske Eastercon, under titlen "Serious Scientific Talks" – de var naturligvis alt andet end alvorlige! Bob Shaw var også (sammen med Brian Aldiss og vores helt egen Harry Harrison!) vicepræsident for Birmingham Science Fiction Group.

Shaws fanzines er nu om dage meget svære at få fat i; på Eurocon 2007 i København havde Tony Thorne doneret et komplet sæt af *Slant*, og det gik jo som bekendt for et særdeles stort beløb til en svensk fanzinesamling. Men festivaltalerne er samlet i *A Load of Old BoSh* (1995). Denne publikation genoptrykker alle talerne fra de to tidligere fanpublikationer *The Eastercon Speeches* (1979) og *Serious Science* (1984); plus to senere taler. "The Old BoSh"-pamfletten er udgivet af Beccon Publications til Confabulation, den nationale britiske science fiction-festival i 1995 hvor Bob Shaw var

æresgæst. *The Best of the Bushel* (Inca Press 1979) samlede 13 *Hyphen*-klummer med en introduktion fra Walt Willis, men den er blevet meget sjælden.

Det var disse fan aktiviteter, talerne og klummerne, der gav Bob Shaw den internationale anerkendelse, Hugo Prisen i 1979 og 1980. Men det lykkedes aldrig Shaw at få en Hugo for sin fiktion.

Beccon Books genudgivelse af talerne

Udover *Orbitsville* (der vandt den britiske BSFA pris i 1976) og dens efterfølgere, *Orbitsville Departure* (1983) og *Orbitsville Judgement* (1990), er hans mest kendte fiktionsværk novellen "Light of other Days" (kan læses online her: http://www.scifi.com/scifiction/classics/classics_archive/shaw/shaw1.html) der introducerede det tankevækkende *novum* slowglass. Langsomt glas, hvor lyset passerer så langsomt igennem, at man gennem det ser ind i fortiden. Novellen fik ham nomineret til en Hugo i 1967, som han altså ikke vandt. Også romanen *A Wreath of Stars* (1976), om en antipartikel Jord inden i vores egen, en meget poetisk og fuldt ud veltilrettelagt "umulig" fortælling, kan anbefales. Ligesom den forfattermæssigt modne trilogi *The Ragged Astronauts* (1986, Hugo nominering 1987), *The Wooden Spaceships* (1988), og *The Fugitive Worlds* (1989), om rejser mellem to planeter i varmluftballon gennem en timeglasstunnel hvor igennem planeterne deler atmosfære, hører til et af forfatter-skabet absolutte højdepunkter. Hermed alle anbefalet varmt!

Bibliografi:

Romaner:

- *Night Walk* (1967). Gollancz.
- *The Two-Timers* (1968). New York: Ace Books.
- *The Palace Of Eternity* (1969). New York: Ace Pub. Corp.
- *The Shadow Of Heaven* (1969). New York: Avon.
- *One Million Tomorrows* (1970). New York: Ace books.
- *Other Days, Other Eyes* (1972). New York: Ace Books.
- *The Orbitsville Trilogy:*
- *Orbitsville* (1975). Gollancz.
- *Orbitsville Departure* (1983). New York: Daw Books.
- *Orbitsville Judgement* (1990). London: Gollancz.
- *A Wreath of Stars* (76) Gollancz.
- *Ground Zero Man* (1971). New York: Avon Books. – ændret udgave udsendt som *The Peace Machine* (1985). Gollancz.
- *Medusa's Children* (1977). New York: Doubleday.
- *The Warren Peace saga*
- *Who Goes Here?* (1977). Gollancz. - genudgivet i 1988 med en novelle "The Giaconda Caper"
- *Warren Peace* (1993). Gollancz. – genudgivet i 1994 som *Dimensions*
- *Vertigo* (1978). London: Gollancz. - genudgivet i 1991 som *Terminal Velocity*: Gollancz.
- *Dagger of the Mind* (1979). London: Gollancz.
- *The Ceres Solution* (81) Granada.
- *Fire Pattern* (1984). Gollancz.
- *Land and Overland Trilogy:*
- *The Ragged Astronauts* (1986). London: Gollancz.
- *The Wooden Spaceships* (1988). London: Gollancz.
- *The Fugitive Worlds* (1989). London: Gollancz.
- *Killer Planet* (1989). Gollancz.

Novellesamlinger:

- *Tomorrow Lies In Ambush* (1973). London: Gollancz.
- *Cosmic Kaleidoscope* (1976). Gollancz. / (1977) Doubleday
- *Ship Of Strangers* (1978). London: Gollancz
- *A Better Mantrap* (1982) Gollancz
- *Messages Found in an Oxygen Bottle* (1986). Nesfa.
- *Dark Night In Toyland* (1989). London: Gollancz

Philip José Farmer 1918-2009

Nekrolog

Af Klaus Æ. Mogensen

Kort før deadline til sidste nummer kom nyheden om Philip José Farmers død, og vi kunne ikke nå at få en nekrolog færdig før til dette nummer.

Sidst i februar sagde verden farvel til en af Amerikas største science fiction-forfattere gennem tiden, Philip José Farmer. Han blev 91 år gammel.

Farmers forfatterskab var kontroversielt fra starten af. Hans først professionelt udgivne novelle, "The Lovers" fra 1953, brød et uskrevet tabu om ikke at have sex i science fiction og sikrede ham en Hugo-pris som bedste nye forfatter, og mange af hans senere værker havde også seksuelle temaer, blandt andet om seksuelle forhold mellem mennesker og aliens ("The Lovers" regnes som den første sf-historie med dette tema). Farmer provokerede også ved at have Jesus som person i flere historier, blandt andet den oprindelige "Riverworld"-novelle (1966) og romanen *Jesus on Mars* (1979).

Mest kendt er Farmer uden tvivl for sin *Riverworld*-serie, der foregår i et dødsrige, hvor alle mennesker fra alle Jordens aldre bliver genfødt samtidig ved bredden af en tilsyneladende uendelig flod. Mange af hovedpersonerne i bøgerne var kendte historiske personer, bl.a. Mark Twain, Hermann Göring og den opdagelsesrejsende sir Richard Burton. I 2003 blev der lavet en mindre vellykket tv-film baseret på *Riverworld*, og Sci Fi Channel har netop begyndt indspilningen af en 4-timers miniserie. Den første bog i serien, *To Your Scattered Bodies Go* (1971), vandt Hugo som bedste roman. De to første bind i serien kom på dansk som *Genopstandelsen* (Bogfabrikken, 1988) og *Den fantastiske flodbåd* (Bogfabrikken, 1989).

Mange fans anser Farmers *World of Tiers*-serie som værende bedre end *Riverworld*. Jeg har ikke læst *Riverworld*, men *World of Tiers* er i hvert fald en fantasifuld og spændende serie. I første bind, *The Maker of Universes* (1965) bliver den aldrende Robert Wollf transporteret til en mærkelig, hvor han finder ny vitalitet, ungdom og mening med livet. Denne verden, der viser sig at være kunstigt skabt, er bygget op i etager, der er mere teknologisk avancerede jo længere man kommer op. I senere bøger i serien bliver bipersonen Kichaha the Trickster hovedperson i et plot, der spænder sig over adskillige verdener i et multivers, der inspirerede Roger Zelazny til at

skrive sin berømte *Amber*-serie.

Stor popularitet fik Farmer også for sin dystopiske *Dayworld*-trilogi, der foregår i en fremtid hvor man har løst overbefolkningsproblemerne ved at fryse folk ned, så de kun er vågne én dag om ugen. Ideen blev introduceret i novellen "The Sliced-Crosswise, Only-on-Tuesday World" (1971, Da. "Tirsdagsverdenen" i *Nye Verdener* nr. 8, 1985).

Farmer holdt meget af klassiske eventyrromaner og skrev et stort antal pasticher og uautoriserede fortsættelser til dem. Tarzan er fx hovedperson i romanen *The Dark Heart of Time* (1999) og optræder sammen med Sherlock Holmes i *The Adventure of the Peerless Peer* (1974), og den tabte by Opar fra Tarzan-historierne er centrum i romanerne *Hadon of Ancient Opar* (1974) og *Flight to Opar* (1976). Farmer skrev også fortsættelser eller tie-ins til bl.a. *Moby Dick* (*The Wind Whales of Ishmael*, der også er en Edgar Rice Burroughs-pastiche), *The Wizard of Oz*, *Jorden rundt på 80 dage* og *Doc Savage*, og han skrev biografier over de 'virkelige' personer som Tarzan og Doc Savage angiveligt skulle være baseret på.

Farmer blev uvenner med forfatteren Kurt Vonnegut fordi han skrev en roman, *Venus on the Half-Shell* (1975) under pseudonymet Kilgore Trout, som også er navnet på en opdigtet science fiction-forfatter (formentlig baseret på Theodore Sturgeon), der optræder i flere af Vonneguts bøger. Farmer skrev mange andre noveller (og et par romaner) under navn af diverse fiktive forfattere, fx er ovennævnte *The Adventure of the Peerless Peer* skrevet under pseudonymet John H. Watson, som ifølge Conan Doyle er Sherlock Holmes' kronikør.

Ud over de ovennævnte priser vandt Farmer også en Hugo for kortromanen *Riders of the Purple Wage* (1966, Da. *Ridderne af Purgagen* i *Månedens bedste science fiction* nr. 16, 1977). I 2001 fik han World Fantasy Award for Lifetime Achievement, og i 2003 en Forry Award (opkaldt efter Forrest J. Ackerman), også for Lifetime Achievement.

På dansk findes ud over det ovennævnte kun en lille håndfuld noveller i ældre antologier.

Torne

Af Lars Ahn Pedersen

Det er først, da han nærmer sig tornebusken, at det for alvor går op for ridderen, hvor stor den fordømte ting egentlig er. Han ved, at der stadig er to-tre mil at ride, men allerede nu er busken på størrelse med en knyttet næve i horisonten.

Inderst inde havde han forventet, at beretningerne om slottets størrelse havde været den sædvanlige gang ammetuesnak med en kerne af sandhed, der med tiden forvanskes og knop-skydes til ukendelighed.

Nu ser han, at fortællingerne om slottet ikke alene er sande, men at de om muligt er blevet underdrevet for at bevare deres troværdighed. For der er ikke blot tale om et slot, men om et helt palads, der ligger gemt inde bag den tykke og vildtvoksende tornebusk, som dækker alt med undtagelse af et par enkelte spir og halvgemte tårne.

Overvældet tager han sig til brystet på det sted, hvor han ved, at det lille sølvkors hænger - det eneste minde han har tilbage om det, han engang kaldte sit hjem. Ringbrynjen forhindrer ham i at mærke korset, men blot tanken om dets tilstedeværelse giver ham styrke og mod til at ride videre.

Han har ellers troet sig forbedt på synet, for siden han første gang hørte historien om den forheksede prinsesse i slottet bag tornene, har han sørget for at få den fortalt igen og igen. På markedspladser, i dunkle krostuer, i travle køkkener og i mangelen en stald, evigt på jagt efter en ny detalje, en lille variation, der kan give ham den afgørende fordel, inden han udfordrer den ondskab, der er skyld i prinsessens ulykkelige skæbne. Men uanset i hvilken by og på hvilket sprog han har fået dem berettet, er det forunderligt så lidt, at historierne afviger fra hinanden.

Alle fortæller de om regentparret i et fjerntliggende rige, som i en sen alder blev forældre til en lille pige. Men deres glæde blev kort, for ved dåbsfesten dukkede en ond troldkvinde op og nedkastede en forbandelse over det uskyldige barn, som

blev dømt til at stikke sig på en tén på sin 15 års fødselsdag og dø. Kongen udstedte derfor ordre om, at samtlige spinderokke skulle fjernes fra slottet og brændes, og for at være på den sikre side blev der også nedlagt forbud mod at lade spidse genstande af nogen som helst art komme nær prinsessen.

Men alle disse forholdsregler viste sig at være nyttesløse. Trods den beskyttede opvækst, eller måske netop derfor, udviklede den på andre områder så omgængelige pige en nysgerrighed og en oprørstrang, som fik hende til at glemme eller endog overtræde forbud. Det blev hendes skæbne, for på sin 15 års dag lykkedes det hende at slippe væk fra sine oppassere, mens alle var travlt optaget af forberedelserne til fødselsdagsfesten, og pludselig befandt hun sig foran en dør, som hun aldrig før havde bemærket.

Bag døren var en trappeopgang, der ledte pigen hen til et afsides liggende tårnkammer. Værelset var lille og bar tydeligt præg af ikke at have været besøgt af mennesker i årevis. Det var sparsomt møbleret med blot en seng ved væggen, men det, der for alvor fangede pigens opmærksomhed, var spinderokken i midten af rummet. Så effektivt havde faderens forbud været, at prinsessen aldrig før havde set et sådant redskab, og fascineret af synet rakte hun hånden frem at for røre det.

Da var det, at hun stak sig på tenen, men i stedet for at dø som forudsagt, sank hun om på sengen og faldt i en dyb, dyb søvn, for i de mellemliggende år havde andre og mere venligtsindede kræfter været på spil, og det var lykkedes dem at svække den onde troldkvindes forbandelse. De kunne dog ikke forhindre, at alle slottets beboere faldt i en lignende søvn som prinsessens, og snart rørte intet levende på sig inden for murene. Kort efter begyndte en tornebusk med de allermest blodrøde roser at spire uden for slottets mure, og inden længe havde den omkranset hele slottet. Intet og ingen kunne

Der kan læses flere noveller af Lars Ahn Pedersen på hans hjemmeside www.larsahn.dk

trænge igennem tornene, uden at det kostede dem svære skader, og det siges, at rosebladene er farvet røde af blodet fra de mange, som har forsøgt sig. Siden da har folket ventet på den dag, hvor en tapper ridder frelser prinsessen og hæver den forbandelse, der hviler over slottet.

Når den dag oprinder, vil prinsessen vågne op som prinsesse til et rige, der ikke længere eksisterer, og som for længst er blevet delt mellem nabolandene. Men takket være den nuværende herskers nåde vil hun være sikret titlen som hustru til det grevskab, der er udlovet til den mand, som befrier hende.

En pludselig bevægelse fra hesten river ham ud af sine tanker. Noget eller nogen har fået den til at tabe besindelsen, og han forsøger med alle kræfter at få den beroliget. Men hesten er hinsides al fornuft, og før han ved af det, har den kastet ham af. Faldet slår al luften ud af ham, og mens han ligger på jorden, ænses han i sin smerte knapt nok, at hans gang er på vej væk over sletten.

Forsigtigt kommer han på benene igen og begynder at undersøge sig selv for skader. Til sin store lettelse virker intet til at være brækket, men hans venstre side smerter efter faldet, og han frygter, at han har fået trykket et par ribben.

Tornebusken er stadig en halv mil væk, men fylder nu så meget i hans synsfelt, at det virker som om, han står foran slottet. Omkring sig har han resterne af den engang så stolte og smukke by, der lå uden for slotets mure, men som nu er reduceret til tarveligt udseende ruiner. Krattets enorme omfang tager for en stund al modet fra ham, og han ser med ét håbløsheden i hele sin mission.

Hvad kan han ene mand - udstyret med blot sit sværd, sin hjelm og sin ringbrynje som beskyttelse - stille op over for kræfter, der har formået at holde et kongedømme indespærret bag en tornebusk i hundrede år og tage livet af adskillige tapre

mænd, mange af dem langt større og værdigere riddere end han selv nogensinde vil blive?

Tåbe! Det er alt sammen forgæves. Det hele har været til ingen verdens nytte, tænker han.

Omvendt, hvad har han at miste? Ingenting, for han ejer intet andet end det, han går og står i. End ikke hesten var hans egen, selv om den havde været med ham i mangt og meget. Han havde stjålet den undervejs på sin færd hertil og dermed føjet endnu en forbrydelse til sin lange liste af synder.

Det er ikke for sent at vende om og forsøge at nå tilbage til landsbyen, inden mørket falder på, men han har på fornemmelsen, at beboerne ikke vil tage nær så godt imod ham, som de gjorde i første omgang, når de opdager, at prinsessen stadig sover sin dybe søvn inde bag tornene.

Så han gør det eneste, han kan. Han hanker op i sit sværd og humper videre mod tornebusken.

Landsbyen havde et navn, men det var på et sprog så fremmedartet, at han aldrig fandt ud af, hvad det var.

Indbyggernes modtagelse havde været overstrømmende. Fra det øjeblik hvor han red forbi de første huse, til han stod på det, som med lidt god vilje kunne betegnes som byens torv, voksede mængden af folk, der fulgte i hælene på ham.

Det var deres taknemmelighed, der gjorde størst indtryk. De fleste steder blev han mødt med en blanding af æresfrygt, beundring og mistænksomhed. Her flokkedes beboerne i stedet om at komme til at røre ham. Det var fattige folk med blege og udmagrede ansigter, hvor snavset sad gravet ind i den gullige hud. Deres klæder var hullede og lasede, og de levede under usle kår, men ikke mere usle end så mange andre steder, han havde oplevet.

Han blev inviteret til at overnatte hos landsbyens leder, og han tog imod tilbuddet, fordi han fornemmede, at det ville

være en fornærmelse at afslå. De serverede et aftensmåltid bestående af et stykke sejt, gråt kød og en skive hårdt brød, der forekom at være bagt af lige dele mel og knuste sten. Til måltidet fik han skænket et krus øl, der var så vandet, at han tvivlede på, at han ville blive beruset af det, om han så faldt ned i bryggerkarret.

Alligevel var han rørt over deres gæstfrihed, for måltidet betød med stor sandsynlighed, at hans værter måtte gå sultne i seng de næste par dage. Han prøvede med fagter og bevægelser at få sine værter til at spise med, men de afslog venligt og nøjedes med at give deres børn lidt brød.

Efter måltidet blev en blind, ældre mand ført ind i stuen og sat over for ham. Den gamle begyndte at tale, og først efter et par sætninger gik det op for ridderen, at han kunne forstå manden.

"Du taler latin?" spurgte han.

Den ældre mand nikkede og begyndte at fortælle den historie, som han kendte så godt, men aldrig før havde han fået den fortalt så levende og nærværende som af denne mand, hvis bedstefar i sin ungdom havde set prinsessen på afstand. Og for en stund var det som om, at den ældre mands krop blev overtaget af sin forfader.

"Aldrig har verden set en skønnere skabning," hviskede den gamle med stearinlyset skinnende i sine blinde øjne. "Hendes hår er som en flod ved natte-tide. Sort, glinsende og blødt som silke. Hendes ansigt er smukt som en drøm, og når hun smiler, fyldes alles hjerter med lykke og glæde. Hendes hænder er fine og små med en gylden og glat hud. Hendes øjne er brune som det fineste træ i skoven, og når hun ser på én, fristes man til at falde på knæ og takke Herren for at skænket verden noget så smukt."

Med ét greb den gamle fat i den forbløffede ridders arm og knugede den med tårer i øjnene.

"Gode herre," sagde manden, "giv os glæden og skønheden til-

bage. Skænk hende livet. Væk hende af hendes mørke søvn."

Til sin egen overraskelse hørte han sig selv svare:

"Min gode mand. Med Guds vilje sværger jeg, at jeg vil befri Jer for ondskaben en gang for alle."

Og endelig, efter lang tids søgen, følte han, at han havde nået sit rette mål.

Stående foran indgangen ser han, at det ikke bare er en almindeligt tornebusk, der omkranser slottet. Grenene er så tykke som træstammer, og nogle af tornene er på størrelse med en voksen mands arm. De berømmede blodrøde roser ser han intet til, men det er et syn, han er glad for at undvære.

Endnu en gang føler han tvivlen skylle ind over sit sind, men så genkalder han sig landsbyboernes taknemmelige blikke og husker den gamle mands beskrivelse af prinsessen og den belønning, der venter hendes frelser. Han trækker det lille sølvkors fri af ringbrynjen og lader den hænge uden på brystet. Han går frem mod busken...

...og tornene trækker sig til side, efterladende en lille sti ind i bevoksningen.

Han stirrer forbløffet på synet foran sig og træder nærmest per refleks et par skridt tilbage. I det samme begynder tornene at trække sig sammen igen, og af frygt for at stien skal forsvinde, springer han ind i krattet.

Hans tilstedeværelse får sammenrækningen til at stoppe, og han arbejder sig langsomt frem mod borgporten, som han kan skimte forude. Stien er lige præcis bred nok til, at han kan kante sig igennem, men selv om ringbrynjen og klæderne tager sig af det meste, undgår han ikke at rive sig på tornene.

Stien fører hen til en lille dør i borgporten. Han skubber den forsigtigt op. Råddent træ smuldrer mellem hans fingre, og hængslerne jamrer. Et enkelt

skridt til og han er inde.

Lamslået betragter han slotsgården, den største han nogensinde har set. Hvilken konge har haft magt og væld til sådan et palads? Hvilket rige har gjort sig fortjent til denne skæbne? Hvilken udåd ligger bag?

Langsomt bevæger han sig henover pladsen, som er dækket

af visne torne. I det fjerne kan han skimte det, der må være selve hovedbygningen. Her er, om muligt, endnu mere tyst end udenfor. Himlen er et mørkt tæppe af torne, og de små huller, hvor der trænger lidt lys igennem, ligner stjerner på en nattehimmel. Kun lyden af hans egne skridt hen over pladsen høres.

Han når frem til endnu en dør. Han åbner den og mødes af det dybeste mørke. Han har intet på sig, der kan frembringe lys, så han drager sit sværd, tager en dyb indånding og træder ind i det ukendte. Han famler sig frem i mørket, knugende sværdet i sine hænder. Han støder ind i noget hårdt. Et bord af massivt træ. Sammenstødet frembringer en klirrende lyd. Han føler sig frem hen over bordpladen og finder en stabel tallerkener og nogle pletter og pander. Han må være i et køkken.

Han når frem til en væg og kryber langsomt langs den, hele tiden svingende sit sværd foran sig. Pludselig aner han lys forude, et svagt, lille skær, der lader til at komme et sted oppefra. Han kommer hen til en døråb-

ning med en lav stentrappe, som fører op mod lysskæret. Tøvende betræder han de smalle trin, der føles fedtede og ujævne. Inden længe står han foran lyskilden, eller rettere, under den.

Ned fra loftet hænger et stort, tungt vognhjul fyldt hele vejen rundt med gyldne, dryppende lys. Tykke kæder forbinder hjulet med bjælkerne højt oppe under det usynlige loft. Selv med den begrænsede belysning fornemmer han, at han er i en sal, den største han nogensinde har befundet sig i.

Efterhånden som hans øjne vænner sig til lyset, begynder han at kunne se andre ting i rummet. I midten af salen befinder sig et langbord, dækket op med guldallerkener og juvelbesatte bægre på duge af kostbart udseende stof. Langs bordet står der

høje stole, udskåret i det fineste træ. Han forsøger at trække en af stolene ud, men den er tung og volder besvær, næsten som om... der sad nogen i den.

Næppe har han sluppet tanken, før et lig falder ud ad stolen og ned på stengulvet.

Hans skrig kunne have vækket de døde, men gør det ikke.

Lyden af hans stemme runger i hele salen og virker nærmest øredøvende oven på den tunge stilhed. Han stirrer på liget, der ligger tørret og indskrumpet på gulvet. Det før så svage skær fra lysekronen virker nu næsten alt for klart.

Han kigger rundt på de øvrige stole og ser nu, hvordan de alle sidder bænket omkring bordet med tomme øjenhuler, blottede tænder, dødt hår og rynket, papiragtig hud klinet til deres kranier.

For enden af bordet finder han kongen og dronningen. Det før så stolte regentpar er nu blot to indskrumpede lig med pjaltede klæder og hoveder så små, at deres kroner er gledet om halsen på dem.

Frygten overmander ham.

Med hastige skridt bevæger han sig hen mod den døråbning, hvorfra han kom, men halvvejs henne flyver et vindpust gennem salen og henlægger salen i det dybeste mørke.

I blinde løber han i den retning, hvor han håber, at trappen ned til køkkenet er. Da han finder frem til en døråbning, er han lige ved at græde af lykke, og han kaster sig nærmest ned ad trapperne. Med ét mister han fodfæstet på de glatte sten og tumler ned ad de sidste par trin. Hans landing bliver ublid, men sammenstødet med det hårde stengulv bliver til dels afbødet af noget, der lyder som en bunke tørrede kviste.

Han bliver liggende i bunken en kort stund for at få vejret. Hans hånd famler i mørket efter noget fæste, så han kan komme på benene igen, da han mærker noget mellem sine fingre. En rund, glat genstand med to store huler og ...tænder.

Han rejser sig med et skrig og kaster kraniet fra sig med sådan en kraft, at han hører det knuses mod stenvæggen. Han er ikke i køkkenet, men i et helt andet rum. Han vakler fortvivlet rundt i mørket uden idé om, hvor udgangen er. Konstant snubler han over knogler, kranier, sværd, skjolde, hjelme og rustninger, der knækker, skramler eller knager under støvlesålerne.

Kæmpende med kvalmen, der truer med at overmande ham, søger han en vej ud ad dette gravkammer og drager et lettelsens suk, da han endelig finder en åbning. Han tumler ned ad den mørke gang.

Hvor længe han løber, og i hvilken retning har han ingen anelse om. Alt er stilhed, selv om han ved, at han har skreget lige siden, han følte kraniet i sin hånd. Han ved det, fordi hans lunger smerter, og hans hals føles som ild.

Han stopper først, da han igen ser lys forude. Han beder til Gud om, at han ikke er på vej tilbage til spisesalen, for hvis han er, sværger han, at han vil gribe den første, den bedste kniv fra

bordet og drive den gennem sit hjerte for at gøre en ende på dette mareridt.

Sit sværd har han mistet et sted undervejs, men det lille sølvkors har han endnu. Han opdager, at han har knuget det så hårdt i sin hånd, at det har gravet sig ind i kødet på ham.

Til sin lettelse ser han, at lyset blot er et simpelt vokslys placeret i et hul i væggen. Han priser sin lykke og tager det med sig. Længere fremme finder han dog et til, og længere henne endnu et og et til. Han følger rækken af lys og når til sidst frem til en trappe. En trappe, der fører opad.

Vokslyset drypper på hans hånd, men han ænsrer det ikke, mens han følger trinene i den smalle trappegang. Han kan kun se få trin frem for sig, og han prøver at regne ud, hvor han befinder sig på slottet. Trappen hører åbenlyst til et højt, smalt tårn, der må være placeret midt inde i slotskomplekset, for på sin vej op har han endnu ikke set et eneste vindue.

Trinene snor sig i en uendelighed. Benene er ved at segne under ham af træthed, hans øjne smerter i det sparsomme lys, og sveden gennembløder hans klæder under den tunge ringbrynje. Det går op for ham, at han drypper blod. Hans ansigt og hænder er dækket af sår og skrammer, og det føles som om, han har fået trykket et par ribben. Men hver gang han er på nippet til at opgive, kigger han på det lille kors i sin hånd, og det er som om, at han hører en stemme, der nøder ham til at fortsætte.

Efter hvad der føles som en evighed, når han endelig frem til toppen. Han står foran en lille, massiv trædør, som går op uden problemer, og træder ind i et lille, nøgent kammer. I midten af rummet står en spinderok. Den skarpe ten glimter i skæret fra vokslyset, mens resten af redskabet er dækket af støv og spindelvæv. Han fører lyset ud i siderne og opdager en seng ved den ene væg.

Der ligger en skikkelse i den.

Med dunkende hjerte og tilbageholdt åndedræt nærmer han sig sengen. Han bringer lyset ned til skikkelsen og læner sig forover. Hun er smukkere, end han nogensinde havde forestillet sig. Ingen beskrivelse, ikke engang den gamle mands, kan yde hende retfærdighed. Det lange, fine, ravn sorte hår lægger spredt ud på puden som et slør. Hun er ikklædt en kjole af florlet, næsten gennemsigtigt stof, der afslører mere, end det skjuler. Hendes hud er bleg, hvid som mælk, urørt af solen i et århundrede. Alligevel gløder hun af liv i skæret fra det efterhånden nedbrændte lys.

For en stund har han glemt alle de rædsler, han har måttet gennemgå for at nå hertil. Han falder på knæ ved prinsessens leje og nyder hendes udseende i fulde drag, mens han i sit indre takker Gud for at have bragt skønheden tilbage i dette miserable liv. Til sidst bliver fristelsen for stor for ham, og han læner sig ind over sengen og giver hende et blidt kys på de fløjlsbløde læber.

Og se! En svag, lyserød tone breder sig henover hendes kinder. Hendes øjenkroge sitrer, langsomt glider øjenlågene op, og han ser nu ind i de øjne, han har rejst gennem lande og riger for. Øjne, som han har været villig til at dræbe og dø for, og han ved nu, at det har været det hele værd.

"Deres højhed, jeg er kommet for-" begynder han, men prinsessen smiler blot og afbryder hans nøje forberedte tale ved at lægge en finger på hans mund. I stedet rejser hun sig op fra sit leje og stiller sig foran ham. Hun ser ham dybt i øjnene, og han føler det som om, at han er ved at sprænges indvendigt, men selv virker hun mere interesseret i hans sår og skrammer. Hun kærtegner dem, først med sine fingre, derefter med sin tunge, og begynder med målrettet beslutsomhed at afklæde ham. Og før han ved af det, står han kun tilbage iført sine busker, som prinsessen allerede er godt i gang med at løsne.

Ridderen er lamslået. Han kom hertil for at finde frelse og få tilgivelse for de ugerninger, der har drevet ham fra land og hjem, men selv om han har oplevet mangt og meget og set mere end de fleste på sin alder, har han aldrig forestillet sig, at belønningen ville antage en sådan karakter.

Hans sind er splittet imellem to stemmer, der kæmper om hans sjæl. Den ene trygler ham om at handle, som hans stand byder sig og afvise pigen, der tydeligvis er forvirret og stadig under påvirkning af de mange års trolddom. Den anden stemme befaler, at han netop gør, som en mand af hans status bør gøre og blot tager, hvad der rettelig tilkommer ham. *Hun bliver alligevel din, så hvorfor vente? Du kan jo se, at hun gerne vil*, hvisker den tillokkende.

Men det er også her, at stemmen afslører sig selv. Det er én, han kun kender for godt og ved, at den er skyld i hans ulykke, fordi han i alt for mange år har lydt dens kald og ladet sig lede på afveje.

"Nej," siger han og skubber hende blidt fra sig. "Ikke på den måde," siger han stakåndet. "Jeg beklager, Deres højhed, men-"

Han når ikke at sige mere, før hun kaster sig over ham igen og omfavner ham. Denne gang prøver han at afvise hende lidt hårdere, men hun har låst sine arme og ben omkring ham og er ikke til at vriste af. Han tager fat i hendes ene arm og forsøge at løsne grebet blot for at mærke en prikkende smerte i sin hånd.

"Fordømt!" Håndfladen er fyldt med små blødende sår, mens hun har efterladt lange rifter på hans brystkasse. Han stirrer vantro på tornene, der er begyndt at danne sig på pigens hud og skyder frem gennem hendes tynde kjole.

Frygten må have givet ham nye kræfter, for på en eller anden måde lykkes det ham at få hende kastet af sig, så hun lander ovre ved sengen. Han ser sig desperat om efter et våben og får øje på

spinderokken. Han haster hen til den og river fat i tenen. Træet knækker let, men selve tenen virker lige så spids som den dag, hvor prinsessen stak sig på den, hvis det da nogensinde er hændt.

Nu ser han det hele klart for sig: landsbyboernes taknemmelighed over at se ham, den gæstfrie modtagelse, den levende beretning fra den gamle mand. Måske gjorde de det i håbet om, at en af de mange riddere, som blev lokket til ved udsigten om ære, titel og fortællingerne om prinsessens skønhed, en skønne dag ville befri dem for denne forbandelse. Måske gjorde de det, fordi de opdagede, at det var en måde at stille hendes sult på og skåne deres egne børn.

Han konstaterer med lettelse, at han stadig har sølvkorset hængende om sin hals. Det styrker ham, selv om han bløder fra alle steder på kroppen og kan mærke, hvordan det langsomt tapper ham for energi. Derfor må han gøre det af med hende hurtigt.

Han træder hen mod sengen med tenen i den ene hånd og sølvkorset i den anden. Hun er kommet på benene igen. Hele tiden følger hun ham vagtsomt med øjnene, som et dyr, der prøver at vurdere, om det står over for en stærkere modstander eller ej. De kredser om hinanden. For hvert skridt hun tager, vokser der flere torne frem på hendes krop, og hun virker mindre og mindre som et menneske og i stigende grad som det uhyre, hun er. Hendes ansigt er efterhånden dækket af torne, og han undrer sig over, at han nogensinde har fundet hende smuk.

Hun taler til ham med noget, der mest af alt er en blanding mellem en hvislen og en knurren, men enkelte brudstykker minder om ord, og lydene er nok til at aflede hans opmærksomhed et kort sekund, og med ét befinder hun sig helt tæt på ham.

Han forsøger at stikke hende med tenen, men hun blokerer stødet med en hurtighed, som

han knapt nok når at opfatte, og inden han er kommet sig over chokket, har hun vristet våbenet fra ham og kastet det over i et hjørne.

Hun smiler hånligt, men hendes triumferen er nok til, at ridderen får tid til at samle tankerne til at afprøve en sidste mulighed.

"Vig bort, djævel!" skriger han og presser korset mod hendes pande. Hun hvæser og trækker hovedet tilbage i en bevægelse, der river korset fri af kæden, så det bliver siddende i panden.

"Ja!" udbryder han, da han ser, hvordan det begynder at ryge fra korset.

Men hans glæde bliver kortvarig, for det eneste, der sker, er, at korset antager en mere og mere mørk kulør, før det falder af og lander på stengulvet, hvor det splintres. Han stirrer fortvivlet på de forkullede rester.

"Umuligt," hvisker han, og før han kan nå at flygte, er hun over ham, og alt hvad han ser, er hendes mund. Den er fuld af torne.

Mørke. Blodet bruser gennem ridderens krop. Han mærker, hvordan tornene trænger ind gennem hans hud og hægter sig fast i kødet, mens alt hvad han er, alt hvad han var, siver ud af ham. Det forbavser ham, at han stadig evner at tænke klart.

Og mens han ligger dér på det kolde stengulv uden at kunne røre sig og alt, alt for tydeligt kan fornemme, hvordan hun grådigt dræner ham for liv, opdager han, at der er et vindue i tårnkammeret. Det sidder højt oppe, men stadig i en højde så det er muligt at se ud. Og selv om Gud har svigtet ham på så grusom vis, beder han alligevel om at få et sidste glimt af lys at se, inden han glider over i det evige mørke.

Men heller ikke denne bøn bliver hørt.

For det eneste, ridderen ser, er torne.

ANMELDELSER

Anmeldt i dette nummer:

- *Watchmen*
- *Lad den rette komme ind*
- *Håndteringen af udøde*
- *Halting State*
- *Fantasy & Science Fiction*
April/May 2009
- *Lawman*
- *Manga Messias*
- *Manga-biblen*
- *The Steel Remains*
- *The Graveyard Book*
- *Starship Troopers 3: Marauder*
- *Outlander*
- *Twilight*
- *Against The Dark*
- *Underworld: Rise of the Lycans*
- *Doomsday*
- *Sun of Suns*
- *Crossing Midnight*
- *Girls*
- *X-Files – I want to believe*
- *Rollback*
- *Slutstrand*
- *Requiem Chevalier Vampire*
- *Poe – 4 Makabre hyldester*

Watchmen

Film, USA 2009

Instruktion: Zack Snyder

Medvirkende: Malin Akerman, Billy Crudup, Matthew Goode, Jackie Earle Haley, Jeffrey Dean Morgan m.fl.

Baseret på Alan Moore og Dave Gibbons tegneserie.

I starten af *Watchmen* møder vi superhelten The Comedian. Det bliver dog et ret kort bekendtskab, for en ukendt maskeret person overfalder ham i hans lejlighed i et højhus og smider ham ud ad vinduet. Kun en enkelt superhelt ville kunne have overlevet det, den blå mand Dr. Manhattan. Hvis han er *Watchmen*-universets svar på Superman, kan man sige at Batman er splittet op i tre personer: Der er Rorschach, som mentalt minder om Batman, Nite Owl som har en hule under sit hus med en masse udstyr, og Ozymandias, som er en excentrisk milliardær.

Rorschach er stort set den eneste aktive superhelt der er tilbage, jaget af myndighederne for sin brutale adfærd og frygtet af underverdenen af samme grund. I starten er han den eneste som forsøger at finde ud af hvad der ligger bag The Comedians død. Men skurken er hele tiden et skridt foran ham, og imens udvikler sagen sig til meget mere end en enkelt su-

perhelts død. Da det ser mest sort ud, får han dog lidt hjælp af Nite Owl og sammen finder de efterhånden frem til superskurken bag det hele. Det klassiske plot-problem fra superheltehistorierne hvor Superman er sammen med andre helte – at Superman ville kunne løse alle problemerne på ca. et sekund – løses i øvrigt ganske elegant i *Watchmen*. Mere vil jeg så ikke sige om handlingen.

Watchmen er en tegneseriehistorie fra 1980'erne. Den blev skabt på et tidspunkt hvor det at eksperimentere med indhold og form i tegneserier normalt rakte til at lade en superhelt blive narkoman for en stund for at forklare de unge læsere at det ikke var noget for dem, eller at lade en superhelt fra en helt andet tegneserieforlag gæsteoptræde. I hvert fald hvad angik de store forlag – der var også mange mere ekstreme eksperimenter blandt de mindre forlag, som for eksempel den meget asociale superhelt Wonder Warthog.

Oprindeligt startede *Watchmen* med noget som var meget almindeligt for forlaget DC: Man havde opkøbt et mindre forlags superhelte og skulle nu have dem proppet ind et sted i DCs eget univers. Det endte i stedet med at Moore lavede sine helt egne superhelte, der dog stadig havde lighedspunkter med de oprindelige superhelte fra forlaget Charlton.

Watchmen-tegneserien er en anti-superhelte-tegneserie. Det er den på flere måder. For det første foregår den i en verden hvor superhelte er bandlyste. I hvert fald på overfladen. På et lidt dybere plan vender den op og ned på superhelteformlen hvor det er superhelten der skal redde verden fra superskurken. Det er faktisk superheltene der i høj grad har forårsaget den krise verden er i, og det er superskurken som har en plan der skal redde den.

En tredje måde *Watchmen* er anti-superhelte på, er ved at have meget mere troværdige og realistiske personer end det – i hvert fald i 1980'erne – var nor-

Læs anmeldelser fra tidligere numre af *Himmelskibet* på:

www.fantastik.dk/anmeldelser

malt i tegneserier. Mange fremhæver Marvel Comics serier fra 1960'erne som værende realistiske, men der handlede det kun om at give superheltenes lidt motivation og et par personlighedstræk. Det var stadig basalt set på superheltegenrens præmisser det foregik. I *Watchmen* har personerne faktisk psykologisk dybde. Det indebærer så også at de fleste af dem faktisk lider af ganske alvorlige personlighedsforstyrrelser, siden de kan finde på at

ikklæde sig kostumer og rende omkring og fange forbrydere. Superhelte kan opfattes som et udtryk for den amerikanske drøms søgen efter retfærdighed. Netop en sådan retfærdigheds søgen finder man også hos 1980'ernes statsledere Margaret Thatcher og Ronald Reagan: Der er de gode og de onde, og de onde skal bekæmpes med alle midler. Det er den politiske ideologi der i høj grad inspirerede Alan Moore til at lave *Watchmen*. Han var som mange andre intellektuelle på det tidspunkt ikke just fan af Thatcher og Reagan. Sjovt nok var danske Lars von Trier, i samme periode som disse tegneserier blev lavet, i gang med at lave sin såkaldte *Europa*-trilogi, hvor det gennemgående tema også var idealisten der søger retfærdighed, men ender med i stedet at lave en masse ulykker.

Jeg kan huske at da jeg læste *Watchmen* tilbage i 1980'erne, var jeg meget begejstret for de første ti hæfter, men knap så glad for de sidste to. Det skyldtes blandt andet at slutningen virkede tvetydig:: Hvad mente Moore egentlig – var superskurken i virkeligheden helten eller hvad? Efter at have genlæst tegneserien og have tænkt meget over den, står det dog en del mere klart for mig. Men det er nok også hovedproblemet med historien – den stiller store krav til sin læser og skal forstås i nøje sammenhæng med hele superhelte-genren som sådan og de politiske aspekter af den underliggende ideologi.

Hvilket omsider bringer os til

filmatiseringen. Et vigtigt plot-element er at på grund af superheltenes er den kolde krigs terrorbalance blevet forvandlet til en ubalance, som truer med at blive til en altødelæggende verdenskrig. Det ville kræve rigtig meget omskrivning at få bare denne del til at fungere i en nutidig kontekst, så derfor er det et udmærket valg at lade handlingen i 1980'erne som i tegneserien. Men jeg er bange for at transformationen til både en anden tid og et andet medium fjerner det af meningen i historien der måtte være tilbage. Så det er endt med "bare" nok en superhelte-historie. Men en rigtig flot en, med interessante superhelte og – skurke, rigtig godt skuespil og god klassisk rock-musik.

Skurkens plan i Moores tegneserieversion er i øvrigt baseret på et afsnit af tv-serien *The Outer Limits* fra 1964. Her var de politiske og moralske aspekter trukket meget tydeligere op end i *Watchmen*. Afsnittet bliver i øvrigt krediteret i tegneserien, hvilket har overlevet i filmen. I filmen giver det imidlertid ikke meget mening mere, da netop denne del af plottet er en af de få ting der er ændret i forhold til tegneserien. Min tidligere nævnte skuffelse over slutningen af tegneserien skyldes i øvrigt blandt andet dette plot-element. Det virker for – undskyld udtrykket – tegneserieagtigt i forhold til resten af plottet. Det som de har erstattet det med i filmen, passer bedre med resten af plottet, men til gengæld virker det som en nem og ikke særlig gennemtænkt løsning.

Har man valget mellem at læse tegneserien og se filmen, må tegneserien absolut anbefales. Efter jeg har genlæst den, står den stadig som noget af det bedste der er lavet i superhelte-genren. Filmen mangler meget af den kompleksitet og dybde der er i tegneserien, selv om den stort set følger tegneserien handlingsmæssigt. Men rigtig flot og godt håndværk er det – på en skala fra *Daredevil* til *Ironman* er den et sted i nærhe-

den af *Ironman*. Man kan især fremhæve den overbevisende computergrafik der er lavet med Doc Manhattan-scenerne og en nærmest overnaturlig perfekt casting af Jackie Earle Haley som Rorschach.

Flemming R.P. Rasch

Lad den rette komme ind

Roman af John Ajvide Lindqvist

Forum 2007, 486 sider

Året er 1981 og den tolvårige dreng Oscar bor sammen med sin mor i et socialt boligbyggeri ved Stockholm. Oscar bliver mobbet i skolen, og han bliver dagligt jagtet og nogle gange tævet af nogle af de andre drenge i klassen. En af de ydmygelser som han oftest bliver udsat for, er at han bliver tvunget til at skriges som en gris. Om aftenen lader Oscar sine frustrationer gå ud over tilfældige træer i skove, mens han forstiller sig at det er tyrannerne han dræber. En aften mens han står og dolker træer møder han den jævnaldrende pige Eli, som i ly af natten er flyttet ind i lejligheden ved side af sammen med en ældre mand. Eli har også svært ved at tilpasse sig livet i 80'ernes Sverige, og hun lever et liv hvor der ikke er

meget plads til at være barn. Igennem venskabet får Oscar styrket sin selvtillid og begynder at gøre modstand mod sine tyranner, og Eli begynder at opføre sig som et barn igen.

Umiddelbart kunne denne intro få det til at lyde som om der er her tale om en socialrealistisk roman, hvilket også er en stor del af rammen for historien. Men det er langt fra en socialrealisme som vi ser den hos Niels Malmroes, eller de bøger som man blev tvunget igennem i folkeskolen.

Eli er en 12-årig vampyr på tohundredende år. Det er ikke kun fysisk hun er 12, hun har også et sind som en tolvårig, hun har dog længe ikke opført sig som et barn, men Oscar får barnet op i hende igen. Samtidig så gør den sikkerhed og styrke som Eli viser at han får mere selvtillid og begynder at sige fra over for sine tyranner.

Håkan er den ældre mand der passer på Eli og hjælper hende med at få det blod hun skal bruge for at overleve. Da han en aften forfejler et mord og står til at blive anholdt, hælder han syre i hovedet på sig selv, for ikke at kunne blive sporet tilbage til Eli. Hun er nu uden en skaffer og er selv nødt til at skaffe blod, hvilket dog heller ikke altid går lige godt, og hun får skabt yderligere et par vampyrer.

I bogen følger man også en række andre personer der bor i det sociale boligbyggeri, bl.a. alkoholikeren hvis verden bryder samme da hans bedste ven forsvinder, drengen hvis mor skal giftes igen, og som har det bedst når han kan være i den hule han har lavet i bygningens kælder, og kvinden der efter at være blevet overfaldet af et barn begynder at få en fornemmelse af at hun er ved at udvikle sig til noget farligt.

Man kunne godt tror at dette var en ungdomsbog, hvilket den bestemt ikke er. Den er brutal og grotesk på sine steder, og den har et veludviklet og vel beskrevet persongalleri. Titlen er både en reference til at man skal passe på med hvem man inviterer

ind i sit hjem, da vampyrer som bekendt ikke kan træde ind uden at have en invitation, men også til at man ved at lukke de rigtige folk ind i sit liv får muligheden for at udvikle sig.

Bogen er blevet filmatiseret, og det er Lindqvist selv der har skrevet manuskriptet. Historien er blevet strammet betydeligt op, og en række bipersoner er fjernet. Samtidig er fokus mere på den udvikling som Oscar gennemgår og de to børns venskab, end det er på de ret blodige og groteske vampyrdele som bogen bestod af.

Jeg så filmen inden jeg læste bogen, faktisk var jeg ikke klar over der var en bog da jeg tog i biografen for at se filmen. Da jeg gik derfra, var jeg overvældet, det var en filmoplevelse som jeg sjældent har haft, og da filmens rulletekster havde afsløret at der fandtes en bog, var jeg straks klar over det var en jeg skulle have læst. De børneskuespillere der spiller de to bærende roller i filmen, gør det formidabelt, og hele stemningen i filmen fungerer perfekt. Der var enkelte spørgsmål man stod tilbage med efter filmen, og som bogen så senere svarede på, men det var på ingen måder ting der forstyrrede, da det fungerer fint at man stod tilbage med nogle ubesvarede spørgsmål, i stedet for at alt var udpenslet.

Havde jeg omvendt læst bogen først, kunne jeg godt forestille mig et jeg ville have savnet en stor del af de vampyrscener som er med i bogen, og som ikke er med i filmen. Bl.a. liver en af Elis' ofre op igen, men da hans krop er forfærdeligt medtaget, er han mere som en ghoule end som en vampyr. Denne del er udeladt af filmen, selvom den fylder en del sider i bogen. Historien er således strammet betydeligt op i forhold til bogen.

Man bør bestemt hverken snyde sig selv for hverken bogen eller filmen, men skulle man vælge, vil jeg faktisk anbefale filmen.

Thomas Winther

Håndteringen af udøde

Roman af John Ajvide Lindqvist
Forum, 2008, 322 sider.

Håndteringen af udøde er en meget anderledes zombiefortælling, på samme måde som Lindqvists *Lad den rette komme ind* var en meget anderledes vampyrfortælling. Ordet zombie bliver stort set også kun brugt i bogen når der er tale om spil som *Resident Evil* og Romeros film. Om de levende døde i bogen bruges mere omtalen "omlevende".

En dag sker der noget meget underligt i Stockholm. Luften er fyldt med elektriske strømninger i en grad der gør at det ikke er muligt at slukke for elektriske apparater, og folk får en uudholdelig hovedpine. Det viser sig dog kort efter at dette langt fra er det underligste der sker den dag.

Stand up komikeren David bliver ringet op og informeret om at hans kone er kørt ind i en elg og ligger hårdt kvæstet på hospitalet. Inden han når derind, afgår konen ved døden, men da han kommer ind og sidder ved hendes seng, liver hun pludseligt op igen, selvom hendes krop er hårdt medtaget. Hun kan tale, men det hun siger, giver ikke meget mening, det er som om det ikke er hende, og da lægen kommer og ser til hende, kan han konstatere at hun ikke har

nogen puls. Kort efter er hun ikke den eneste døde der vågner på hospitalet, og snart er der omvandrende døde der vandrer rundt på hospitalets gange.

Journalisten Mahler bliver ringet op af en kilde fra hospitalet og får at vide at han bør komme, da der er noget mystisk på fære. Han tager af sted, men efter at have været der i kort tid, skynder han sig af sted igen. Ikke fordi synet skræmmer ham, men fordi hans eneste barnebarn døde i en alder af 5 år en måned forinden, og han kan ikke udholde tanken om at han måske ligger vågen i sin grav.

Elvy er en ældre dame hvis mand for nyligt er død. Denne aften har hun en overvældende hovedpine, Hun får dog andet at tænke på da hendes mand pludselig banker på døren. Han gør hende ikke noget, men går bare ind og ligger sig i sin seng. I sengen ligger dog deres teenage barnebarn, der overnatter hos mormoren, og bliver noget forskrækket da morfaren pludselig står i døren.

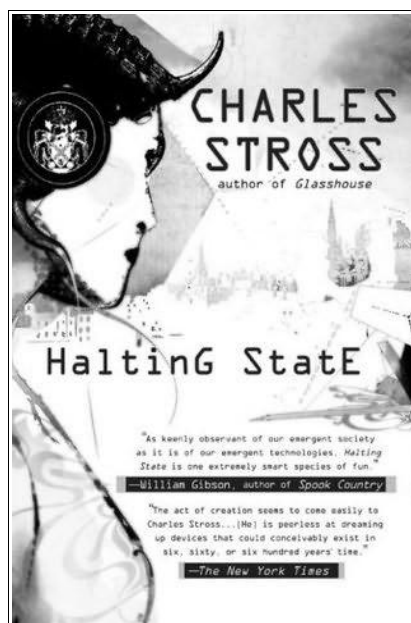
Det er primært disse personer og de problemer de pludselig står i vi følger. David der skal finde en måde og fortælle dette til sin lille søn. Mahler der skal fortælle sin datter at hendes søn er vågnet igen, men mest af alt ligner en udtørret mumie der intet kan, og at de nu må gemme sig for myndighederne der prøver at "indsamle" alle de omlevende. Og endelig er der Elvy som ser dette som et tegn på at dommedag er nær, og som sætter sig for at forberede menneskeheden på dette. Igennem bogen opdateres man jævnligt om hele situationens via situation rapporter, artikler o.l.

De levende døde er ikke de kødædende zombier man er vant til fra film, selvom der dog er eksempler på at de omlevende er farlige for de levende. Egentligt er der ikke særligt meget af bogen hvor de direkte optræder. Bogen handler ikke om flugten fra de levende døde. De omlevende bliver hurtigt samlet sammen af myndighederne, som bagefter skal forholde sig til

hvilke rettigheder de omlevende har, og om man skal tillade de pårørende at besøge dem. Bogen er således mest af alt en bog om at forholde sig til døden og til sine medmennesker. Det at skulle forholde sig til døden kan dog vække det værste i folk, og for at dette ikke skal være nok, så kan det at omgås de omlevende gøre at man kan læse andres tanker.

Det er en velskrevet og utroligt interessant historie. *Hånterningen af udøde* har på samme måde som *Lad den rette komme ind* en overnaturlig fortælleramme, uden at dette egentligt er det centrale i fortællingen. Bogen har således et meget bredere publikum end de normale horrorlæsere og kan anbefales til alle der gerne vil læse en anderledes historie der virkeligt har meget at byde på.

Thomas Winther

Halting State

Roman af Charles Stross
Ace 2007, 324 sider

I sidste nummer af *Himmelskibet* kunne man læse Tue Sørensens anmeldelse af *Singularity Sky*, der er space opera, men Charles Stross har også flere romaner og historier i hvad man kan kalde en slags post-post-cyberpunk. Den sidste historie om virtuelle verdener og hvor det er computernørden der er helten, er ikke skrevet endnu. IT-verde-

nen har jo udviklet sig markant siden 80'ernes cyberpunk, så det er spændende at tage disse ideer op igen og nu mere forankret i virkelighedens IT-teknologi, og Stross har faktisk skrevet en – indenfor rammerne – temmelig realistisk roman om den nære fremtid indenfor virtuelle verdener og særligt den nye type af kriminalitet det fører med sig. Romanen var nomineret til en Hugo Award sidste år.

Vi befinder os i år 2018 i Skotland. I MMORPGen *Avalon Four* har et storstilet røveri fundet sted. En virtuel bank inde i spilverdenen, hvor spillere kan opbevare deres værdifulde udstyr og genstande, bliver plyndret, og det burde egentlig slet ikke kunne lade sig gøre, da det ikke er bundet op på nogen central server, men er distribueret ud over hele verden og genstandenes rette ejerskab sikres af en avanceret fejlsikker digital signeringsteknologi. Firmaet bag, Hayek Associates, er selvsagt rådvilde, for hvis det slipper ud at deres krypteringsnøgler er blevet brudt, vil deres aktiekurser styrtdykke. Politiefterforskeren Sue sættes på sagen og forsikringsagenten Elaine ligeledes, for at undersøge om det er forsikringssvindler. Hun får følgeskab af spiludvikleren og nørden Jack, som skal hjælpe hende med at navigere rundt i den virtuelle spilverden. Det viser sig ikke overraskende at der er langt mere alvorlige ting på spil end simpelt virtuelt tyveri, med konsekvenser der strækker sig langt ind i den virkelige politiske verden.

Halting State virker både autentisk og realistisk, men er også idérig science fiction. Stross har ikke bare styr på de rent tekniske ting, men hans personbeskrivelser og fornemmelse for hvordan folk i IT-verdenen taler og agerer, er ligeledes autentiske. Dejligt forfriskende, da andre forfattere og filminstruktører ofte forfalder til overdrevne stereotyper og teknisk vrøvlesnak uden baggrund i virkeligheden. Den hyppige brug af moderne netjargon og tekniske udtryk gør

nok også, at de seneste års udvikling på IT-området ikke bør være alt for fremmed for læseren. Det er selvfølgelig ikke nok til en god roman at have styr på disse faktuelle ting og genkendelige miljøbeskrivelser, men *Halting State* er i den grad også en medrivende technothriller, hvor pointen er at den virtuelle og fysiske verden ikke kan adskilles, som den oftest blev i den ældre cyberpunk, og navnlig hvor afhængige vi er blevet af Internettet for at holde gang i væksten i samfundet. Vernor Vinges *Rainbows End* (Hugo vinderen fra 2007) havde lignende ideer, men Stross slipper langt bedre fra det.

Sammenlignet med *Singularity Sky* og *Iron Sunrise* synes jeg også Stross er blevet en generelt bedre forfatter. Historien har bedre fokus og flyder ikke med vilde halvlige gyldige ideer. Hans tre hovedpersoner har mere personlighed, og det er dem der alene bringer historien frem, uden at forfatteren går ind som alvidende kommentator fra sidelinjen, som han gjorde af og til med tunge infodumps i de førnævnte bøger.

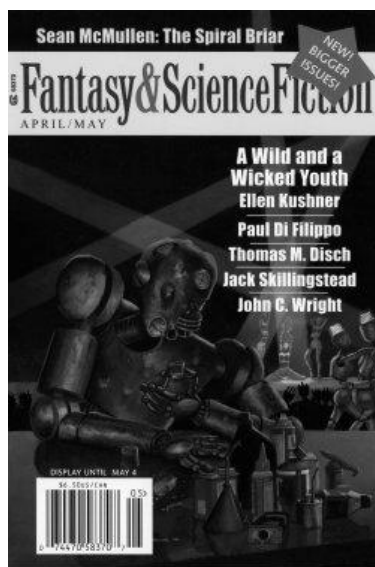
Hvis man mere er til nærfremtid spændingshistorier med masser af nørdjargon og gadgets end space opera, kan man sagtens begynde her med sin Stross-læsning.

Jeppe Larsen

Fantasy & Science Fiction

April/May 2009, 258 sider
www.fandsf.com

Det amerikanske magasin *Fantasy & Science Fiction* er sammen med *Analog* og *Asimov's* et af de store novellemagasin indenfor science fiction og fantasy. Adskillige historier derfra bliver hvert år nomineret til Hugo- og Nebula-priserne. Siden 1949 er det udkommet hver måned, men fra og med dette nummer gik man over til at udkomme hver anden måned i stedet, men med dobbelt så mange sider.

Indholdet er hvad titlen lover, masser af noveller i genrerne fantasy og science fiction, så det er et oplagt magasin for Himmelskibets læsere.

Redaktør Gordon van Gelder indleder ganske passende sin redaktionelle spalte med at skrive om novellemagasineres rolle i en verden hvor Internettet fylder mere og mere. Han beder særligt læserne huske på, at mange stadigvæk ikke er på nettet, og det publikum bør ikke gå tabt. Og selvom flere og flere historier kommer frit på nettet, påpeger han at magasinerne ikke bare kan forsvinde af den grund, da det oftest er der de bliver trykt først.

Magasinerne er vigtige for genrens udvikling, da det er her forfattere kan prøve deres ideer af, måske ideer der ikke helt kan fylde en hel roman, men alligevel være nok så spændende. Vel nok kan det være rart blot at købe opsamlingsantologier med de bedste noveller fra et givent år eller en bestemt forfatter, men disse historier kommer ikke af sig selv. Vil man være på forkant med hvad der sker i genren, er det i magasinerne man skal følge med, også selvom det betyder at man kommer til at læse nogle mindre gode historier, der ikke kommer videre i processen.

Dette nummer indeholder overvejende mest fantasy. Den første længere novelle, og også en af de bedre, er Sean McMullens "The Spiral Briar", som jeg

bedst kan beskrive som steam-punk – uden at det er en genre jeg er bekendt med. Den er sat til år 1449, angiveligt en alternativ tidslinje hvor der er magi i verden. Sir Gerald mangler sin datter, som er forsvundet efter at være blevet forbandet af en elver. Han bliver opsøgt af smeden Tordal, der lover at han kan bygge et særligt skib der vil kunne angribe elvernes land. Gerald indvilliger i at finansiere det storstilede byggeprojekt, og Tordal går i gang med at bygge et dampdrevet skib udstyret med kraftige kanoner. Det er en spændende blanding af god gammeldags ingeniørkunst og ridderlig fantasy.

Der er desværre også mindre gode fantasyfortællinger. Blandt andet "A Wild and a Wicked Youth" af Ellen Kushner, der primært har det problem at det egentlig er en prolog om hovedpersonens barndom fra hendes roman *Swordspoint: A Melodrama of Manners*. Til gengæld var genoptrykkningen af klassikeren "The Brave Little Toaster" af Thomas M. Disch (der døde sidste år) fra 1980. Det er egentlig en børnefortælling, men det hyggelige eventyr om en række husholdsartikler ført an af en brødrister, der drager ud i verden i håb om at finde deres ejer, der har været væk i to år, kan bestemt nydes af alle.

Af science fiction historier er særligt to værd at fremhæve. Først "Andreanna" af S. L. Gilbow – en fantastisk original historie om en robot der fungerer som turistguide, som under en ulykke går i baglås og ikke kan andet end at gentage sit oplæg om diverse seværdigheder. Novellen er skrevet med skiftende indslag fra robotens talestrøm og de mennesker omkring den der forsøger at redde robotten. Således får vi et interessant billede af den verden det foregår i.

Den lidt længere "The Price of Silence" af Deborah J. Ross har det hele. Et spændende plot fra start til slut om en koloniplanet der pludselig bliver meget stille. En ekspedition sendes der-

til og finder ud af at hele planeten tilsyneladende har været udsat for et altødelæggende angreb. Der er velskrevne personer og en god realistisk skildring af livet ombord som besætning på et sådant rumskib.

Det er selvfølgelig primært noveller der optager de 258 sider, men der er også plads til blandt andet anmeldelser af både nye og kommende bøger, et par specielle film og en virkelig lærerig populærvidenskabelig artikel om balloner! Med alt lige fra verdensomrejser i luftballon til interessante egenskaber ved vandballoner.

Samlet set er April/May-nummeret ikke noget fantastisk nummer, da der er for mange uinteressante historier – som jeg ikke har nævnt – og jeg tvivler også på vi vil se noget fra dette nummer på nomineringslisten til de store priser næste år.

Jeppé Larsen

Lawman

Tegneserie af Erwin Neutzsky-Wulff (Forfatter) og Jørgen Bitsch (Tegner)
Progressive Publishing, 2008

Jeg vil begynde anmeldelsen af *Lawman* med et lille personligt tilbageblik, for jeg synes det er lidt ironisk, at jeg er endt med at sidde her med et anmelder-eksemplar af *Lawman* af Jørgen Bitsch og Erwin Neutzsky-Wulff.

Jeg opdagede Wulff på det lo-

kale bibliotek. Den gang var jeg omkring de sytten, og i årene derefter var hans skrivelser i høj grad med til at påvirke mig. Specielt nogen ting han skrev i de to bøger *Okkultisme* og *Magi* var med til at jeg begyndte at udforske de mere obskure hjørner af den amerikanske tegneserie- og populærkultur, og se bare hvad det har ført til.

En anden ting jeg lærte af at læse Wulff den gang, var en modvilje mod socialdemokrati, velmenende massebevægelser og politisk korrekthed. Så gik der nogen år, jeg grundlagde min egen karriere (den jeg tjener penge på, ikke den hvor jeg skriver om tegneserier) og derfor fulgte jeg ikke hans omfattende produktion. Stor var min overraskelse derfor, da jeg senere vendte tilbage og opdagede at Wulff nu var ude og markere sig til venstre for midten.

Men egentlig gav det mening, de politiske vinde i Danmark var skiftet og Wulff gør sig bedst i opposition til den herskende ideologi. Hvis man gik det borgerlige Danmark efter i sømmene, var der også grund til bekymring – hvis man havde kastet sit lod ind hos højrefløjen i håb om at det ville give plads til mere frihed og individualisme.

Den frygtede røde indoktrinering blev afløst af en pæn national kanon over alt fra litteratur til passende egnsretter. Politisk korrekthed viste sig at gå fint hånd i hånd med borgerlig pænhed. Individuel tanke og ytringsfrihed viste sig at være mest velkommen hvis den blev vendt ud mod andre lande eller en uspecifik gruppe af indvandrere.

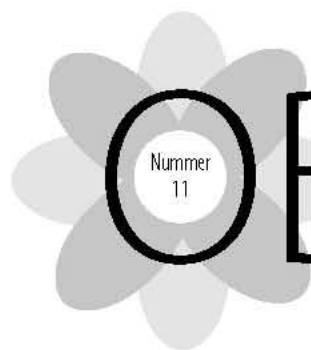
Så selv om vi nok står politisk forskelligt placeret, så må man jo give Neutzsky-Wulff ret i at der i høj grad er brug for nogen herhjemme som taler magten midt imod. Pressen gør det kun sjældent, og i stedet for at grave i dybden med hvad der sker, virker det mere som at se et afsnit af Robinson-ekspeditionen hvor man snakker om alliancer og hvem der bliver stemt hjem næste gang. Og det bringer os så frem til det seneste bud på dette

fra den ældre, men bestemt ikke tandløse ulv i Vinstrup.

Lawman starter ud som postbud og hedder egentlig Brian Laumand. Da han bliver bortrationaliseret, på grund af positiv særbehandling af indvandrere, indser han at der er behov for at få ryddet op i det danske samfund. Hans gamle mor på alderdomshjemmet, som mistænkeligt ligner en ældre udgave af Pia Kjærsgaard, syr hans postuniform om til et superhelte-kostume, og *Lawman* går i gang med at rydde ud i det blødsødne danske samfunds værste bærm, BZ'ere, narkomaner, muslimer og hvad der ellers findes af ting og sager som den pæne dansker helst er fri for at se på.

Som en personificeret folkesjæl står han skulder ved skulder med statsministeren og kaster sig videre ud i kampen mod terror. Her får han undervejs følgeskab af den ellers så pæne og velmenende *Hu-man*, en tidligere lektor ved universitetet med alle de rigtige meninger. Det virker som en ulige kamp for samfundets undergravende elementer, kun Kaptajn Anarko virker til at kunne yde værdig modstand.

To ting man godt kunne tro om *Lawman* er at den er morsom, og at det er en tegneserie om superhelte. Min forventning om at den skulle være morsom, kom nok fra det politiske stand-up show som Neutzsky-Wulff på et tidspunkt leverede på P.H. Caffe. Det havde titlen "Politiske Kvæk" (var man ikke til stede eller har fulgt det Wulffske fanzine *Bathos*, så kan man se hans optræden på YouTube under <http://www.youtube.com/watch?v=rX-wytJYEZw>). *Lawman* er politisk satire, og som Jørgen Bitsch selv påpeger, så behøver den ikke at være morsom, og som min kollega Thomas Strømsholt bemærkede på Tegneseriesiden, så skal den gøre ondt. *Lawman* ligger et sted mellem den dybdegående realisme i fremskrivningen af det danske samfund som Wulff laver i "Verden" og den mere løsslupne tilgang der er i "Politiske kvæk".

OBSKURIØST

NU I OGSÅ RETRO-DESIGN

Sommeren 2007, pris: 50 dkr

Frank anmelder film
se side.....xxxx

Henrik udgiver de anmeldelser Lars Von
H smed i skraldespanden
se side..... xxxxx

Henrik skrive en analyse af SOLARIS
og kigger på genindspilningen
se siden..... xxxx

Read all about i.
se sidexxx

Betragtninger blandt blade.
se side..... xxxx

Tegneserier og bøger
se side.... xxxx

Ansvarshavende redaktør:

Henrik Larsen
Johan Kellers vej 37, 2. tv
2450 København SV
obscurious@gmail.com

Forside af Frank Brahe.
Bagside: reklame i DC Comics Presents # 23.
Rasmus Klump tegning (side 5) af Joachim Larsen, alder: ikke ret gammel.
Alle illustrationer er udelukkende benyttet i oplysningsmæssig henseende

Layout: Thomas Winther

Dette blad er udgivet som del af HIMMELSKIBET nr. 20.

Oplag: 150 stk.

Indhold:

Leder.....	2
Jagten på den falske	
Rasmus Klump.....	3
Reviewed by Philip Høgh	8
Skræk-Krimi.....	10
På sporet af den tabte tid	11
Mondo Frankos hjørne..	13

Hej med dig.

Obskuriøst udkom sidst i oktober 2006 og det er jo temmelig længe siden. Jeg har været lidt nede at vende i mellemtiden – fik konstateret diabetes for halvandet år siden og min jobsituation er til stadighed usikker, for at nævne noget af det som sugede energi – og så har jeg nok generelt været træt af at udgive fanzines. Hvilket var brandærgerligt, fordi jeg trods dette faktisk forsøgte at sammensætte et nyt nummer og nåede temmelig langt med at indsamle materiale fra mine skribenter og planlægge et nyt layout sammen med Frank Brahe. Hvorefter jeg gik i stå, helt og aldeles. For at tage mig sammen, et halvt år efter eller deromkring, og støve tingene af og arbejde lidt videre. Hvorefter jeg gik i stå igen.

Indtil Thomas Winther kom forbi i vinters med et tilbud jeg ikke kunne sige nej til: Tag dog materialet du har liggende, gør det færdigt og så trykker vi det som indlæg i Himmelskibet (et blad udgivet af foreningen Fantastik som vi begge er medlem af, hvilket du nok allerede har regnet ud). Okay, selv det holdt hårdt, men nu ligger det der, manuskript, scannede billeder, Franks gamle forsideudkast – alt parat til at gå i trykken.

Obskuriøst nr. 11 er redigeret ud fra et princip om, at alle bidragydere skulle være repræsenteret nogenlunde ligeligt. Med et begrænset sidetal til rådighed betyder det, at nogle artikler måtte udgå. Jeg vil lade det være op til den enkelte skribent om, deres stof i stedet kan bringes i et hypotetisk senere nummer eller ej. Tak til skribenterne: til min broder Joachim, til Philip Høgh, Lars Madsen, Thomas og Frank. Og tak til Thomas for at sikre udgivelsen af bladet og for at sætte det op.

De enkelte bidrag taler for sig selv. Dog finder jeg det nødvendigt at forklare lidt om baggrunden for frontartiklen om Rasmus Klump. Rabler det nu helt for redaktøren?

Vel gør det ej. På overfladen er Rasmus Klump totalt mainstream, grænsende til det pinlige. Kradser man lidt i bemeldte overflade, er sandheden mere grumset end som så. Rasmus Klump er et nationalklenodie, et folkeeje, en sikker eksportvare, et gennemtestet *brand*, jeps. Men hvor meget ved vi egentlig om serien? Hvor kan vi blive klogere på bøgerne, hvor finder vi lister og forklaringer? Hvad er seriens historie og hvor meget af det som faldbydes på markedet p.t. er ægte Klump og hvor meget er pastiche eller opkog på gamle rester? Sagen er den, at ingen eller meget få har vist interesse i at tage Rasmus Klump bøgerne alvorligt, som et vigtigt stykke dansk kultur og tegneseriehistorie. Der er aldrig blevet udgivet en bog om Klump og hans skabere. Der findes fan sider på nettet, men de byder ikke på meget andet end pæne billedgallerier. Ingen har tilsyneladende lyst til at skrive deres *mening* om de enkelte bøger. Hvad enten det nu er fra barneperspektiv eller som voksenlæser. Og Rasmus Klump er trods alt ikke det rene infantile bavl, sagaen om den lille bjørn har nerve og poesi. Men sådan er det: Man tager bøgerne for givet and that's it.

Begynder vi altså at kradse i overfladen (og andet har vi ikke haft ambitioner om, Joachim og jeg), ja, så er det, at der begynder at stikke underlige ting frem og så bliver det sjovt. Så bliver det obskuriøst.

Det er eet argument for Rasmus Klump. Så er der nostalgi-faktoren og samlerovervejelserne. At se tilbage på sin barndoms kæreste minder er blevet et tilbagevendende tema her i bladet og noget jeg altid vil kunne finde plads til. Samtidig må jeg indrømme, at Klump har været en udfordring for min tankegang som samler. Jeg dyrkede en overgang det at grave gamle børnebøger og andre fænomener fra mine tidlige år som noget nær en sportslig disciplin. Det havde jeg mange gode oplevelser med, men når jeg ser tilbage, er der adskilligt af det (gen)erhvervede som faldt pladask til jorden efter det første sus af eufori. Og her befandt jeg mig endda i den komfortable situation, at jeg allerede ejede alle bøgerne. De originale, personlige eksemplarer fra min barndom, intet mindre. So why bother. Det har jeg haft svært ved at forklare mig selv, undervejs. Hvorfor samler du, hvad driver dig? De store spørgsmål...

Jeg nævnte indledningsvis personlige problemer. Men tilværelsen har sandelig også budt på glæder. For knap to år siden mødte jeg min dejlige kæreste Helle som har gjort mit liv så meget rigere og åbnet mine øjne for så mange ting. Tak for det, Helle. Og jeg ligger måske brak i perioder, men af og til finder jeg stadig en DVD med en gusten film frem, eller tager ud i et antikvariat og kigger på bøger og blade (jeg ejer i dag en komplet samling af danske Superman blade for perioden 1966 til 1986). Eller sætter noget musik på stereoanlægget og læner mig godt tilbage i sofaen. Og nu kom vi gennem vinteren, bogen er sprunget ud og den danske sommer står og tripper utålmodigt og vil til. Og nu kom Obskuriøst omsider på gaden igen.

Henrik Larsen, København SV, 29. april 2009

JAGTEN PÅ DEN FALSKE RASMUS KLUMP

Artikel af Joachim Larsen

Indtil for fire år siden levede jeg lykkeligt i troen på, at de citater jeg kunne huske fra min barndoms bøger med Rasmus Klump var udødelige. Efter mange års tøven blev mine søskende og jeg enige om at fordele vores bøger blandt os, og jeg fik behov for at indkøbe nye bøger og etablere min egen samling. Da jeg en sen aften søgte på Internettet efter bøger med Rasmus Klump opdagede jeg, at *Bygger skib* var genudgivet i tværformat. Den bog havde jeg aldrig hørt om. Det begyndte at gå op for mig, at de bøger jeg næsten kunne i søvne var "falske"!

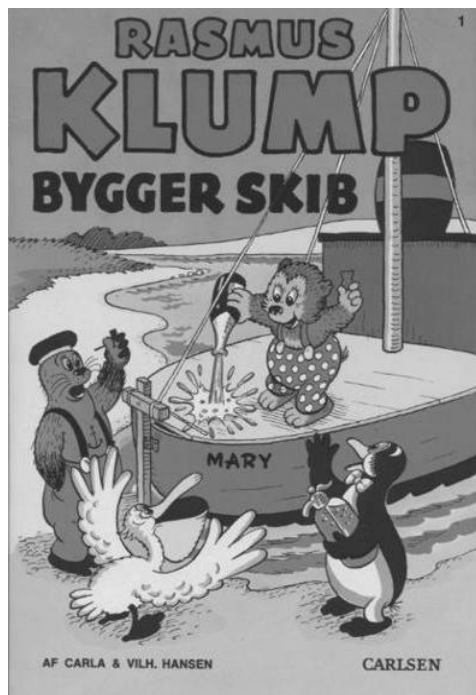
Tænk, at verdens højeste top kan falde af!

Allerede som barn kunne jeg se, at handlingen i bøgerne med Rasmus Klump ikke hang kronologisk sammen. Hjemrejsen fra Nordpolen blev udgivet længe efter, at rejsen havde fundet sted, og de to forskellige skibe Rasmus Klump og hans venner sejlede med, byttede plads vilkårligt. Disse unøjagtigheder havde jeg accepteret, fordi jeg aldrig læste bøgerne i den rækkefølge de var udgivet.

En del år senere erfarede jeg, at Rasmus Klump havde begyndt sit liv som tegneseriefigur i Berlingske Aftenavis i 1951. To år senere blev bogen *Rasmus Klump bygger skib* udgivet, og senere fulgte *Møder Ursula*, *Træffer Mutter Ansjos*, *Skattejagt*, *Pyramiderne* og *Nordpolen*.

I slutningen af 1950'erne valgte Illustrationsforlaget at genudgive de seks bøger. Bøgerne skiftede form fra tvær- til højformat, et stort antal billeder blev fjernet, og teksten blev omskrevet betydeligt. Da teksten havde stået i Berlingske Aftenavis, hav-

de dens ironiske tone henvendt sig til de voksne læsere. Da Rasmus Klump og hans venner nu var trådt ud af avisen men havde opretholdt deres popularitet, valgte Illustrationsforlaget klogt at udnytte muligheden for at revidere teksten, så den blev målrettet mod den aktuelle målgruppe: Børnene.

De tre versioner

Efter genudgivelsen af de seks første bøger, blev der udgivet nye bøger med Rasmus Klump og hans venner. I slutningen af 1960'erne, hvor bøgerne stadig blev udgivet på Illustrationsforlaget, blev der igen foretaget en sproglig tilpasning. De seks første bøger blev dermed udgivet for tredje gang, og bøgerne fra den nye serie blev udgivet for anden gang.

De gamle bøger har som regel ikke påtryk udgivelsesår eller oplag, og de giver derfor sjældent direkte svar på hvilken tekstudgave de tilhører. Flere af bøgerne har i deres gamle udgaver en alternativ forside som f.eks. *Syvsoverland* og *Høster*, og de er derfor nemme at genkende. Hvis man åbner bøgerne vil man ofte be-

mærke, at de gamle udgaver er trykt med forholdsvis små bogstaver, fordi tekstmængden er større.

Da det lader til, at bøgerne fra Illustrationsforlaget findes i to tekstversioner, er det ikke nok, at der står "Illustrationsforlaget" på forsiden. Fordi forsiderne nogle gange forbliver uforandret, er man nødt til at åbne bøgerne for at identificere dem. Sproget og tekstmængden vil hurtigt afsløre bogens alder.

Hvis man sidder med en af bøgerne fra den første serie som blev udgivet på højkant, kan man være heldig, at den er udgivet med hård indbinding og dekoration på omslagets inderside.

Desværre gælder det ikke alle bøger. Illustrationsforlaget skiftede i øvrigt layout på bagsiden af de gamle udgaver. Oprindeligt så man Rasmus Klump med grøn hue stå på en stige med en hvid plakate, hvor titlerne på de øvrige bøger er angivet. På f.eks. *Rasmus Klump som dykker* i gammel tekstudgave, er for og bagside en del af den samme illustration. Det store bogstaver som danner titlen "Rasmus Klump" på forsiden ændrer sig lidt med tiden. På bøgerne fra Illustrationsforlaget står tydeligt: Tekst: Carla Hansen og tegninger Vilhelm Hansen. Da bøgerne skifter til Carlsen står: Af Carla og Vilhelm Hansen.

Man bør bemærke, at de gamle tekstudgaver ganske vist er udgivet i forkert kronologisk ræk-

kefølge, men bøgerne har ikke fået påført nummer på forsiden - kun titel! Bøgerne er derfor kun udgivet i forkert rækkefølge hos Illustrationsforlaget - de er ikke lagt i forkert rækkefølge!

Som et eksempel på en ændring af teksten kan vi tage en situation, hvor Fisker Gris fanger en skibsskrue i *Bygger skib*. Pingo udbryder i førsteudgaven: "Sikke en, du fangede", hvor Fisker Gris svarer: "Ja, det ligner noget til en kødhakkemaskine". I de følgende tre billeder viser han skruen til Klump, som synes, at det ligner en vindmølle eller en forstet søstjerne af jern, indtil Pelle fortæller, at det er en skibsskrue, og at de kun mangler maskinen. De tre billeder er fjernet i genudgivelsen i højformat, hvor teksten til billedet af Fisker Gris som fanger skruen er ændret, så den rummer hele dialogen. Til Pingos udbrud svarer Fisker Gris nu: "Ja det ligner noget til en kødhakkemaskine, men det er vist en skibsskrue!" - "Så mangler vi altså kun maskinen", svarer Pingo. I den nuværende udgave af *Bygger skib* er det kun Pingo, som siger noget: "Hov, var det ikke en skibsskrue du fangede?"

Hvor ovenstående eksempel er en forenkling af en dialog, sker det også, at ændringerne giver ny mening til billederne - eller laver helt om på en pointe. I *Bjergbestiger* oplever Rasmus Klump og hans venner at blive inviteret på æggekage, hvor jeg har husket den nye tekstversion fra min barndom: "Dessert har jeg ikke oven på æggekagen, men jeg har en dejlig udsigt". I den gamle tekstudgave lyder det: "Ja, det er lige meget, hvor man vender sig hen, så er der smukt. Men skulle vi ikke prøve, at vende os mod æggekagen, inden

den bliver kold”?

De bøger jeg voksede op med er på sin vis ”de ægte bøger”. Jeg burde være ligeglad, om de er omskrivninger af ældre udgaver, eller om de kan købes hos boghandleren i en endnu nyere tekstudgave. Klassiske eventyr er efterhånden oversat og genudgivet et utal af gange. Hvem skal afgøre, hvad der er falsk og ægte?

Kunst eller tegneserie

Opdagelsen af den ægte/originale Rasmus Klump har forstærket min respekt for bøgernes forældre: Carla og Vilhelm Hansen som henholdsvis tekstforfatter og tegner. Da et stort antal tegninger blev fjernet fra de originale bøger, mistede de en del af deres kunstneriske værdi. Jeg må dog sige, at der aldrig er fjernet centrale afsnit fra historierne. Flere gange gavner det måske, at enkelte billeder - eller hele sider - er klippet bort, fordi det kun var ’fyld’. *Bygger skib* havde i første udgave 291 billeder og i næste udgave kun 178. Da ændringerne blev foretaget i 1950’erne, må jeg gå ud fra, at det er Carla og Vilhelm Hansen, som selv har foretaget ændringerne. Det er mere usikkert, hvem der siden har lavet tekstændringerne.

Sammenligner man tekstudgaverne, kan man godt savne noget af den humor de oprindeligt havde. ”Bravo, Skæg, det tudehorn klær dig, tag piben ud, og lad tonerne bruse frem - læg hele din sjæl i, hvis du har en” (*Syvsoverland*). ”Med godt værktøj og godt humør kan man udrette store ting, finder vi ikke skatten, er det da altid sjovt at grave et stort hul” (*Skattejagt*). ”Puha, hvor er jeg træt og tørstig! bare de snart ville holde en rød sodavandspause!” (*Høster*). ”Kom indenfor og slå dig ned i en hyggelig kupé; det ser tosset ud, at du hænger der og flagrer!” (*Jorden rundt*). ”Åh nej - sikket

brag! Hvorfor sker der altid så voldsomme ting for os, - tør man vende sig om og se, om huset lever endnu efter dette kanonslag” (*Skildpaddeøen*).

Teksten i flere af de nye bøger er blevet temmelig tynd, men den kan til gengæld læses af nutidens børn og er mere mundret. De gamle tekstudgaver er skrevet primært i 1950’erne og er derfor fyldt med datidens talesprog - som det lød i København og omegn. Det bliver selvfølgelig ikke bedre af, at Rasmus Klump går rundt og vrøvler. Sprogtonen og humoren i nogle bøger har overlevet godt til de nye udgaver. Andre bøger er faktisk blevet bedre af en omskrivning som eksempelvis *Nordpolen*. Den blev omskrevet fra den originale 1955-udgave i tværformat til højformat og fik ved den manøvre flere afsnit, hvor handlingen blev fortalt i tredjeperson i stedet for direkte tale. Ved den senere omskrivning i 1970’erne blev teksten kortere, og den kom til at fungere bedre.

Jeg kan kun anbefale at læse de gamle tekstudgaver, hvis man kan skaffe dem. Jeg har været heldig at finde nogle af dem på QXL, antikvarier på Internettet eller som gave fra min broder Henrik (tak).

Alle bøger med Rasmus Klump er i større eller mindre grad forkortede

versioner af de oprindelige avisstriber. En del striber har aldrig fundet vej til bøgerne, fordi de ikke har indgået i en større handling. For et par år siden

understøttede replikkerne, bliver mere overfladiske. Det kan både være tegn på, at Vilhelm Hansen blev træt af at tegne Rasmus Klump, eller at de færre detaljer gør det lettere for andre tegnere at føre serien videre.

Der er langt mere humor og personlighed i Vilhelm Hansens oprindelige streg, og det er med til at minde om, at han var en etableret tegner, som kunne sit håndværk, længe før han skabte Rasmus Klump. Som forsøg kan man læse *Bygger skib* ved at dække teksten til. Figurernes kropsprog og ansigtsudtryk er så tydeligt, at historien fortæller sig selv. Det er et bevis på, at Vilhelm Hansen var mere end en dygtig tegner - han var *kunstner*.

I de tidlige historier har alle stærke personligheder. Klump og Pingo er på lige fod, og de opfører sig som to små drenge, som ikke altid tænker før de handler, selvom Pingo mener, at han ved mere end Klump (i *Bjergbestiger* får vi at vide, at Pingo er yngre end Klump). Klump foretrækker at kaste sig over en opgave med det samme, og på den måde får han ofte præsteret mere end Pingo - og kommer hyppigt til skade. Pelle står ofte på sidelinien som den lidt ældre og bedre vidende fætter, som gerne kommenterer Klump og Pingos fejl: ”De vil bygge skib, og så kan de ikke engang ramme et søm”. Til gengæld er det også Pelle som kommer med mange løsningsforslag. Som tiden går, træder Pelle desværre i baggrunden og er ofte kun med, fordi hans næb rummer alverdens ting og sager, som Klump og Pingo ellers skulle slæbe rundt på. Samtidig mister Klump og Pingo lidt af deres barnlige nysgerrighed, hvilket til dels må tilskrives den erfaring de hører af livet til søs. Desværre betyder det, at noget af den barnlige naivitet, som især præger

Klump, forsvinder. Og det er den naivitet og nysgerighed som skaber fremdrift i historierne. Klump vil udforske Verden!

Endnu værre går det for Skæg, som fra starten har rollen som den gamle sømand, som er gået i land og nu fortæller om den gang han lå i Biscayen i et uvejr. I virkeligheden er han ikke den barske sømand, man skulle tro. Allerede under den første sejlads bliver han søsyg, og da han ved en anden lejlighed bliver vækket, fordi skibet tilsyneladende er nået til "Verdens Ende", er hans reaktion, at det ikke ser godt ud. Faktisk har han mest lyst til at gå i seng igen! Skæg er fra starten en biperson, som bliver anbragt sovende i sin gyngestol, indtil han får rollen som dagens helt en sjælden gang. F.eks. er det ham som samler mod til at fange trolde i trolde-skoven. Ligeledes får han en fremtrædende rolle på Nordpolen, da han møder en af sine artsfæller - søløven Pluk. Man kan også sige, at Skæg har hovedrollen i *Jorden rundt*, da han under hele turen forsøger at få luft i sin pibe.

Siden 1990'erne er produktionen af Rasmus Klump-bøger vågnet op af en lang dvale, men da jeg ikke har læst nogen af de 'moderne' bøger, kan jeg ikke vurdere, hvor tæt de lægger sig op af forlægget. De er skrevet til nutidens børn, og disse vil sikkert få det samme forhold til Rasmus Klump, som jeg havde i min barndom. Deres fordel er, at de har endnu flere bøger at gå tilbage til, end jeg havde.

Jagten på den ægte Rasmus Klump

I min jagt efter den originale Rasmus Klump har jeg naturligvis forsøgt at finde de seks første bøger i tværformat, som efterhånden er genoptrykt alle sammen. Jeg foretrækker altid originale bøger, da kvaliteten af genoptrykkene svinger. Jeg begyndte

med at finde nogen på tysk, fordi de var lettere at finde antikvarisk på Internettet end de danske! Nogle af de originale udgaver har jeg derfor læst på tysk, før end på dansk!

Hvis man læser en original tysk og dansk udgave af den samme bog side om side, ser man, at den tyske udgave er meget lig den danske. Nogle enkelte ord er fortysket, men tonen i sproget er velbevaret, selvom det ikke er nogen let opgave at bevare den "klumpske ånd" i en oversættelse.

Bortset fra Tyskland, hvor Rasmus Klump hedder Petzi, er det svært at komme på sporet af ham. Det er til trods for, at bøgerne fra min barndom selv reklamerede med, at millioner af børn Verden over læste om Rasmus Klump og hans venner. Måske har de smidt deres bøger væk? Måske er Klump druknet i konkurrencen med andre børnebøger, og det rejser endnu engang spørgsmålet, om Rasmus Klump er en børnebog eller en tegneserie.

I min søgen på 'ukendt' Rasmus Klump har jeg udelukkende interesseret mig for de udgivelser, som ikke er nyere end min barndom, som gik fra midten af 1970'erne indtil begyndelsen af 1980'erne. Ud over tyske udgaver af nogle af de seks første bøger har jeg fundet *Rasmus Klump på fisketur* (1975) og *Året rundt med Rasmus*

Klump (1972) på tysk (det er den slags man vil kalde spin-off i dag). Og selvom jeg desværre ikke kan læse et ord fransk, har jeg investeret i fire førsteudgaver fra 1958-60 af *Møder Ursula*, *Skattejagt*, *Syvsoverland* og *På landet*. Jeg fandt også fire udgaver af bladet *Petzi*, som blev udgivet i 1977 i Tyskland. I de tre findes uddrag af *Bygger skib* og i det fjerde *Møder Ursula*. Udgaverne har numrene 20-23, og jeg er ikke klar over, hvilke historier bladene har bragt, og heller ikke hvor længe bladet blev udgivet. Det er i øvrigt meget morsomt, at nummer 20 begynder med *Bygger skib*, som er den første bog med Rasmus Klump. Gad vide hvad 1-19 har bragt?

På engelsk har jeg fundet *Skattejagt* oversat til *Bundle finds the treasure*. Layoutet minder meget om det franske, og bogen kaster intet nyt lys over Klump. Henrik har fundet en malebog på dansk, *Leg, mal og lær med Rasmus Klump*, men den er faktisk ret kedelig. Til sidst havde

falske bøger med Rasmus Klump, som enten havde forkerte slutninger eller slet ikke fandtes. Desværre har jeg aldrig været i stand til at læse teksten i de falske drømmebøger. Nogle gange drømte jeg, at flere klassiske bøger var skrevet sammen til én bog, hvor der samtidig var ændret på handlingen.

Rasmus Klump fyldte så meget i min og mine søskendes barndom, at vi tegnede vores egne bøger. Desværre er ingen bevaret. Den historie jeg husker bedst hed enten *Rejsen til Månen* eller *På Månen*, og den blev tegnet omkring 1980/81. Henrik og jeg lavede en historie sammen under en ferie på Sejerø, men den er desværre også gået tabt. [Vi er dog så heldige, at enkelte af vores tidlige tegninger er bevaret. – HL]

Jeg har ikke beholdt min interesse for Rasmus Klump, fordi bøgerne var en del af min barndom, men fordi bogserien rummer nogle litterære kvaliteter. Det er de kvaliteter som har fået den til at overleve i over 50 år, og gjort den nuværende produktion af bøger, DVD'er og computerspil til en succes for nutidens børn.

Rækkefølgen

Jeg nævnte i begyndelsen, at bøgerne med Rasmus Klump ikke udgivet i en logisk rækkefølge. For nogle år siden forsøgte jeg at lægge dem i en logisk rækkefølge og opdagede senere den udmærkede tyske hjemmeside <http://www.petzi-forschung.de/> som virkelig er gået grundigt til værks. Med nogle få undtagelser havde jeg ramt rigtigt. Bøgerne fra slutningen af 1970'erne og frem kan være svære at placere på tidslinien, men den tyske side giver en grundig forklaring og gør opmærksom på, at enkelte bøger "starter på en frisk" og derfor ikke kan placeres med sikkerhed.

og den falske Rasmus Klump

Som barn drømte jeg om

- Bygger skib
- Møder Ursula
- Træffer Mutter Ansjos
- På Skattejagt
- I Syvsoverland
- I Pyramiderne
- På Skildpaddeøen
- Som dykker
- På Nordpolen
- I Troldeeskoven
- Og hans lillebror
- Som bjergbestiger
- På jagt efter en møjsengøjs
- Og Futkarl
- På landet
- Høster
- I Pingonesien
- I høj sø
- På Robinson Crusoes Ø
- I Fortidsland
- Kapsejls i Fortidsland
- Blandt hattesvingere
- På flodtur
- Bliver konge
- Sjøv på slottet
- I Aladdins Hule
- I undervandsbåd
- Til fødselsdagssjov
- Får brev fra Bedstefar
- Bygger radiostation
- Jorden rundt
- Møder Tik-Tak og andre venner
- I vanskeligheder
- Klarer en rævestreg
- Har fart på
- I spøgelseshuset

Jeg skal ærligt indrømme, at de sidste bøger jeg læste omkring 1980 på ingen måde levede op til mine forventninger. Nogle af dem var måske skrevet mange år tidligere, men det virkede som om, at de var sat sammen af fraklip. Jeg var barn dengang og kunne ikke vide, at Carla og Vilhelm Hansen havde trukket sig delvist tilbage, og at Rasmus Klump tilsyneladende havde overstået sin storhedstid. Jeg havde vel en forventning til, at der en dag ville komme en ny god bog.

Jeg er holdt op med at vente på nye bøger. I stedet håber jeg, at mere af den originale Rasmus Klump finder vej tilbage på boghylderne. Den nuværende bogudgave er

over 30 år gammel, og det er tid til at tage serien op til revision. Måske skulle man få styr på rækkefølgen - ? Måske skulle man overveje, om ikke nogle af de fraklippede billeder har fortjent en plads i en ny udgave. Den originale tekst som primært blev forfattet af Carla Hansen forventer jeg imidlertid ikke vil passe ind i en genudgivelse, restaureret udgave, specialudgave eller hvad man skal kalde sådan en bog. Til gengæld kunne jeg tænke mig, at man ved siden af en relancering af bogserien udgiver en samling af de originale ufarvelagte avisstriber i stort format til hæder for Carla og Vilhelm Hansen, Rasmus Klump og hans venner.

JAGTEN FORTSÆTTER

Supplerende bemærkninger af Henrik Larsen

Indtil min bror begyndte at samle på ældre udgaver, opkøbe bøger fra Tyskland og Frankrig, konsultere blogs og registre - og vel at mærke fortælle mig om sine fund, levede jeg i lykkelig uvidenhed om at der var mere ved Rasmus Klump end blot de ca. 30 bøger vi var vokset op med og omtrent havde læst i stykker af kærlighed. Snak lige om at få rokket ved barnetroen. At Rasmus Klump-serien var en smule ældre end jeg selv havde jeg måske nok på fornemmelsen, men at den gik tilbage til 50'erne og at de bøger jeg elskede var baseret på avisstriber og undervejs både klippet ned og skrevet om, endda flere gange, se, derom havde jeg ingen anelse. Stof til eftertanke. Og så blev jeg ligesom Joachim grebet af at ville gøre mig klogere... og det kunne kun gøres på den hårde måde, med penge op af lommen og næsen klistret til en pc-skærm.

Her skal lige indskydes, at Rasmus Klump bøgerne, de originale fra min

barndom, er en af de få ting jeg *ikke* har forlist gennem årene. De blev nemlig liggende i vores forældres hjem og dukkede op, da vi skulle gøre boet op. Bøgerne har været meget igennem; de er tapet og lappet sammen her og der, sider klistrer sammen, når man forsøger at bladere og flere har på titelbladet vores navne og skiftende postadresser skrevet ind. Der er blevet passet på dem, det er familiekenodier og hvis jeg virker en smule sentimental nu, nå ja, det var ved at få læst højt af disse og andre bøger på mine forældres knæ, at jeg selv lærte at læse og samtidig lærte at elske den fantastiske historie.

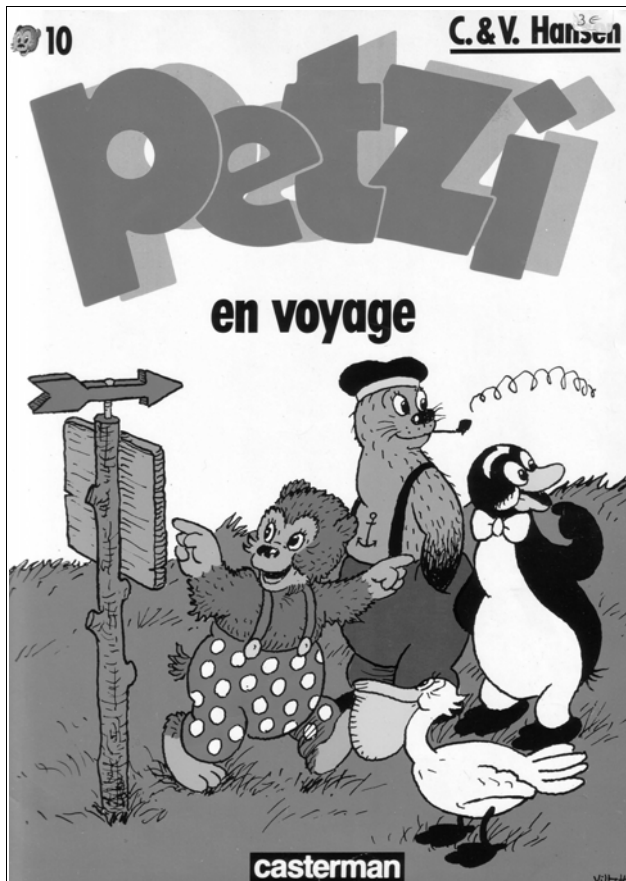
Måske er det den kærlighed - hvis jeg anstrengte mig, kunne jeg vel nok stadig citere lange passager fra min barndoms læsning - som stiller sig lidt i vejen, når jeg skal forholde mig til den "rigtige" Rasmus Klump.

Selvfølgerig var det interessant at opdage, at bøgerne oprindeligt både besad et betydelig højere lixtal og mere detaljeret handling. Men det var ikke den tekst jeg havde fået læst højt som barn, hvilket nok er svært at abstrahere fra, og selv som voksen finder jeg den gamle tekst mere knudret og mindre mundret. Snurrig, måske - men ikke træffende. Ligeledes kan jeg godt se, hvorfor nogle af striberne måtte udgå. De kan være pudsige, af og til endda lidt uhyggelige eller sære, men i reglen overflødige for handlingen. Hvis jeg endelig skal kritisere den "kanoniske" Klump-serie er det for to forhold: En totalt rodet udgivelsesrækkefølge og en udgivelsesrække som fortsatte et pænt stykke efter, at bunden var både nået og skrabt for brugbart originalmateriale. Bind 26-31 står svagt og de episodiske bind 31-36 (plus *Rasmus Klump holder jul*, der af

uransagelige grunde står udenfor nummer) er ikke andet end pixibøger i overstorelse, med omslag som skal narre køberen til at tro noget andet.

Ikke at den forkludrede kronologi (bortset fra det allerførste album) generede mig som barn. Det er vist sjældent, at man som læser starter det "rigtige" sted, når man opdager en serie og først da flere Klump-bøger var kommet til hus kunne jeg ane en sammenhæng - og selv da tog jeg ikke videre notits af at det gode skib Mary skiftede model fra bog til bog, for nu at tage et oplagt eksempel. Som forklaring har jeg ladet mig fortælle, at man på forlaget i starten dykkede ned i bunken og udvalgte de (i redaktionens øjne) bedste historier. Og da de "gode historier" slap op fiskede man fraklippene frem igen og valgte det bedste fra dem. I 1974 var også den kilde tørret ind. Bind 25, *Troldeeskoven* udkom det år som en forsinket fortsættelse til nr. 7, *Nordpolen* (første udgave 1955!) og var det sidste helstøbte album fra Carlsen. Herefter gik det støt ned ad bakke med kvaliteten.

Når jeg brugte en masse energi, tid og penge på at ligge på nettet og finde obskuriøse Klump-udgivelser, er det nok drømmen om det "ukendte Rasmus Klump album". Med drømmenes helt bogstavelig, at jeg som barn ligesom Joachim ofte drømte om at finde og læse ukendte, dvs. ikke-eksisterende bind eller numre af bøger og blade jeg holdt af. Rasmus Klump var bare én af disse serier. Og tanken om, også i vågen tilstand, om at der måske et eller andet sted på kloden befandt sig en (autoriseret) historie jeg ikke kender til... det er det stof som samlere er gjort af. Gik drømmen i opfyldelse? Ja og nej.

Den kanoniske klumpografi for Danmark (fraregnet avisstriberne) er som følger: Der er de 38 albums i standardudgave (inkl. *Rasmus Klump holder jul*) samt diverse ældre udgaver af samme, inkl. de seks i tværformat (for nylig udsendt i fotografisk genoptryk). Dertil kommer 16 små pixibøger, julehæftet *Rasmus Klump henter juletræ* samt billedbøgerne *Rasmus Klump på fisketur*, *Rasmus Klump året rundt* og *Rasmus Klump og hans venner*. Otte bøger i halvformat som udkom ret upåagtet omkring 1989-90 bør vel også regnes med, skønt de fortrinsvis er bearbejdede af eksisterende materiale, med ny tekst af Jan Lööf. Stregen er dog stadig Vilhelm Hansens – vistnok.

Indenfor de sidste par år har Per Sanderhage stået for foreløbig tre "nye" bøger, baseret på originalt arkivalsk materiale. Et prisværdigt projekt, men jeg synes nu, trods de mange anstrengelser, at det stadig skinner igenem, at der er tale om et opkog af fraklip og episodiske striber og at de

savner den magi som de gamle albums besad. Sanderhage og andre, bl.a. en vis Harald Sonesson, har desuden udgivet *Rasmus Klump* bøger i eget navn. Bøgerne er for så vidt charmerende nok og strengen ligner skam, men det bliver selvfølgelig aldrig den ægte vare.

Så vidt Danmark. Som Joachim har været inde på er Klump på fremmedsprog en speget affære. Hovedparten er, hvis man ser bort fra variantudgaver af omslag og titler, identiske med hvad man kan finde herhjemme. Det mest kuriøse vi er stødt på var tre bittesmå hæfter fra 1958 udgivet af det engelske forlag Brockhampton Press, der behændigt nedredigerer seks originale *Rasmus Klump* bøger til det halve. Men stadig intet "nyt" materiale. Indtil jeg faldt over en fransk/tysk *Rasmus Klump*-serie som er helt speciel og uden sidestykke herhjemme. Udgivet af Casterman i Frankrig, Carlsen Verlag i Tyskland, første oplag 1985, genoptrykt flere gange i de følgende årtier, holdt i karakteristisk A4-

format med hvidt omslag (enkelte bind var hardcover i 1. udgaven) og – her kommer det – et gennemført forsøg på at udgive historierne i korrekt, kronologisk rækkefølge og med alt det originale billedmateriale. Værsgo! Ok, prisen man betaler for den ekstra information er et herregrimt layout. Forlægget synes at være de oprindelige avisstriber med talebobler i stedet for fortællertekst under striberne og disse er brækket op, blæst op i størrelse og gengivet med reducerede detaljer og i ret kradse farver. Og beklageligvis stopper rækken med *Rasmus Klump i fortidsland*, så præcis hvordan de senere historier hænger sammen må man stadig gætte sig til. Men bøgerne byder på et væld af ukendt billedmateriale og er afgjort besværet værd at skaffe hjem, hvis man er seriøs fan.

Her blot nogle få eksempler: Den allerførste *Rasmus Klump*-historie, *Rasmus Klump bygger skib* er stærkt forkortet i den danske standardudgave. Nogle af de siden fraklippede små sideplot og detaljer findes ganske vist i førsteudgaven fra 1955 (tværformat), men meget er stadig udeladt. Ikke i den fransk/tyske udgave som fordeler materialet over to bøger – sådan! *Rasmus Klump som bjergbestiger* inkluderer nu en let makaber sekvens, hvor det gode skib Mary bliver slugt af en hval og *I høj sø* giver pludselig mening – den danske udgave er underligt svag – ikke så sært, da slutningen – forliset af Mary I som er den dramatiske optakt til begivenhederne i *Robinson Crusoe* Ø – fuldstændig mangler, men her får vi sandelig dramatik for alle pengene, med knækkede master og sorte, stygge klippeskær. Og så er der *Petzi en voyage*. En bog som ikke findes på dansk. Overhovedet.

Petzi en voyage begynder nemlig der, hvor *Ras-*

mus Klump som dykker runder af og slutter, hvor *Nordpolen* begynder. Casterman har inkluderet de avisstriber som lå imellem de to historier på dansk og da her er tale om rigtig meget materiale – 2/3 af bogens indhold, måske – opstod der på den måde en selvstændig titel. Fascinerende striber. Skæg danser med halvnøgne havfruer på havets bund og får for alvor fut i sin pibe og senere besøger de Klumps tante, en rar isbjørnedame som forærer ham den karakteristiske blå hue som han har båret lige siden. Det er måske en "mellemhistorie", snarere end en ægte selvstændig historie, men som samler var jeg naturligvis lykkelig over at få fingre i den.

Jeg håber nok ligesom min bror, at Egmont (som købte rettighederne til *Rasmus Klump* for et par år siden) vil tage sig sammen og udgive en arkivalsk, annoteret udgave med de komplette, uredigerede avisstriber. Det er dog, må jeg erkende, ikke særlig realistisk. Nok er der salg i den lille runde bjørn, men det er totalt sikre og ufarlige produkter som faldbydes. Det er også i den grad for børn, kan jeg ligesom mærke, børn og ikke sære samlerfreaks og tegneserienørder. Skæg lagde piben på hylden for et årti siden og de der lidt skæve episoder med forslugne hvaler og frodige havfruer er der vist ingen som har mod på at grave frem. Nå, det er samleren som taler her. Samleren med sin nysgerighed og sin fascination ved obskuriøse detaljer. Men den *Rasmus Klump* jeg voksede op med, den kærlighed til hans univers som opstod for næsten fyre år siden, den ligger hos de gamle, nussede bøger fra min barndom og der ligger den uantastet af alt andet. Til mine dages ende.

EEN GANG STRØMER aka **Once a Cop** (Denmark, 1987)

Anders Refn's *Strømmer* from 1976 was a thoroughly modern cop movie, the first of its kind in Denmark. Sparked by a social conscience and a very good central performance, it told the story of an incorruptible policeman, Karl Jørgensen (Okking), investigating a case of financial scheming and misappropriation with strands to various community leaders. As he drew closer to the big fishes, his efforts were effectively thwarted, not least by his own people. The movie ended on a frustratingly sad note: The cop, knowing that the two top-culprits in the back of his car would be freed as soon as he turned them in, drove to his psychiatrist, who offered him well-meaning consolation ("Surely things can't be as bad as you imagine").

Een gang strømmer is a six-part miniseries that picks up eleven years after. The first episode immediately grabs the audience by the throat with a bar-room shootout and a credit sequence featuring the oddly catching theme song *Sjæl i flammer*, followed by the best car chase filmed in this country. Technically, the show is still impressive due to believable stunts, competent camerawork and snappy editing (the visual texture is somewhat lackluster, though). The series has two principal characters: Jørgensen – twenty kilos and a nervous breakdown richer – who has been transferred to the passport police at the Copenhagen Airport, and Sten Dahl (Arentzen), the young and passionate detective who senses that the sudden eruption of violence in the Copenhagen underworld

is linked to something going on at the top of the food chain of organized crime. The series is mainly about Dahl's attempts to bring the kingpins to justice. Through an incident early on, he meets Jørgensen, who eventually offers to secretly follow the bad guys to Monte Carlo in order to procure evidence for the trial. There is also a gripping sub-plot dealing with two inmates, played by Rode and Sabatt, escaping from prison. The sequence in which these petty criminals break into the expensive villa north of Copenhagen where the scummy rich people (the ones Dahl is trying to nail who, incidentally, were also responsible for the murder of Rode's brother) are gathered is particularly effective. These scenes work the viewer's emotions with great sophistication. They are discomforting, but they also offer some powerful, retributive satisfaction.

The series has a huge dramatis personae and credibility is strained the most when various characters and plot threads connect a little too neatly (this was also a minor problem in the initial movie). The show also drags a little during episodes 4 and 5, when Jørgensen is abroad spying on the rich bastards. Ultimately, though, a sense of urgency pre-

vents it from ever being boring. The psychological and sociological aspects are there, but they're hardly verbalized, and as the focus is on action and excitement, they register almost subliminally. That corruption goes all the way to the top is not treated as a revelation; it is simply taken for granted and used as a dramatic point of departure. By the same token it is not spelled out for us that Jørgensen decides to help the young cop because he represents what Jørgensen once was – before the weight of the world got the better of him. This refusal to treat the deeper issues too pointedly makes them all the more resonant. In this respect, *Een gang strømmer* is infinitely better than more recent Danish cop series, which generally fall flat on their face when they aim for topicality. Another difference is that these new series applaud themselves of showing that cops are really

the song at the opening of each episode.

Okking and Arentzen carry the show admirably and Rode as the jail-breaker with a score to settle is suitably forceful. The latter never asks us to sympathize with his character, and yet it's hard not to. Also memorable is Torben Jensen, the perennial bad guy in Danish film and television. He had at the time of filming perfected his nasal, smirking line reading (which by now has worn out its welcome), and his physiognomy and complacent nastiness makes him a ringer for Jack Nicholson.

Én gang strømmer is not great, but it is quite good and must be considered some sort of benchmark in Danish drama television.

Bring Me the Head of Alfredo Garcia (USA, 1974)

A failure on its release, this movie still has critics divided. Some hail it as a dark, surreal masterpiece, while others, among them champions of the director, consider it a sloppy effort. In fact, the same folks who made Ed Wood a household name by proclaiming him the worst director ever included this movie in an earlier book entitled *The 50 Worst Movies of All Time*. But then, neither personally nor as a moviemaker did Sam Peckinpah dish out pleasantries in the hope of being liked in return. His movies often contain a lot of bloodshed, his protagonists are mostly tormented males, and women are generally portrayed as backstabbing whores. What redeems Peckinpah and to me makes him one of the best and most interesting of all directors is that he's so uncompromisingly di-

normal people like you and me. Consequently, a lot of time is wasted on agonizingly boring scenes with spouses, annoying teenage kids, dishwashing, and dirty laundry. Such trifles are generally avoided in *Een gang strømmer*. Here, the characters are interesting because they're *not* normal; that is, they're people with souls on fire as denoted by

rect. True, his point of view may be hard to accept or fully understand because his movies amply reflect his own contradictions, but he certainly makes his complexes palpable. His depiction of violence can be unabashedly exhilarating and has been a cause of much controversy. At its best, it has a quality similar to the helicopter sequence in *Apocalypse Now*; you feel you ought to be repulsed but can't help being swept away by the sheer spectacle of it all. Academics will sometimes tell us that Peckinpah's movies do not glorify violence but are "meditations on violence" and such claptrap, but that's clearly an evasive measure employed to alleviate guilt. We may balk at the director's fascist inclinations and his preoccupation with loyalty and betrayal, which borders on paranoia and misogyny, but never do we doubt that these obsessions are rooted much deeper than in safe, superficial speculation. And if the influence of Freud, Nietzsche, Sartre, or Robert Ardrey is occasionally detectable in his works, they're still unmistakably Peckinpah movies; the director is not out to vindicate those thinkers, they're merely grist for his mill.

If there is a problem with this particular outing it must be that it lacks the abovementioned trademark energy. Rather than a fully thought-out aesthetic approach, this lethargy is most likely an accidental reflection of the director's mental state at the time of shooting. It does, however, result in a distinct, drugged ambience.

The following paragraph comes from *If They Move . . . Kill 'Em*, David Weddle's excellent book on Peckinpah. It's an exchange between the director and Frank Kowalski, who came up with the story, and it should give the reader an inkling of the

film behind the colorful title and the "brains" behind it all:

"So, you got any ideas for a movie?" Sam had asked Frank in January 1969.

"Funny you should ask..." Kowalski drawled, and then laid out the story he had been working on. "You've got this bartender. He's over forty, got a drinking problem. He lives in some shithole apartment, and he realizes he's headed up a blind ally, that he's wasted his life. What would a man like that be willing to do for one last chance at the brass ring? What if he were given the choice of doing something absolutely repugnant, reprehensible, a crime against humanity, against God. Would he do it? Suppose a mafia don is looking for a guy, wants him dead in the worst way and is offering big money for whoever gets the job done. Suppose our bartender knows the guy he's looking for, knows the guy is already dead, and knows where he is buried. Suppose he goes out one night to the graveyard, digs up the body, and takes something off it to prove that he killed the man and claim the reward."

"Like what?" Sam asked.

"His head. He cuts off the guy's head, for proof, and has to take it cross-country to the mafia don to cash it in."

"Jesus Christ, that's fantastic!"

Not exactly Merchant and Ivory contemplating their next period piece. Before shooting commenced, the

locale was changed from the States to Mexico, which no doubt reduced the costs. Peckinpah was, however, no stranger there. Early on he had discovered that his machismo and penchant for heavy drinking could more easily be accommodated south of the border. Consequently, he spent a substantial part of his life there, and over the years he came to be regarded as a kind of honorary gringo. Also, setting the story in Mexico rendered it more plausible as that country has a stronger tradition for decapitation, particularly as a way for a disgraced individual to attain satisfaction.

Bennie the bartender is played by Warren Oates, a Peckinpah regular. He looks more hung over than ever and is thus completely in tune with the movie's mood and pace. It's hard to determine how good or bad the performance is, but to my knowledge no actor has ever had to relate to a severed head sitting in the passenger seat, flies buzzing and all, as if it was his only friend in the world. This must be taken into account when judging Oates's acting – for my money, it works.

Not surprisingly, the road to fortune becomes a corpse-riddled yellow

brick road to redemption and a journey to the dark areas of the soul. Along the way Bennie is accompanied by a whore with a heart of gold (Vega) and has encounters with assorted bikers and gangsters before reaching the mafia don, played by the corpulent bandido Emilio Fernandez, who probably didn't have any problems getting into character. One of his henchmen, played by Gig Young, is called Fred C. Dobbs, which is the name of Bogart's character in the thematically comparable *The Treasure of the Sierra Madre*.

Garcia is what is popularly called a road movie – a rather vaguely defined genre that has something to do with motor vehicles, existentialist themes, and the American Dream. Interestingly, Oates, around the same time, turned up in two other movies of this kind, Terrence Malick's *Badlands* and Monte Hellman's *Two-Lane Blacktop* (in which he was very good). Despite being influential and having a cult status affixed to them, both movies are vastly overrated and not nearly as good as this one.

In sum: If you don't buy the absurd premise or adjust to the weary pacing, the movie will be alternately laughable and boring. If you do (I know I did), it's a truly unique experience.

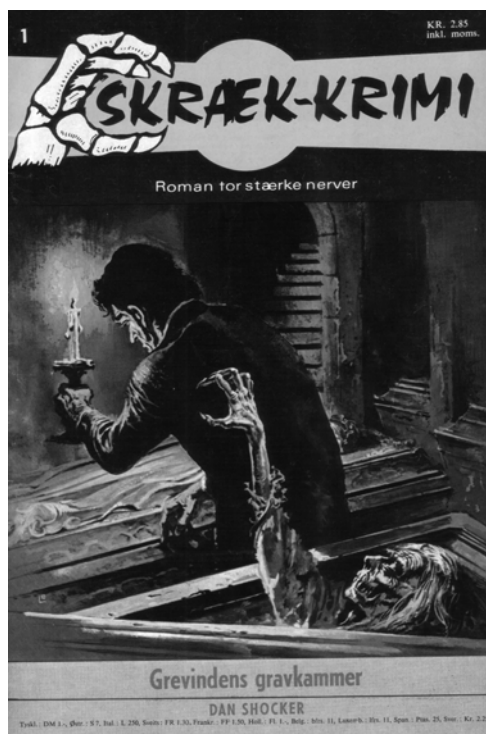
SKRÆK-KRIMI – ROMAN FOR STÆRKE NERVER

Artikel af Thomas Winther

X-RAY-3 alias Larry Brent er specialagent ved *Psychoanalytischen Spezialabteilung* (PSA), en international organisation, der undersøger overnaturlige hændelser og som ikke er bleg for at bekæmpe de overnaturlige væsner de støder på. Det kan være vampyrkvinder, der har været Draculas elskerinder, eller Lovcraftianske, uformelige væsner, som har dvælet i isen på Antarktis i umindelige tider. Brent sammenlignes til tider (i historierne om ham) med James Bond, han har såvel kvindetække som en række gadgets det ikke er alle agenter forundt. Herunder hør hans Smith & Western laserpistol, samt hans ur, hvor igennem han kan kommunikere med hovedbasen. I hovedkvarteret sidder X-RAY-1, overhovedet som man aldrig møder, men som Brent rapporterer til. Rapporterne fodres til de to supercomputere, Kvikke Sofie og Store Wilma, hvorefter de så analyserer de opsamlede data, og hjælper med at analysere sporene.

Det er dog ikke kun James Bond som Brent sammenlignes med; også Sherlock Holmes bliver brugt som inspiration. På samme måde som Holmes har ærkefjenden Professor James Moriarty, så har Brent Dr. Santanas, en mand der er i ledtog med Djævelen og som kan kontrollere dæmoner - dæmoner som han sender efter Brent og dennes medhjælpere. En af Dr. Santanas planer gik ud på at sprøjte et specielt kemikalie ind i gravide kvinder, således at alt kødet forsvandt fra deres ufødte børn, og de fødte levende skeletter - skeletter som Dr. Santanas kunne kontrollere. Dr.

Santanas mål er da heller ikke noget så trivielt som penge, magt eller berømmelse; nej, han har sat sig for at udslette hele verden, noget som Brent ind til videre har kunnet forhindre.

Larry Brent er skabt af den tyske forfatter Jürgen Grasmück (f. 23/1-1940), under pseudonymet "Dan Shocker", og han har også skrevet andet end Larry Brent-historier under dette pseudonym. Omvendt er enkelte af Larry Brent-historierne skrevet af andre forfattere, i perioder hvor Grasmück har været syg, men hvor man alligevel har villet overholde udgivelsesdatoerne (Grasmück lider af en muskelsygdom, som allerede tidligt satte ham i en rullestol).

Den første historier udkom i 1968, i romanhæfteserien *Silber-Krimi*. Dette roman-hæfte var mest til krimi, men med Larry Brents blanding af krimi og horror blev der fundet et nyt publikum. Under titlen *Silber-Grusel-Krimi* udkom der historier om Larry Brent og lignende historier hver 4 uger i hæftet,

men senere fik Brent sit eget hæfte i eget navn: *Larry Brent*. Hæfte fik en godt fanskare; forfatteren besvarede spørgsmål i hæftet, og fan-art blev trykt. Der

nåede at udkomme i alt 192 Larry Brent-hæfter inden det lukkede i 1986 med nummeret: *Striptease einer Zombie-Hexe*. I halvfemserne

blev der gjort et forsøg på at genoplive Larry Brent, men kun ganske få bøger udkom.

Dan Shocker blev hovedsageligt udgivet på tysk, men en række af hæfterne blev oversat og udgivet i andre europæiske land. Distributionen stod det tyske forlag selv for, hvilket nok er en af grundene til, at det er sjældent man finder hæfterne herhjemme (og at de ikke er blevet pligtafløst leveret til det Kongelige Bibliotek). På dansk fik serien titlen *Skræk-Krimi*, og det har faktisk været så svært at opspore disse, at jeg end ikke kan fortælle hvor mange der udkom.

Danske udgivelser:

1. *Grevindens gravkammer* - svare til det tyske Larry Brent nr.82 og Silber-Grusel-Krimi Nr. 062
2. *Dr. Santanas – Skeletternes herre* - svare til det tyske Larry Brent nr.87 og Silber-Grusel-Krimi Nr. 65
3. *Nakor – øglen fra graven* - svare til det tyske Larry Brent nr.74 og Silber-Grusel-Krimi Nr. 066
4. *Den Djævelske Deborah's slot* - svare til det tyske Larry Brent nr.91 og Silber-Grusel-Krimi Nr. 63
- 15 (5). *Kvælerslangen fra havet* - svare til det tyske Larry Brent nr.55 og Silber-Grusel-Krimi Nr. 32
- 16 (6). *Det menneskeædende uhyre* - svare til det tyske Larry Brent nr.43 og Silber-Grusel-Krimi Nr. 30
- 17 (7). *Orgie på Blodslottet* - svare til det tyske Larry Brent nr.35 og Silber-Grusel-Krimi Nr. 31

Jeg har godt nok et hæfte med nummeret 17, men det lader til at det er gået galt for deres nummerring. Bagest i hvert hæfte er en smagsprøve på næste nummer, og i nr.4 er det et uddrag af *Kvælerslangen fra havet*, en historie der udkom med nummeret 15. Der findes også et nummer 16 og 17, men jeg er tilbøjelig til at tro at nr. 5-14 aldrig udkom, da de folk jeg har talt med, der husker bladet fra dengang mener, at der udkom færre end 10 i det hele.

Der udkom andre, lignende hæfter fra samme forlag, bl.a. detektivhistorier om *Parker Butler*, samt nogle jeg vil tro er romantiske fortællinger under titlen *Slotsromaner*. Rygtet vil også, at der udkom en western og en trucker-serie. Disse andre serier er det dog lige så sjældent man løber over, som med *Skræk-Krimi*, så dem kan jeg ikke sige meget mere om. Hæfterne er trykt på en dårlig kvalitet papir, og da det ikke ligefrem er litteratur, der vil gå over i verdenshistorien, så er de fleste hæfter sikkert blevet smidt ud rundt omkring. Men en del af det at samle er jo også jagten på tingene, og med ting der kun sjældent findes, er glæden jo bare det store, når noget dukker op.

PÅ SPORET AF DEN TABTE TID

Artikel af Lars Madsen

Mine første fund gjorde jeg hos marskandisere. I baglokalerne fandtes der som regel kasser med tegneserier. For at være beskæftiget mens min mor handlede, begyndte jeg at samle *Sølvpil* hæfter. Jeg husker spændingen ved at gennemse stakkene for at finde de *Sølvpil* hæfter, der manglede i samlingen. Her blev min samlermani skabt.

I 1990'erne havde Jørgen Stegelmann en klumme i Berlingske Tidende. Klummen hed "Fundet på hylden" og handlede om hans antikvariatsbesøg. Han besøgte antikvarier rundt omkring i landet for at beskrive deres sortiment og ikke mindst atmosfære. Stegelmann gjorde ofte mærkværdige fund, fx bøger af helt glemte forfattere eller kuriøse titler. Det har også inspireret mig til at skrive denne artikel.

Efter at være flyttet til København i sidste halvdel af 1990'erne, begyndte jeg at opsoge antikvarier og samle målrettet indenfor enkelte områder. På vej hjem fra forelæsninger kunne jeg lægge vejen forbi flere antikvarier. Efterhånden blev jeg grebet og udviklede bibliofili.

Jeg tænker på de antikvarier, der ikke længere er eller de ejere, der har gjort et vist indtryk. Det var før internethandelen for alvor begyndte at dominere branchen. Dengang man kunne få sig en bibliofil hyggesnak med antikvaren uden, at han skævede til uret og tænkte på tabt tid, der kunne have været anvendt til at indtaste bogtitler i databasen. I løbet af de senere år er flere af de traditionelle antikvarier lukket. Jeg vil her koncentrere mig om nogle af de mere karakteristiske antikvarboghandlere.

Nørballe, Frederiksberg.

Nørballes Antikvariat (det hed egentlig Frederiksberg Antikvariat) på Gl. Kongevej var nok et af de mest berygtede antikvarier i bibliofile kredse. Jeg har kun besøgt antikvariatet én gang i Nørballes tid. Det forløb således: Kommer ind og hilser på

Nørballe, der står nær døren. Han hilser ikke, men spørger blot hvad jeg søger. Oplyser at jeg bare vil se mig omkring, hvorefter Nørballe gentager sit spørgsmål. Jeg gentager mit svar. Nørballe bliver hysterisk og råber, at man skal vide, hvad man søger. Han går hen og griber fat i min arm og vil nærmest korporligt smide mig ud. Det skal nævnes, at jeg er ca. et hoved højere end Nørballe, ca. 40 år yngre, ydermere kan Nørballe dårligt stå fuldt oprejst pga. alderdom. Jeg forlod dog frivilligt forretningen. Det var ellers ærgerligt at blive smidt ud, da der var mange spændende stakke med bøger.

Nørballe har smidt mange ud af forretningen. Nogle mener endda, at man ikke har handlet hos ham, hvis man ikke er blevet smidt ud. Efter sigende var det værste man kunne gøre at komme ind i forretningen og spørge detaljeret til en bog; udgave forlag, udgivelsesår, udgave og indbinding. Hvis Nørballe så ikke havde den pågældende bog, kunne han blive rasende og betragte det som en fornærmelse. Det kunne man altså også blive smidt ud for – selv om man vidste, hvad man søgte. Alle antikvarboghandlere kan anekdoter om originalen Nørballe. Ifølge én skulle Nørballe i et radioprogram have udtalt, at alle københavnere er "højrvæde". Nørballe selv stammede fra Sønderjylland. Han kom til København som ung for at komme i boghandlerlære og købte hele ejendom-

men, hvor forretningen lå. Det er stadig en gåde, hvordan han kunne drive forretning efter sine alternative metoder. Jeg har dog hørt, at han havde et kartotek over solide kunder, der holdt forretningen i live.

En dag hørte jeg programmet *Strax* på P3, der havde et program om serviceniveauet i forretninger. Lars Hjortshøj var radiovært denne formiddag. En pige ringede ind og fortalte, at hun tilfældigt en dag var gået ind i Nørballes antikvariat og havde hørt walkman, mens hun søgte i bogstakke. Nørballe var kommet hen og havde revet høretelefonerne af og derefter smidt

hende ud af forretningen. Historien resulterede i en telefonstorm med Nørballe-historier. Kort efter måtte Hjortshøj meddele, at de ikke kunne bringe flere indslag om Nørballe på Gl. Kongevej.

Nørballes bogstakke er i øvrigt foreviget i Winding Refns film *Bleeder*, hvor grillbar-pigen (spillet af Liv Corfixen) går rundt mellem de mange stakke og forsvinder ned i kælderens smalle gange med høje reoler for at lede efter en bog. Hun finder en bog, går op og afregner med Nørballe. Scenen viser Nørballe fra en menneskelig vinkel: Han er korrekt og venlig, dog på en afmålt facon.

I forbindelse med sin pensionering nåede Nørballe at være med i TV-programmet *Bestseller* med Isabella Miehe-Renard som vært. I en

scene, hvor Nørballe og studieværten sidder i antikvariatet, forklarer han, at han kan vurdere om en bog er værd at læse ved blot at se på foromslaget. Det var ikke sagt i spøg. Han var gravalvorlig og det siger en hel del om personen.

Nørballe solgte antikvariatet i 2000. Antikvariatet blev derefter bestyret af en gammel særling, som egentlig var høflig, men reserveret. Jeg fandt i denne periode enkelte gode ting i kælderen, der var prissat for mere end tyve år siden. Inflationen havde gjort dem til gode fund.

Efter salget af antikvariatet blev lokalene kraftigt moderniseret og genåbnede i efteråret 2000. Der blev pænt og ryddeligt i antikvariatet, næsten sterilt. Kælderen blev lys og åben med pæne klinker på gulvet og en bred nedgang midt i lokalet blev etableret. Der var ikke længere den magiske atmosfære. Til gengæld var betjeningen blevet høflig og effektiv og foregik bag en pæn skranke. Ejeren af Nansensgades Antikvariat blev bestyrer. Den legendariske storsamler Bjarne Saxhoff stod bag finansieringen. Selv Saxhoff var blevet smidt ud i sine unge dage, kunne man læse i Politikens glimrende portræt, der blev skrevet efter hans død. Som en slags hævn endte det med at Saxhoff kunne købe antikvariatet og hele ejendommen. Efter Saxhoffs død lukkede antikvariatet.

Ole Kjær, Blågårds Antikvariat.

Ole Kjær var en anden excentrisk skikkelse. Til at begynde med kunne han være kantet. Indimellem kommenterede han ens bogkøb, og det var ikke altid pænt ment. Efterhånden, som man handlede hos ham, blev han mere venlig. Kjær smilede som regel et filursmil, mens han med sine klare blå øjne betragtede én opmærksomt. Om sommeren sad han udenfor forretningen på en gammel malkeskammel og prisede bøger ved et lille bord. Her kunne han sidde og hygge sig, hilse på folk og nyde det leben, der findes på

Blågårds Plads om sommeren. I antikvariatet levede også hans sorte kat. Når man gik forbi forretningsvinduet om aftenen, kunne katten ofte ses ligge i vinduet.

Kjærs priser var beskedne. Han var selv klar over det, men ville hellere have mange kunder i forretningen. Han nævnte selv, at der indimellem kom antikvarboghandlerne fra indre by og købte stort ind. Et sikkert tegn på lave priser. Jeg spurgte en dag Kjær, hvorfor han ikke lagde bogtitler på nettet. Han svarede, at han aldrig havde ønsket at blive kontormand – og nu var det for sent.

I kælderen opbevaredes tidsskrifter, litteratur om 2. Verdenskrig og et lager af skønlitteratur. Her fandt jeg i øvrigt et komplet sæt af tidsskriftet *Levende Billeder* (1975-1997). Kjær havde studerende ansat til at flytte bogstakke og hjælpe med ekspeditionen. Jeg spurgte altid til de sjældne ting, da det kunne være han netop havde fået noget ind. En sommer overhørte jeg en samtale mellem Kjær og en af hans studenter, netop efter at have diskuteret sjældne tidsskrifter med studenten. Studenten refererede vores samtale, hvortil Kjær beskrev min samlertang som "selektiv". En dag så jeg en dyr amerikansk fotobog i vinduet. Jeg gik ind i forretningen, osede rundt og forsøgte tilfældigt at nævne fotobogen i vinduet uden at afsløre min interesse. Prøvede at prutte prisen ned, som var relativt højt sat, men forgæves. Kjær oplyste, at han havde tjekket priserne for denne bog på nettet. Jeg blev overrasket over, hvordan han kunne fornemme, at bogen kunne være så kostbar, at det ligefrem fik ham til at sætte sig foran computeren for at undersøge sagen. Kjær nævnte, at han altid følte en særlig "elektricitet" ved visse ukendte bøger, hvilket havde fået ham til at søge på nettet – og så fik jeg det velkendte filursmil. Jeg kan selv få denne sitrende fornemmelse, når jeg ser en ukendt bog med en forventning om sjældenhed og tror egentlig at de fleste samlere kan nikke genkendende til det. En anden gang købte jeg en roman af Jørgen Ulrich (*Nederlaget*) til kr. 15. En særdeles

billig pris taget i betragtning af hvor svære Ulrichs bøger efterhånden var blevet at finde. Da jeg skulle afregne, tog Kjær bogen i hånden og kiggede mistænksomt på mig. Nærmest som om jeg havde snydt ham. Han vidste godt, at jeg var selektiv.

Jeg talte med Kjær sidste gang i januar 2003. Han så træt ud og fortalte, at det var svært at overkomme forretningen, selv med hjælp fra studenterne. Kjær overvejede at lægge op. Jeg lo blot og sagde, at så skulle han da først bæres ud af forretningen. Han var særdeles snakkesalig denne dag og fortalte om, hvordan han i begyndelsen af 1980'erne havde etableret antikvariatet. Han var evighedsstudent og havde også afbrudt flere studier (husker ikke hvilke). Dengang var det et helt andet kvarter, og han dvælede ved udviklingen. Da jeg et par måneder senere kom cyklende ned ad Blågårdsvej og ville besøge antikvariatet, kunne jeg se, at der var helt lukket. På ruden hang der flere tilkendegivelser fra kunder og andre som havde haft deres gang i antikvariatet, der udtrykte sorg over Kjærs død. Flere nævnte den betydning, som Kjær havde haft for Blågårds Plads og ikke mindst hans hjælpsomhed over for alle. Jeg har senere fundet ud af, at Kjær faktisk faldt om i forretningen og døde. Det var meningen, at han skulle bæres ud. I dag er antikvariatet blevet overtaget, lokalerne er blevet frisket op og der er blevet pænt og ryddeligt.

Puks antikvariat, Rantzausgade

På hjørnet af Rantzausgade og Hans Egedes gade lå Puks Antikvariat. Antikvariatet var ejet af Dan. Facaden, der var udført af kunstmaleren Erik Rasmussen, var iøjnefaldende med de store malede bogstaver. Der var indgang i hjørnet af forretningen. Disken var placeret få meter fra indgangen. Her stod Dan lænet op ad et gammelt kasseapparat med et Spiderman-klistermærke og kiggede søvnigt op, når der kom kunder ind. Drejede man til venstre foran disken, kom man til lokaler med engelske paperbacks. Til højre fandtes skønlitteratur og kunsthøjer. Reolerne var proppet med

bøger og der var bogstakke på gulvet. Umiddelbart virkede det ikke, som man kunne finde sjældenheder her. Men man skulle ikke tage fejl. Dan havde sjældenheder i baglokalet og i reolen til højre for kassen. Man skulle blot spørge til dem. Bag disken stod et skuffedarium med plakater. Heri opbevaredes flere relativt sjældne kunstnerplakater. Han kendte og havde kendt flere etablerede danske kunstnere. Enkelte gange skulle han op i privaten over forretningen for at hente sjældenhederne, så lukkede han kassen og tog det gamle håndsving af.

Dan valgte at gå på efterløn og holdt ophørsudsalg i januar 2004. Derefter blev lokalerne kraftigt moderniseret og solgt. Når jeg i dag kører forbi lokalerne, hvor Erik Rasmussens facade er taget ned, og ser de nye akvarievinduer med plasticrammer, mindes jeg stunderne lige før lukketid, hvor man kunne få en snak og høre Dans tørre kommentarer om den danske kunsts scene. Måske er det en fejl at tage Dan med i selskabet af excentriske antikvarboghandlere. Han var egentlig ikke en original som de øvrige. Han var jordnær og afslappet at tale med. Når han først havde fundet ud af, at man var vidende og seriøst interesseret i de bøger, man købte, åbnede han sig. Så blev man mødt med "hej" og ikke blot "goddag". Jeg har medtaget antikvariatet, fordi det var gammeldags med rod, bogstakke og kaos. Et sted med atmosfære.

Hedenborgs antikvariat, Roskilde.

Jeg vil bevæge mig udenfor København og fremhæve Hedenborgs Antikvariat, der lå på Dr. Margrethes vej, tæt på Folkeparken i Roskilde. Antikvariatet var ejet af en ældre herre, Max Hedenborg. Hr. Hedenborg var født i 1933. Ifølge kilder i branchen var Hr. Hedenborg den eneste antikvarboghandler, der var *uddannet* som sådan.

Når man kom ind i forretningen fornemmede man straks en massiv altmodisk atmosfære. Hr. Hedenborg havde "kontor" i lokalet i midten af forretningen. Her sad han med cigar i mundvigen og skrev kartotekskort på et gammelt hakkebræt. Han rejste sig, når døren gik

og kom krumbøjet én i møde med et tyndt flagrende, hvidt hår. Da han som regel var ikklædt farverige skjorter, nærmest Hawii-skjorter, og missede med øjnene mens han krumbøjede sig på én, var det et let komisk møde. Naturligvis var han Des med kunderne. Ved forretningsdøren hang der kartonstykker med håndskreven tekst, hvor hr. Hedenborg bl.a. havde skrevet noget i retning af "dette er ikke et supermarked, sig farvel når De går". I baglokalet var der, som et levn fra 1970'erne, en hjemmearbejdshjørnet. Her stod en stump-tjener med hr. Hedenborgs frakke, halstørklæde og hat. På disken stod en flaske portvin og nogle glas.

En dag overværede jeg, at der kom en dame ind i forretningen og spurte til et værk i flere bind. Hr. Hedenborg beklagede, at han ikke havde værket. Damen spurgte så til, om han havde enkelte bind fra værket. Hr. Hedenborg svarede højtideligt: "jeg sælger kun komplette værker, ellers må De prøve et loppemarked". Jeg spurgte engang til en forfatter (husker ikke hvilken), hvortil hr. Hedenborg svarede: "jeg har ikke bøger af venstreorienterede forfattere i reolerne".

Han lagde op i februar 2006 for at gå på pension.

Det moderne antikvariat

Finder man i dag en bog, som ikke er prissat, søger antikvaren på nettet for at få et indtryk af prisniveauet. Jeg har endda været ude for ikke at kunne få lov til at købe en bog, før antikvaren havde undersøgt sagen nærmere.

Internettet har påvirket branchen markant. Bøger er blevet mindre sjældne og det er blevet lettere at skabe en samling, men sandelig også mere kedeligt.

I dag besvarer antikvarboghandlere e-mails og ekspederer internetordrer. Bøger skal pakkes og afleveres inden posthuset lukker. Antikvariatene er blevet lyse og åbne. Bøger opstilles systematisk, så de nemt kan hentes frem ved internetbestillinger. Faget bliver strømlinet og originalerne forsvinder.

Heldigvis findes der stadig gode gammeldags antikvariater, men de bliver mere og mere sjældne.

MONDO FRANKOS HJØRNE

Filmanmeldelser af Frank Brahe

At the Earth's Core (1976)

En del af det at være kreativ er at kunne vende "alt på hovedet" - også selvom det er gjort før... Måske har vi mennesker været på månen - engang imellem bliver jeg frygtelig i tvivl, den ene ekspert efter den anden stiller skarpt på denne påstand - noget med manglende teknisk viden på daværende tidspunkt, og mystik omkring selve fotograferingen af rumskibet... well, well, no more bullshit talk - uanset - engang var vort blik rettet langt væk - ud i rummet... I en tid som dengang, ville det jo være meget kreativt, at tænke det modsatte... "Så lad os da rejse indad - "Jeg har læst denne puds-

ge roman af ham der Tarzan forfatteren... Edgar Rice Bruce-et-eller-andet..." - sådan kunne snakken nemt have været ved en brainstorm i et mødelokale i Hollywood. Resultatet blev filmen **At the Earth's Core**.

Peter Cushing og Doug McClure (**Uhyrer fra dybet**) springer ind i den her jern-dildo, penetrerer skorpen og uden de store blødninger befinder de sig i det varme indre. Her hævner de blandt monstre, jordblæksprutter, bæverdino'er, fiske-hovede-menneskelige hybrider og liderlige fugle-guder med latex vinger - og nåh, ja, pat-lækre Caroline Munroe! Som jo altid kan redde en film i bagbundet tilstand. I virkeligheden handler filmen sikkert om noget - noget med at befri

nogen og nogle nævekampe, aflive zoologiske varianter og om at komme op og ud igen...phone me if I'm wrong... Det er også lige meget, det er 70'ers adventure, serveret naivt, næsten komisk og farvet ind i masser af technicolor.

Filmens besidder ikke **Journey to the Center of the Earth's** victorianske elegance, ej heller noget der minder om et hæderligt creature-design; skuespillerne virker som om de ikke aner hvad de skal gøre - især Cushing skulle nok have meldt fra. Dialogen/oneliners er til tider så avanceret, at det gør ondt, hør bare: "...You can't mesmerize me - I'm British...".

Til trods for al galskaben - monster madness, de vanvittige billeder og bizarre indfald - formår filmen ikke at holde mig fangt; det bliver kedeligt, fjollet og egentligt uden nerve - selvom der prøves ihærdigt. Jeg tror det er den falden-på-halen komik, som fylder for meget - selvfølgelig skal sådanne film twistes en smule - her går det bare over gevind - til en drag-night i gayklubben ville filmen sandsynligvis få stående ovationer.

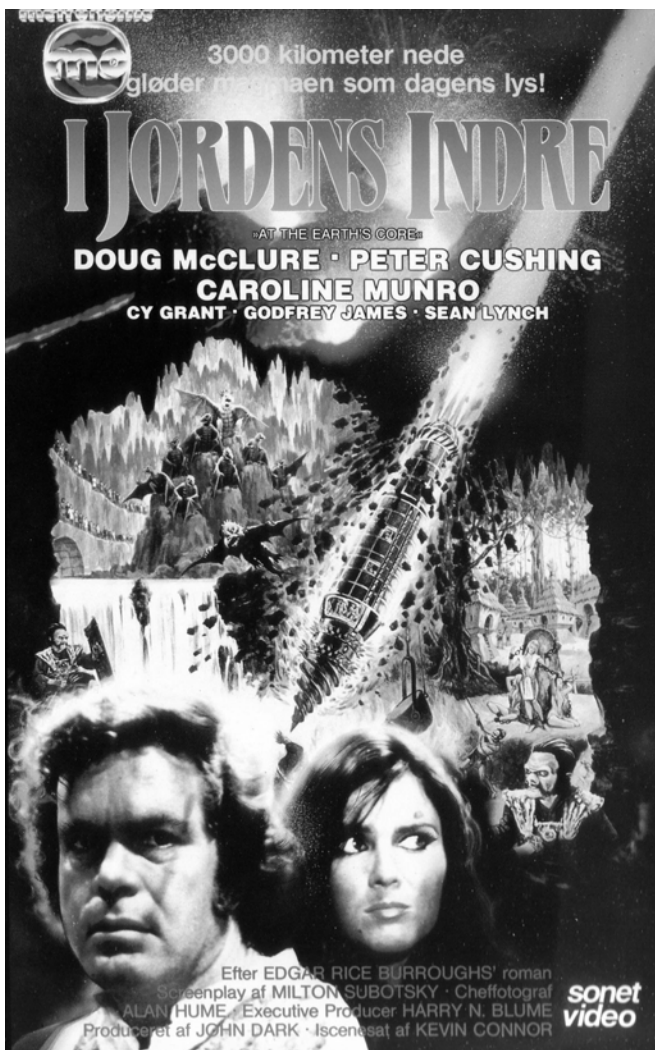
The Virgin of Nuremberg (1963)

Det er i virkeligheden kedeligt, når alt bliver delt op i genrer - en grim vane, som hører voksenlivet til; den umiddelbare glæde ved at opleve bliver katalogiseret. Det har selvfølgelig også sine fordele; jeg kan næsten altid sigte efter "slots-gyser-genren" og få bonus for pengene - de skuffer mig sjældent - der er altid nogle faste elementer, der gør mig glad (og en smule opstemt): Unge piger løber rundt i stive brystvorter med hvide natkjoler uden på, en sadistisk bøddel/monster i

en kælder/torturkammer, uvejr, hemmelige gange, sorte træer og så'en en generel paranoid stemning.

The Virgin of Nuremberg leverer da også næsten alle ingredienserne - and then some. Et personligt højdepunkt for mig var, da der faktisk pludselig ligger en regulær DUSK på rokokogulvet; jeg var sikker i min sag: "Det sgu' en afrykket fiske, drivvåd og flået.. nam..nam...". Virkeligheden overgår altid min fantasi; det var såmænd hårtoppen fra en dame, der også fik prikket øjnene ud - af THE PUNISHER, et ca. 300 år gammelt familie-bøddelspøgelse, der er gået amok - eller er det? Er det selveste Christopher Lee (med scarface)? Er den lidt underlige ægte-mand eller weirdo-personalet der arbejder på slottet?? Intrigerne er mange og det hele får en yderligere dimension, da eksperimenterende nazilæger og Adolf Hitler sniger sig ind i filmen.

Well, det ansatte weirdo-personale er skuffende loyalt, og nogle ender da som fortjent også som body count - en eller anden dulle får ret faktisk spist sin næse af en fiske på ben - det er altså en rotte!(i skrivende stund så JEG gerne, at rotten var ligesom kravlet op i fiske-reden på dullen - en fiske i en fiske - en bekendt og en ubekendt i plus - matematik for psykopater) Det hele minder om et herligt gotisk kostumebal, for freaks og folk med dårlig samvittighed - og selvsagt ganske opslugende - indrømmet, ikke helt SÅ metafysisk som jeg forventede og nogle af effekterne er ved at være old hat, men Antonio Margheriti i director-stolen gør det godt, selv om han IKKE er Bava.

Castle Freak (1995)

Denne film valgte jeg egentligt ikke fordi den er en "slotsgyser" - jeg købte den pga. en af de der vidunderlige filmbuff-samtaler, som kun filmbuffs værdsætter. Lad mig kort genfortælle samtalen; en gæst i Frankos hus siger: "Kender du Castle FREAK?" - Franko: "Næ.." Gæsten: "Den er fed nok, du ved, de render rundt i det her slot - og så kommer han bare.... Grrahhe..." Franko: "Hmm... Men er den blodig - og med bare bryster??" Gæsten: "Ja, ja..." (sådanne referater giver jo ikke et realistisk billede af klientellet i Franko-huset - af og til stikker samtalerne lidt dybere.... I THINK...)

Okay - dagen efter sidder jeg og lur på axel-music.com - som så tit hjælper.... Og slår Castle FREAK op... herre Gud og jemiini... 69.- inkl. porto - tager sgu chancen.

Det er jo go'e gamle Stuart Gordon, der har instrueret, og med Jeffery Combs (**Re-Animator**) og dejlige Barbara Crampton (hende har Franko drømt om at duske big time siden hun flashede bryster, lak og læder i **From Beyond**...) [**Castle Freak** er ligesom **Re-Animator** og **From Beyond** en Lovecraft filmatisering fra Gordons sider. TW]

JA jo, altså filmen er meget straight; en lille familie, med store problemer - I must say - bl.a. er datteren er blind efter en bilulykke som far Combs er skyld i, men det er mere i det end det... nå, men de (familien) arver et slot i Italien.

Slottet har også sin sorte historie - well, det er på faderens side arven ligger, så det er fair nok - MEN ca. 40 år før den lille familie ankommer, har der udspillet sig et grusomt-grumt drama-rama om the castle - en crazy mommy har tævet med stålpisk, mishandlet, sultet, holdt fanget og gjort alt, hvad du

ellers kan finde på, af forfærdelige ting ved sin søn... and his now one ugly motherfucker!

En skønne dag dør den skøre kælling, og vores castle freak slipper ud af sin celle, samler kræfter ved at æde en kat - og ovennævnte familie flytter ind... tralalalallllllaaaaa!!

MEN hov, vent et øjeblik; grunden til at det hele virker så godt som det gør, i al sin enkelhed: Det er godt fortalt; det lykkes mr. Gordon at skabe interesse i persongalleriet bl.a. ved at få en masse - måske maximum - ud af skuespillerne; historien har fundament, og det er soleklart hvad der skal til at ske.

Som sagt: Ægteskabet mellem Combs og knæpelige Crampton slinger gevaldigt - Crampton vil ikke bolleknæppe med ham pga. bilulykken... manden er stangbarcadi liderlig og suser ned til den lokale kro og genoptager en old dirty vane: alkohol!! Og med stiv pik i buxerne, spiritus i gluggerne og problemer på hjemmefronten, så er det nemt at få øje på den lokale negerluder (som har et barn med en lokal politimand)... I slottet render vores freak rundt og bekigger den blinde datter - slots-freaken har jo ligesom en underlig følelse i undergangslivet, hvilket vi også får en visuel forklaring på: Hans mor har dolket dilleren af?!?!?! Sat'me jo; kun to hairy balls dingler mellem lårbasserne...ingen storpisser - nothing - kun et sår/ar... jamen, stop ikke læsningen her, kære læser - det bliver meget bedre endnu.

Combs, lodret stående, puler negerluderen i vin-kælderen - freak-boy kigger på - især de steder hvor Combs bruger mund interesserer freak'en - no wonder... Da luderen skal hjem, napper han hende, og tager hende med til sin fangecelle in the basement...ho.... DER bider han hendes patter i stykker - full screen - så myr-

der han også noget personale + nogle politimænd... så æder han selve negerfissen på negerluderen... Det ender i rent slagtehus det her, med piske, lænker, hysteriske kællinger og masser af alt det røde.

Det er jo herligt befriende veloplagt sadistisk vanvidsfilm, og for mig at se, i en kvalitet, der er noget over niveau - mest pga. historie og skuespil. Lyssætning og billeder er lidt flade; dette skyldes, at filmen er skudt på video. Noget filmen for øvrigt fik en pris for: "Fangoria Golden Chainsaw Award For Best Direct-To-Video Film" i 1995. Fuldt fortjent.

The Blood Spattered Bride (1972)

Det er vel en titel, der er kendt af alle; det er jo en af disse vampyr-film som altid har fået opmærksomhed, selv i tidligere blade af denne anmelder [se *Franks Hermetiske Garage* - HL], men af en eller anden grund fattede jeg først virkelig interesse for filmen nu - og via amazon fløj dvd'en fra Anchor Bay hjem på Frankos hylde for 10 pund - amazing!

Jeg vidste det godt, inden jeg satte den på: "Denne film vil jeg elske - kan bare mærke det". Her er hvordan jeg oplevede filmen - tager jeg fejl, er det fordi jeg så noget andet.

Nå, men lige til handlingen: Det jo den her unge (spillet af Maribel Martin, der kun var 18 år under optagelserne) brud, Susan (jomfru) og den noget ældre ægtemand, som lige efter brylluppet skal til at overnatte på et hotel, inden de ankommer til ægtemandens lille slot - well, på hotellet får den uskyldige brud en grusom dagdrøm: En grum mand - der minder lidt om ægtemanden - kommer ud af skabet, flår trusseletterne af hende, på den barske facon... og hun flasher en enorm sort dusk - yark! - vi taler om et sort krater på størrelse med... ja, jeg ved ikke hvad, men hvis

alle jomfruer så sådan ud i halvfjerdserne, forklarer det jo hvorfor de blev rødstrømper - der findes ikke mange mænd, der ville røre ved sådanne sorte kæmpeduske.... men vi, der kigger med på den anden side af skærmen, ser altså både hendes fisse og ungpige patter... Å - aha - tilbage til issue... i trencendensen optræder også denne "woman in red"... mere om hende senere.

På familieslottet hen under aftenen - og det hele bliver mere og mere underligt for vor unge brud - fuldbyrder de alligevel ægteskabet - til stor nydelse for vor unge brud til trods. Manden viser sig at være et rigtigt sexuhyre, med ønske om masser af sex, rykke konen i håret og få udendørs blowjobs - uha..uha... Samtidig plages hun af mere og mere realistiske hallucinationer/huller i sin virkelighed. Psykologisk set er der jo noget ravruskende galt i hovedet på pigebarnet; i natlige drømmer slagter hun og den mystiske "røde" kvinde hendes mand og det er virkelig så blodet sprøjter.... vampyrismen ligger som fundament, tilsat en krydderkage a la lesbisk cremefrutti.... sweet dreams.

Det hele bunder selvfølgelig i en sort familiehistorie på mandens side - back in time, hvor Mircalla Karnstein myrdede en mand i familien, fordi han ville gøre "unspeakable things" på bryllupsnatten. Og netop Mircalla Karnstein er den røde brud, der glider mere og mere ind i Susans bevidsthed.

En dag på stranden - på grænsen mellem det bevidste og ubevidste - opdager den sexhungrende ægtemand, begravet i sandet, en meget smuk kvinde (sand på brystvorterne). Carmilla som hun hedder kommer med op på slottet, og viser sig at være den samme som Mircalla - nu bare materialiseret i den virkelige verden.

They now got a vampire in the house - hvilket passer Susan godt; der bliver tid til natlige lesbiske gåture, vampyr-fun og et grumt komplot mod ægte-temanden... kællingerne går til sidst totalt amok - Susan, nu helt og holdent VAMPYR - og med one-linere som "Destroy masculinity..." går et regulært blodbad i gang - mere vil jeg ikke røbe om handlingen her.

Det er intet mindre end et metafysisk mesterværk. Yderst behagelig sleaze - men alt tænke-arbejdet der ligger bagved skinner stærkt igennem. Historien er Sheridan Le Fanu's novelle "Camilla", som Vicente Aranda har kørt igennem hovedet... ligesom så mange andre film/historieskabere. Vicente får mange andre vinkler, twists og turns lagt på - hvilket jo selvfølgelig bevirker, at man kan vride mange betragtninger ud af filmen.... Selvfølgelig vampyrdelen, den psykiske/fysiske oplevelse for en kvinde at miste sin "uskyld"...tiden taget i betragtning - de tidlige 70'ere - er rødstrømpe/kvindefrigørelsen også et tema.

Visuelt er der godbidder i kassevis - især alt det røde: henslængt, men aldrig tilfældigt; røde roser, røde biler, røde vægge, tæpper osv. - altid placeret klogt. Symbolerne er brugt ligeså; udover ovenstående eksempel med stranden er der mange flere, bl.a. et brudeslør, der ødelægges, duer (fred) og mange andre ting. Der er spændende kameravinkler, gode kompositioner, gotisk stemning.... Alt i alt en uvurderlig filmperle for gamle Franko.

Lady Frankenstein (1971)

Frankenstein-myten har altid haft en underlig plads i mit hjerte; den er ikke sofistikeret som Dracula/vampyrhistorierne; den er ikke crazy-nature som Wolfman... Den er

på en gang meget mere og noget mindre. Måske er den "moderen" til alle historier om videnskabelige eksperimenter, der går galt, eller dualismen mellem mennesket og gud - hvilket jo er gode ting; alligevel ser jeg nok kun en Frankenstein-film for hver gang jeg ser 20 Dracula/vampyr-flix.... Jeg synes egentligt at historien (den originale af Mary Shelley) er så'en lidt tung og ærligt talt ikke så godt eksekveret.

MEN så støder man på en titel som **Lady Frankenstein**, lavet af svedige italienere - altså en sleazerudgave af den gode gamle historie - og der må Franko jo slå til.

Sammenlignet med diverse Hammerfilm fra lidt tidligere er denne jo totalt vanvid. Kort fortalt er den gamle baron Frankenstein's datter vendt hjem til slottet, lige tids nok til at opleve hendes far blive myrdet af sit monster (der under selve skabelsen får

ild i hovedet, hvilket frembringer en ganske pudsigt deformitet). MEN datteren Tanja har et godt hoved på en god krop, så derfor fortsætter hun hendes fars arbejde - hun er nemlig på jagt efter en mand, der kan tilfredsstille hendes krop.

Det kan Thomas, en halvdum arbejdsmand - hans krop og hendes fars gamle assistents hoved - det er den perfekte blanding for Tanja - og arbejdet går i gang... Og vi

Derefter leverer assistenten sit hoved på et sølvfad - kærlighed er en stærk følelse.

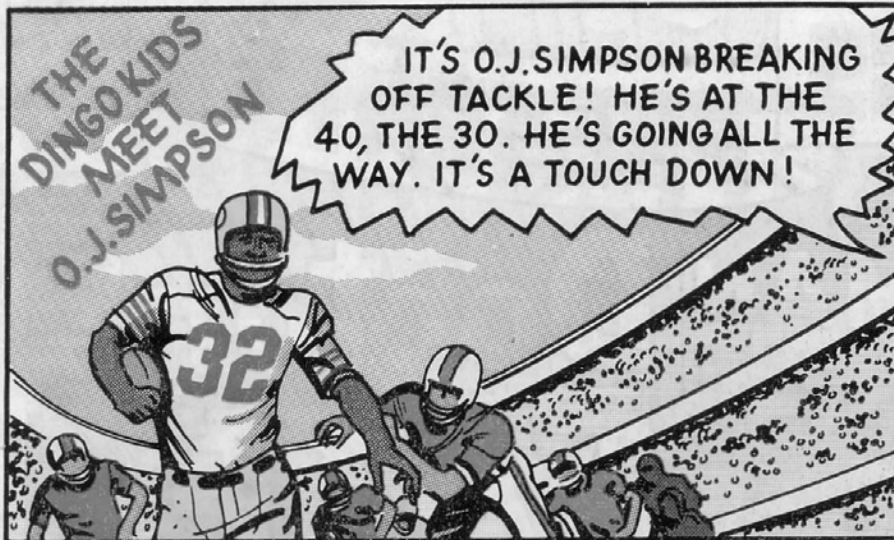
Herfra bliver det vidunderligt movie madness: monster-fights, sure bønnder med fakler, kolber med blod og strøm - og en slutscene, der går længe inden man glemmer - endnu en variation over emnet dødssex: Tanja kunne godt stikke af, men vælger sit forlystelsesmonster i det brændende slot, frem for livet! I think it's amazing.

Der er en lang række af dvd-udgivelser af denne film, bl.a. de to udgaver jeg har - begge er stadig cuttede, og i en halvlousy kvalitet - selvom de fra St. ClairVision kalder filmen for "carefully re-mastered for best possible picture quality" skal du ikke forvente alverden på den front - den anden udgave jeg har er fra Diamond, en double feature dvd i "mad science"-serien, hvor **Lady Frankenstein** er på samme disk som **Nightmare Castle** og kvaliteten er på samme niveau som udgaven fra St. Clair Visions - begge kan købes for ca. 40 kr. på axelmusic.com - og er bestemt alle pengene værd.

Her på falderebet vil redaktøren (lidt forsinket, men sådan er det med fanzines) sige tak til Frank for en vældig hyggelig dag sidste efterår, hvor et efterhånden traditionelt træf for gamle venner fra filmsamler og fanzinescenen denne gang på ny førte os til Søften. Året forinden havde vi været et smut forbi Henrik Rytter og Lars von Hegnets respektive hjem i Aalborg, ligeledes et aldeles hygsomt arrangement. Rygterne vil vide, at der her i 2009 er linet op til noget gustent på Sjælland... vi får at se. Ed Larsen alias Henrik Larsen, signing off...

må jo endelig huske på, at det første monster fræser rundt i landskabet og myrder løs - alt fra fiskere til nøgne piger med vulvaer.

Højdepunktet i filmen må være, da Tanja og hendes hjælper afliver Thomas; Tanja og Thomas har samleje og midt i rideturen (slowfox) sniger den fæle assistent sig hen og kvæler Thomas - men Tanja fortsætter sin slowfox til hendes eget klimaxx kommer - sjældent med sådan et mix mellem sex og død!

THE DINGO KIDS MEET O.J. SIMPSON

IT'S O.J. SIMPSON BREAKING OFF TACKLE! HE'S AT THE 40, THE 30. HE'S GOING ALL THE WAY. IT'S A TOUCH DOWN!

LATER ... IN THE LOCKER ROOM

WOW! O.J. SIMPSON! LET'S GET HIS AUTOGRAPH! AW, A SUPERSTAR LIKE HIM WOULDN'T NOTICE US...

HEY! WITH THOSE DINGO BOOTS, YOU GUYS LOOK LIKE SUPERSTARS! O.J.!

HOW'D YOU KNOW WE WERE WEARING DINGO'S?

MAN, IT'S EASY! NOBODY PUTS LEATHER TOGETHER LIKE DINGO! I WEAR DINGO'S MYSELF!

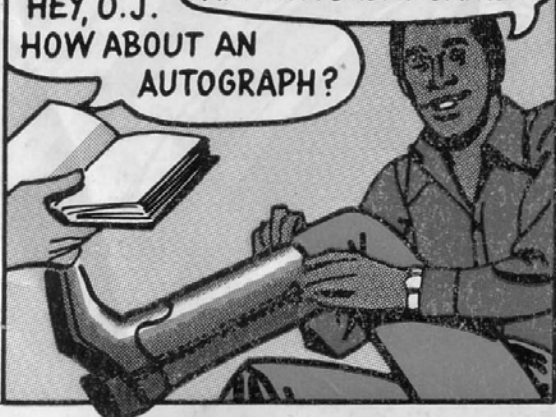

YOU WEAR DINGO'S, O.J.!

SURE! I'VE GOT TO PUT SOMETHING SPECIAL ON MY FEET AFTER A GREAT GAME.

HEY, O.J. HOW ABOUT AN AUTOGRAPH?

FOR THE DINGO KIDS? YOU BET!

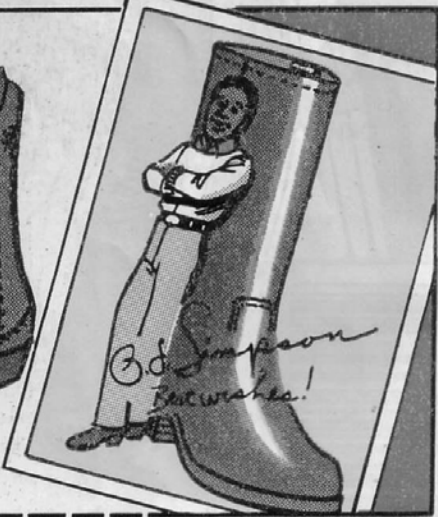
SEE YOU IN NEXT ISSUE OF OBSKURIØST

NAME _____
ADDRESS _____
CITY _____
STATE _____
ZIP _____

dingo®

Jeg havde nok personligt ønsket mig lidt mere af "Verden" i serien, men der er nok ting man skal hold til i bøgerne, ligesom der er ting der kun lader sig sige i tegneserier.

At *Lawman* er en serie om superhelte, kunne man godt forledes til at tro. Specielt når man læser Neutzsky-Wulffs forklaringer på nettet om hvorfor genren er noget hø. Hans påstand er at der ikke er kommet noget godt indenfor genren siden 50'erne og at Stan Lee har slået en ellers lovende genre ihjel. Med tanke tilbage på hvor meget han influerede mine valg tidligere, så må jeg sige "Erwin, hvis vi skal males op i det her hjørne sammen, så får vi brug for mere plads". Jeg synes stadigt der er lyspunkter derude, hvis man graver et spadestik ned under "Crisis of infinite secret invasions", så er der stadigt folk som Moore, Ellis, Ennis, Morrison og flere andre. Vi er langt fra den subversive undergrund som man havde i min ungdom i 70'erne, men alt er i mine øjne ikke tabt endnu.

Lawman bruger superheltegenren, men hardcore tilhængerne af den skal nok forberede sig på, at det ikke er alt de får at se de vil kunne lide. Her er genren vendt på hovedet. Her er en "What-if", hvor de symboler vi normalt føler vi skal støtte, er i ledtog med det vi ikke helt kan undlade at krumme tæer over. Vi er tættere på *The Boys* af Garth Ennis, tilsat en industristørrelse dosis ideologi.

Min vurdering af *Lawman* er, at den, som alt hvad Wulff rører ved, vil være besværlig at komme overens med for læseren. Den vil nok udløse både arrige "arj, helt ærligt, det kan han ikke mene" og mere forstående "øh, nåh ja" undervejs. Langt mindre er der egentlig at sige om de tegninger som Jørgen Bitsch har leveret (hvilket jeg håber at kompensere for med et længere interview med ham på Tegneseriesiden). De er fremragende og af international klasse. Han rammer både superheltegenren og virkelighedens personer lige på kornet, med små hilsner til *Far*

til *fire* og *Iznogood*. Jeg havde lejlighed til at se to manuskript-sider fra Wulff, og med dem i baghovedet kan man virkeligt se hvor godt de to supplerer hinanden. Wulff støber kuglerne, men Jørgen Bitsch har haft meget frie hænder, ikke mindst til de flotte splash-pages hvoraf en del kan ses udstillet i butik Obskur, Oehlenslægersgade 36 på Vesterbro, hvor man også kan se nogen af hans mere erotiske illustrationer til Wulff's *Rum*.

Pressematerialet til *Lawman* kører meget på de samme virkemidler som gamle dags biografer. Man stillede bårer op til de faldne udenfor biograf-lokalet når der skulle vises gyserfilm, så folk fik et ekstra mentalt kick på vejen ind om hvor slemt det nok bliver. "Tør du læse *Lawman*?" og "Tør I give denne tegneserie til jeres børn?". På trods af, at jeg idag er en kapitalens lejesvend, så vil jeg sige, at det burde være to gange "ja" til spørgsmålet. Jeg husker selv den rynken på næsen der var, da jeg som skoleelev fandt en marxistisk verdenshistorie i tegneserieform på skolens bibliotek og syntes, at den var da fascinerende fordi den sagde de mest underlige ting. Jeg frygter ikke at vi bliver muslimer og terrorister af at tænke selv og selv vælge hvad vi læser – jeg frygter for hvad der sker når vi holder op med selv at vælge.

Kent Damgaard

Manga Messias

Kumai, Hidenori m. fl.
Bibelselskabet 2008 288 sider.

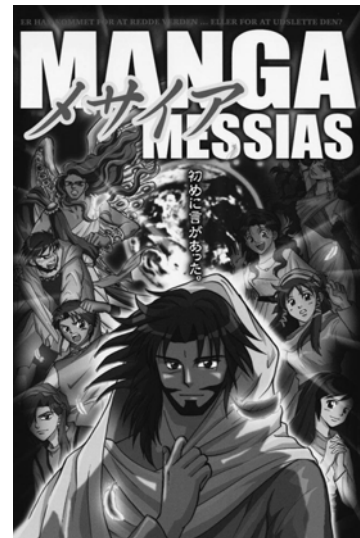
Manga-biblen

Siku/Akinsiku
Kristeligt Dagblad 2008
218 sider.

Dette kan sådan set kun blive episk. Hele *Biblen* mod *Det Ny Testamente*. Storbritannien/Nigeria mod Japan. Sort-hvid mod farve. Kristeligt Dagblad mod Bibelselskabet.

Skulle man skrive om hvilken udgivelse der forkynder stoffet

bedst, er alene selve disponeringen af stoffet et meget stort emne. Da jeg ikke regner med at det er dét dette blads læsere vil høre om, vil jeg nøjes med at anmelde dem som tegneserier, slet og ret.

Manga Messias holder sig til meget tæt til den "typiske" manga-stil – den er så anonym som den kan blive. Jeg havde håbet på at en så speciel fortælling ville blive givet et virkeligt særligt udtryk, men jeg kan godt se at et enkelt udtryk faktisk er gavnligt hvis læserne er børn.

Desuden er der en perlerække af meget flotte billeder, hvor lyset virkelig skinner. Det er en god effekt. Hvis I skulle have lyst til at se på den, så kig på side 30 (de tre vise mænd), s. 112 (helbredelsen af en spedalsk), 244 (Jesus træder slagen under fode) – og himlen på allersidste side af fortællingen. Det viser at computere kan være et nyttigt værktøj for tegnere.

Uheldigvis er der også megen sjusk. Se side 76, 79 og 100 (manglende eller ufærdige ansigter, der ikke kan forklares af manga-stilen!), og de grimt, skitseagtigt tegnede farisæerere på side 49, 118f., 125, 146 etc. Det er synd og skam for et ellers udmærket stykke håndværk.

Hele miljøet og alle dragterne virker autentiske nok – netop derfor er det lidt underligt at alle disse mellemøstlige folk ser temmelig vesterlandske ud. Måske bortset fra dem der har lilla hår

og sjove øjenfarver, ligesom man er vant til det fra anden manga/anime. Men gør det noget? Nej! Tværtimod er det lidt ærgerligt at manga-stilen ikke er blevet udnyttet mere, til at forsyne historien med action og flere sprælske indfald, såsom hvor Johannes står og råber i mikrofon, for gennemslagskraft over for de andre disciple. Det jeg siger, er: Der er intet i vejen med stilen – det havde blot været rart at se noget virkeligt *anderledes*, når denne tegneserie jo nu er fra orienten. Men måske var den også virkelig anderledes for det japanske publikum?

Et sted hvor der dog helt klart er tale om spildt potentiale, er lignelserne. Der er ikke noget som lige netop *dém*, hvor der er mulighed for at gå helt amok som tegner. Og hvordan er dét så kommunikeret? Jo, bortset fra nogle få steder, hvor de illustreret med den slags nuttede tegninger som japanerne bruger til pædagogik, så er lignelserne illustreret med at Jesus står og taler. Igen er der intet i vejen med det, det er bare synd og skam at formatet ikke udnyttes mere.

Manga Messias er på alle måder effektivt nok kommunikeret. En teolog ville nok sætte spørgsmålstegn ved prioriteringen af stoffet, der er f.eks. flere versioner af samme historie gengivet, og kronologien er ændret nogle steder, men hele vejen i margenen står der hvor i testamenterne historierne er taget fra, så det vil næppe irritere selv den fundamentalistiske kristne.

Alt i alt: En udmærket tegneserie.

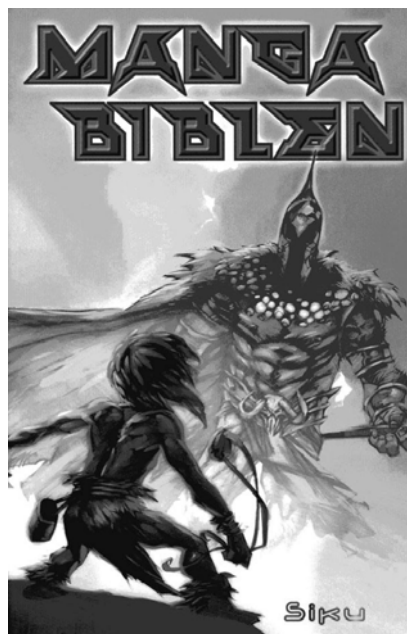
Men når overskriften på forsiden er: "Er han kommet for at redde verden... eller for at ud-slette den?", havde jeg nok forventet at historien var blevet fortalt fra en vinkel hvor man virkelig var i tvivl om det, og når der på bagsiden står: "Tør du læse denne fortælling, selv hvis den ændrer dit liv for altid?", så havde jeg selvfølgelig én eller anden forhåbning om at den ville skille sig mere ud fra mængden.

Den kristne indfaldsvinkel, er: Det er Biblen – det skal være

noget særligt.

Hvis man vil læse noget virkelig, *virkelig* anderledes, så skal man læse *Manga-biblen*. Og dette kommer fra én hvis første indgangsvinkel til kristendommen var "Super-Book"!

Den er tegnet og fortalt af et nigeriansk-britisk makkerpar, så det er på én og samme tid en vestlig tolkning af manga-stilen, samtidig med at begge er afrikanske. Jeg kan slet ikke se at det er manga. Det er sit helt eget, og dét er fantastisk. Bare se på farvespillet på forsiden! Og selv om den ikke er i farver, så er der massevis af fantastiske illustrationer inden i: Kain og syndens hånd (s. 17), og ikke mindst Johannes Åbenbaring (198f.) hvor lyseffekten – i sort-hvid! – er fremragende.

De skitse-agtige tegninger er meget dynamiske og hjælper virkelig fortællingen frem, men noget af tiden ser det desværre sjusket ud, og der er også nogle forvirrende billeder, såsom flugten fra Sodoma (s. 27), hvor englene ligner Nazgul der jagter Lot, og hvor Moses deler vandene (s. 43f.), kan jeg slet ikke se at det skal være vand.

Alle de steder hvor der er lignelser, kommer en anden mere "komisk" stil ind, gerne med moderne beklædning (de onde vinbønder s. 170, er klart den bedste). Dette skaber en distance i selve teksten, der understreger

at der er tale om allegorier. Den lejlighedsvis humor gør at det ikke virker moraliserende.

Men hvor meget godt der end er at sige om talrige passager i tegneserien, er der ét enormt problem.

Når man vil have Biblen om-sat til manga, og sætter et meget lavt antal sider som maksimum, er det vel fordi man vil appellere til de yngre generationer, og deres manglende tålmod.

Metoden står desværre blot til hinder for målet: Jeg anser mig selv for at være temmelig kvik, og jeg har også et godt kendskab til Biblen af en lægmand at være. Og denne bog *forvirrer* mig virkelig. Jeg bladrede videre for at se hvad tegneren *nu* havde fundet på, men jeg var noget så grusomt i vildrede om hvad der overhovedet foregik. Det er et rigtigt dårligt tegn.

Det er en imponerende, visuel tour de force... men som en samlet fortælling falder den til jorden.

Man kan sige at de to tegneserier komplementerer hinanden, eftersom begge, trods deres mangler, stadig er læseværdige. *Manga Messias* har handlingen, *Manga-biblen* har billederne.

Til forældre der gerne vil have at deres børn får noget af stoffet på rygraden, om ikke andet end så for at blive klogere på hvad vores kulturs rødder er, er *Manga Messias* fin, men almindelig.

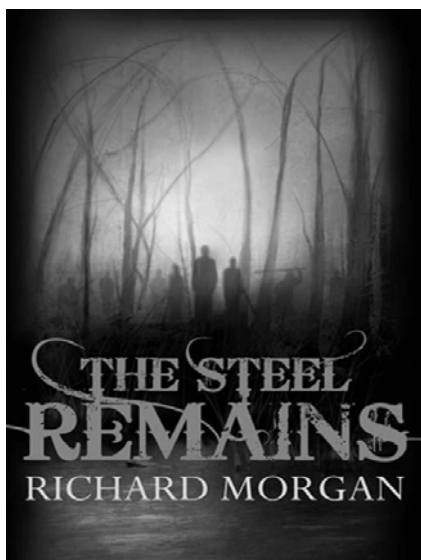
Til tegneseriefans i al almindelighed, er *Manga-biblen* et kig værd, alene pga. dens egenartethed, men den kræver stort tålmod.

Rasmus Wichmann

The Steel Remains

Roman af Richard Morgan
Gollancz, 2008
344 sider

Efter en række barske og ultravoldelige science fiction-romaner har den engelske forfatter Richard Morgan kastet sig over fantasy-genren med *The Steel Remains*.

Resultatet bør ikke komme bag på læsere, som i forvejen kender Morgan fra hans tidligere værker så som debuten *Altered Carbon* og den Arthur C. Clarke Award-belønnede *Black Man* (som i USA har fået den mere politisk korrekte titel *13*), men for fantasy-fans med et romantisk forhold til genren er der et par ubehagelige overraskelser i vente. Morgan nøjes nemlig ikke kun med at sprøjte lidt blod og skidt på fantasy-genrens konventioner, men trækker dem også igennem et spor af indvold, sæd, sod og had.

Hovedpersonen Ringil er på sin vis en typisk fantasy-figur, en tidligere krigshelt og adels søn med et halvmagisk sværd. Men han er også homoseksuel, hvilket Morgan ikke viger bort fra at vise i nogle meget explicite sexscener.

Det er han selvfølgelig hverken den første eller den sidste forfatter til at gøre, heller ikke inden for genren. Men læg dertil en række særdeles udpenslede voldssekvenser og en desillusioneret og kynisk stemning, der gennemsyrrer hele historien, og vi er i hvert fald meget langt fra den type fantasy, som typisk præger bestseller-listerne.

Det kunne meget let være endt i tomme provokationer og effektjageri, men gør det ikke, fordi Morgan heldigvis også husker at få opbygget en fascinerende verden, som man – modsat andre fantasy-romaner – måske ikke har lyst til at bo i,

men gerne læser om.

Kort fortalt udspiller *The Steel Remains* sig i en verden, hvor menneskene sammen med det mystiske kiriath-folk har kæmpet mod og besejret en hær af krybdyrs-lignende væsener. Nu er kiriath'erne rejst væk og har efterladt en teknologi, som for menneskene virker som magi.

Udover Ringil følger romanen to af hans tidligere våbenfæller: Archeth, som er halv kiriath, halv menneske og rådgiver for kejseren, og Egar, en Conan the Barbarian-lignende type, der er vendt hjem til sit folk på sletterne og er blevet leder af sin stamme.

Hver for sig bliver de tvunget i aktion igen, da noget nyt og skræmmende fra en anden verden er på vej, samtidig med at de må kæmpe imod had og fordomme fra deres egne. Ringil på grund af sin seksualitet, Archeth på grund af sin etniske baggrund, der er en torn i øjet på de fanatiske ypperstepræster, mens Egar må sande, at han finder sit eget folk provinsielt, indskrænket og overtroisk efter selv at have oplevet verden.

Morgan er i udpræget grad en vrede forfatter, og det er denne vrede over verdens uretfærdigheder, som driver hans værker, men også nogle gange truer med at tage magten fra dem. Mest vellykket i førnævnte *Black Man*, hvor han fik tacklet emner som maskulinitet, vold og racisme, mens hans *Mad Max*-møder *Wall Street*-roman *Market Forces* er et eksempel på det modsatte.

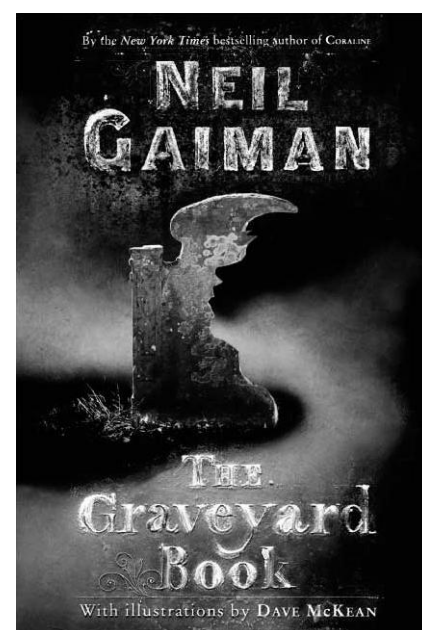
The Steel Remains befinder sig et sted midt imellem, her med fanatisme, intolerance og grådighed som målene. Langt hen ad vejen lykkes det Morgan at få tilføjet fantasy-genren nogle nosser, men et par af forsøgene river også læseren ud af illusionen – primært den konstante brug af ordet "fuck" og dets varianter, der virker for nutidig.

Og så kommer man ikke udenom, at Ringils del af fortællingen er klart den mest interessante, mens læseren triller lidt tommelfingre, når de to andre

hovedpersoner indtager scenen.

Men måske er *The Steel Remains*, når det kommer til stykket, slet ikke fantasy. Morgan kommer i hvert fald med nogle antydninger undervejs, der peger mere i retning af science fiction à la Gene Wolfes *New Sun*-serie. Under alle omstændigheder er han godt i gang med opfølgeren, der ifølge hans blog har skiftet titel fra *The Cold Commands* til *The Dark Commands*, fordi han måtte sande, at der ikke var noget som helst koldt i historien. Til gengæld er der masser af mørke. Det lyder lovende...

Lars Ahn Pedersen

The Graveyard Book

**Roman af Neil Gaiman
illustreret af Dave McKean
Harper Collins Publishing 2008,
312 sider**

Neil Gaimans bøger omhandler som oftest folk, der på den ene eller anden måde bliver præsenteret for, og begiver sig ind i, en fremmede parallelverden. I *Neverwhere* er det den Londonske underside, som man via visse døre får adgang til, mens det i *Stardust* er en magisk verden på den anden side af en mur, og i *Coraline* finder den lille pige Coraline ud af, at der findes en anden verden bag det store spejl i gangen, og at den dør der ser ud til blot at føre ind til en mur-

stensvæg, alligevel har et rum og en verden bag sig. De verdener åbner sig, kan være magiske, meget smukke og/eller skræmmende.

I *The Graveyard Book* bliver vi præsenteret for de personer, der bor på kirkegårde, for det er den verden de lever i. I bogen får et 1½ år gammelt barn adgang til denne verden, og til de rettigheder det giver at være under kirkegårdens beskyttelse. En nat barnet ikke kunne sove, kravlede det ud af sin vugge, ud af forældrenes hus og begav sig hen på den nedlagte kirkegård og lagde sig til at sove der. Dette kunne lyde som starten på en børnebog, hvor et lille barn har det sjovt sammen med en flok spøgelser. Selvom dette på nogen punkter er rigtigt, så skal man nok tænke noget over, hvilket barn man sætter sig og læser denne bog op for, da bogens start nemlig ikke er særligt hyggeligt. Hvad det lille barn selvfølgelig ikke er klar over, er at den lille nattevandring faktisk redder hans liv. Samme nat har en morder dræbt resten af familien og ville med sikkerhed også have dræbt ham, hvis han ellers havde kunnet finde ham.

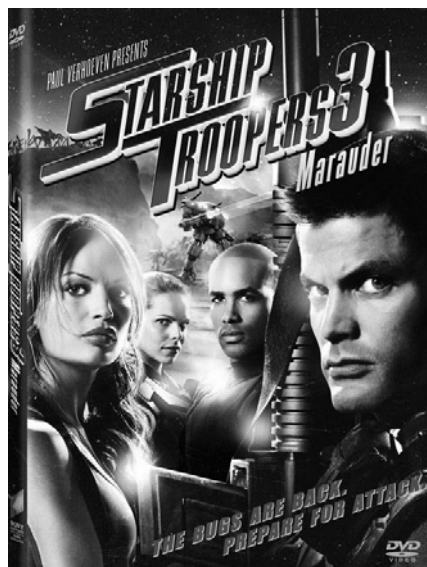
På kirkegården finder det afdøde ægtepar Owens barnet, og da de i et kort glimt ser barnets forældres spøgelser, og finder ud af den fare barnet er i, tager de det til sig. Efter samråd med de andre spøgelser bliver barnet døbt Nobody Owens (eller kort "Bod"), og får "Kirkegårdens frihed", hvilket betyder at kirkegården passer på ham, og han kan bevæge sig rundt, som var han et spøgelse. Som barnets beskytter vælges Silas. Han er ikke et normalt spøgelse, men viser sig at være et af de væsner, der vogter på overgangen mellem død og liv. Dette gør, at han bl.a. kan hente mad og tøj til Bod.

Igennem bogen følger vi nu drengen Bod, og for hvert kapitel er han blevet nogle år ældre, og vi får fortalt, hvordan han efterhånden begynder at blive nysgerrig på, hvad der findes ude i de rigtige verden. Ved hjælp af de tricks han har lært på kirke-

gården, kan han holde sig skjult blandt de levende. Han kan således deltage i skoleundervisning, men så snart han forlader et lokale, har folk glemt alt om ham. Dette ændrer sig dog, hvis han gør opmærksom på sig selv. Efterhånden som flere bliver opmærksom på ham, begynder den mand, der i sin tid forsøgte at dræbe ham, også at komme på sporet af ham igen.

Bogen er illustreret af Dave McKean, som også tidligere har illustreret en række Gaiman bøger, og hans illustrationer står rigtigt godt til de universer, som Gaiman skaber. Dette gør sig også gældende i *The Graveyard book*, og i det hele taget er bogen endnu et eksempel på, hvor dygtig en historiefortæller Neil Gaiman er, og hvor dygtig han er til at opbygge universer.

Thomas Winther

Starship Troopers 3: Marauder

Film, USA, 2008,

Instr.: Edward Neumeier

Medvrk.: Casper Van Dien, Jolene Blalock, Boris Kodjoe, Stephen Hogan, Amanda Donohoe, Marnette Patterson, Jenny Stead, m.fl.

Starship Troopers 3 er det man kalder en *Highlander III*; nemlig en 3'er der ignorerer 2'eren og fortsætter direkte fra 1'eren. Og det er skønt, eftersom *Starship*

Troopers 2 var ren spildtid – det var en straight-to-DVD udgivelse fra 2004 der handlede om nogle få troopers der var fanget på en base omringet af insekter som bl.a. kunne skifte form til menneskeskikkelse (argh!), og der var ikke skyggen af social satire. Ikke desto mindre solgte dem åbenbart godt nok til at der også blev givet grønt lys for en 3'er, og denne gang valgte de heldigvis at tage udfordringen op og gå tilbage til den første films samfundssatiriske univers. Den originale *Starship Troopers* (1997) er i høj grad en kult-film, som mange elsker, men mange desværre også hader – og derfor vil en lavbudgets-fortsættelse uden den super-professionelle og begavede Paul Verhoeven ved roret også have svært med at opnå god "street credit". Ikke desto mindre mener jeg at forfatter (og nu også instruktør) Ed Neumeier har gjort et virkelig godt stykke arbejde med de få ressourcer og middelmådige skuespillere, han havde til rådighed her.

Johnny Rico (Casper van Dien) vender tilbage som krigshærdet oberst, men hans trofaste venner fra den oprindelige film, Carmen (Denise Richards) og Carl (Neil Patrick Harris), er her skiftet ud med nogle som opfylder nøjagtig de samme roller, nemlig den seje kvindelige pilot Lola Beck (Jolene Blalock) og den komisk uerfarne general Dix Hauser (Boris Kodjoe). Dette trekløver må igen testes til det yderste for at modstå de slemme insektvæsner som (siger Føderationens ledere) vil udslette menneskeheden. Udover alle de kritikpunkter overfor totalitære og i dybeste henseende også vores nuværende samfund, som den første film formidlede gennem sin satire, tages der i 3'eren bl.a. hul på religion og dødsstraf! En systemkritiker – fredsterroristen Elmo Gonif – bliver henrettet sammen med 51 af sine nærmeste venner i hvad der med ærefrygt omtales som den største massehenrettelse siden det 21. århundrede!!

Historien omhandler en synsk og spirituel Sky Marshall (rumflådens øverste leder, og popsanger), Omar Anoke, som drages til ørkenplaneten OM-1, hvor et mystisk, gudelignende insektvæsen – Behemecoytal! - venter på at få adgang til alle Føderationens hemmeligheder ved at udsuge Anoke's hjerne! Føderationens befolkning er samtidig ved at gennemgå en kristen vækkelse, og snart erklæres det officielt at Gud faktisk findes alligevel, *and He's on our side!* Anoke's spirituelle besættelse af Behemecoytal får en af de andre figurer til at foreslå at de hellere må slå ham ihjel! "It's the wrong god!"

Slutningen byder på introduktionen af det nøgleelement fra Heinlein's roman som manglede i den oprindelige film: kampdragterne! Her kaldet marauders, og introduceret som om de var frelsende engle. Det er cinematisk satire og selv-glorificerende visuel retorik i højeste gear! Eneste kritikpunkt er at skuespillerne ikke er de bedste, og dialogen ikke er så sej og veludført som i den oprindelige film; at helhedsindtrykket simpelthen ikke er så professionelt som det var under Verhoeven's ledelse, hvilket er ærgeligt, men noget som en ægte fan af dette fantastisk sjove og meningsfulde filmunivers sagtens kan leve med. Absolut anbefalet til alle fans af den oprindelige film! IMDb-rating i øjeblikket: 4.6 ud af 10. Min karakter: 8 ud af 10.

Tue Sørensen

Outlander

Film, USA/Tyskland, 2008, 115 min.

Instr.: Howard McCain

Medvrk.: James Caviezel, Sophia Myles, John Hurt, Ron Perlman, Jack Huston, m.fl.

Jaaaa, en sci-fi/vikingefilm!! Jeg må sige at det begynder godt. Vor helt, Kainan (Caviezel), styrter ned med sit rumskib i en norsk sø i år 709. Hans nødsender fortæller ham at han er lan-

det på en "abandoned seed colony", og går straks i gang med at lære ham det lokale sprog, "nordisk" (dvs., for det internationale publikums skyld, engelsk). Cool! I filmens allerførste minutter klarer den således at forklare de ting som i mange andre lignende film ofte forbliver uforklarede: hvordan kan han sproget, og hvordan kan en rummand være 100% menneskelig? Her er Jorden en tidligere koloni, som aldrig kom ordentligt i gang, og menneskene på Jorden stammer således tydeligvis fra Kainans rummenneskerace. Så langt, så godt.

Men kan filmen holde kvaliteten? Nej. Den er såmænd elementært spændende nok, og skal tydeligvis være et gedigent SF-bud på hvordan Beowulfmyten startede (den lokale konge, spillet af John Hurt, hedder Rothgar): Kainans folk udryddede en anden planets dominerende væsner, de alien/predator-lignende moorwens, som man aldrig finder ud af om er intelligente eller hvad. Men blodtørstige er de. Det lykkedes dog én af disse moorwens at overleve, tage en frygtelig hævn, og tillige smutte med på Kainans rumskib, så den nu kan terrorisere vikingerne! Kainan forsøger at overtale vikingerne til at lytte til hans råd, og bliver fanget i deres lokale intriger. Til slut må han vælge mellem sit eget folk og jord-/nordboerne...

Der er stort set ingen originale detaljer i filmen overhovedet. Den blev omtalt i markedsføringeren som en blanding af *Brave-*

heart og *Highlander*, men det synes jeg er helt forkert; den fremstår tværtimod som et rip-off af lige dele *Beowulf* (den computer-animerede 2007-udgave, komplet med en kristen præst), *Alien* og *Predator*, og har en stemning der minder meget om *The 13th Warrior*. Der er nogle gode skuespillere med, men de har ikke meget at lave. Caviezel selv er ret god; han kan virkelig spille med enorm *weltschmerz*, og ser hele tiden ud som om han bærer hele verdens byrde på sine skuldre. Vikingerne i øvrigt ser lidt kunstige ud (og det indledende panorama af deres by, komplet med Yggdrasil voksende ud af kongens træstolpehus, er meget tydeligt CGI-lavet), og man forstår f.eks. ikke hvorfor Sophia Myles' naturligt lyse hår er farvet skrigende rødbrunt; med lyst hår ligner hun ellers netop en rigtig Wagner-skjoldmø (som man kunne erfare i den desværre lidt kedelige film-udgave af *Tristan + Isolde* fra 2006). Men det kan være de mente at hun så ville ligne Miranda Otto i *Lord of the Rings* for meget, for hendes rolle er næsten den samme. Det er ærgeligt at så mange elementer i filmen er kopier af andre film, og at store dele af historien ikke rigtig hænger sammen (ja, man kunne let lave en længere liste her, men det ville involvere for mange spoilere), for ellers kunne *Outlander* have været ganske god. Den er dog acceptabel underholdning som den er; bestemt værd at se en enkelt gang.

Karakter: 6 ud af 10.

Tue Sørensen

Twilight

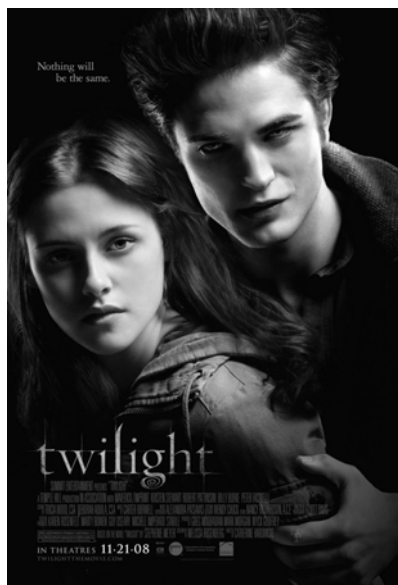
Film, USA, 2008, 112 min.

Instr.: Catherine Hardwicke

Medvrk.: Kristen Stewart, Robert Pattinson, Billy Burke, Peter Facinelli, Ashley Greene, m.fl.

Så er der dømt vampyr-romance! Stephanie Meyers ungdomsbøger om en 15-16-årig pige som forelsker sig i en vampyr som

har været 17 år gammel ”ret længe”, er nu nået til filmlærredet, og udover denne første film er der planlagt tre mere, hvoraf den næstkommende, *The Twilight Saga: New Moon*, kommer allerede til november i år (med samme hold skuespillere, naturligvis). Der er tale om *Anne Rice lite* og om endnu en udgave af ”the beauty and the beast”. Klichéen er fuldkommen: ung pige forføres af erfaren og frygtelig farlig fyr, og arven fra Anne Rice sikrer at drikning af blod bliver et tydeligt symbol på sex. Hele situationen er en romantisering af sex for unge (piger) som endnu ikke er helt gamle nok til det.

Handlingen kort: Bella Swan (Kristen Stewart) flytter frem og tilbage mellem sine skilte forældre, og skal nu starte i en ny high school klasse i den lille overskyede by Forks i staten Washington (nær den canadiske grænse), hvor Bellas far er politichef, og hvor antallet af solskinsdage er det laveste i USA. Den første dag møder hun den mystiske Edward Cullen (Robert Pattinson), som rynker på næsen af hende, og snart efter forsvinder i et par dage. Bella forstår ikke hvorfor han åbenbart synes at hun er så afskyvækkende. Men da han kommer tilbage er han pludselig enormt flink overfor hende, og afslører snart (well, Bella gætter det, men det er også ret tydeligt) at han er vampyr, født i 1901, og gjort til vampyr i 1918. Han fortæller at ingen

nogensinde har haft en sådan effekt på ham som hun har: han finder duften af hendes blod helt uimodståelig! Han modstår dog alligevel, for han og hans lokale vampyrgruppe (allesammen meget blege og med hver deres personlighed) har nogle vidtløftige principper som tit har resulteret i konflikter med andre vampyrer: de drikker ikke menneskeblod, og gør ikke nogen til vampyrer som ikke selv beder om det. Men Bella føler sig næsten ligeså stærkt tiltrukket af ham som han af hende, og de beslutter at indlede et forhold, trods de tragiske pinsler Edward må undergå for at modstå trangen til at drikke Bellas blod! Hvor længe kan det mon vare før Bella selv beder om at få taget sin mødom, øh, jeg mener, blive gjort til vampyr...?

De lidt grinagtige klichéer til trods, så synes jeg faktisk det er en udmærket ungdomsfilm (jeg har dog ikke læst bøgerne). Produktionsværdierne er ganske imponerende, og stemningen er rigtig effektiv. Bella er en type som passer godt ind i vampyrgruppen, og selve den romantiske del (til forskel fra så meget andet i historien) virker faktisk ikke spor søgt. Hele situationen er godt nok ganske absurd (hvorfor går en 100-årig vampyr i high school? Og hvis de ikke drikker menneskeblod eller gør folk til vampyrer, hvad er der så tilbage der er farligt ved dem?), og på en række punkter svær/umulig at tage alvorligt, men den stemningsmæssige udførelse er faktisk overraskende vellykket. Hatten af for instruktøren.

Med lidt god vilje kan de fleste fejl og mangler i filmen undskyldes ved at det er en film for unge teenagere, som således også indeholder en del halv-platte ønskedrøms-elementer (sådan noget åd jeg da også selv op da jeg var 14, f.eks. med *The Last Starfighter*), men det gør den ikke mindre spændende. Da filmen, ligesom bøgerne, blev en stor succes, må den jo ramme noget i tidens ungdom. Det minder faktisk rigtig meget om en

slags amerikansk svar på Harry Potter-fænomenet, hovedsageligt for teenagepiger – og så med hugtænder. Meget post-moderne...

Anyway, jeg så denne film på DVD, og handlingen, personerne og stilen var absorberende nok til at jeg vil gå ind og se de kommende film i serien i biografen.

Karakter: 7 ud af 10.

Tue Sørensen

Against The Dark

Film, USA, 2009, 94 min.

Instr.: Richard Crudo

Medvrk.: Steven Seagal, Tanoai Reed, Jenna Harrison, Emma Catherwood, Daniel Percival, Danny Midwinter, m.fl.

Selvom flertallet af hans film bestemt ikke er særlig gode, så kan jeg ikke undsige mig fra at være fan af Steven Seagal – vor tids Chuck Norris! Og mens det er hans tidlige film der er de bedste (specielt de to *Under Siege*-film, men også *Marked For Death* og *Fire Down Below*, som er yderst anstændige action-film), så stopper det ikke manden fra rask væk at spytte en tre-fire nye film ud om året, stort set allesammen straight-to-DVD. Seagal spiller altid en tidligere efterretningsagent, lejesoldat, politimand eller kampsportseksper, altid med en mystisk fortid – enkelte gange er han endda ex-gangster. Det er altid action-film med pæne mængder vold, skyderi og

kampsport, og en del seje one-liners. Nogle gange er de OK, andre gange er de bare dårlige, og atter andre gange bliver de lige lovlig afstumpede. Men oftest er det sjov underholdning, bare fordi det er Steven! Hans stensigt, one-liners og uovervindelige aikido redder næsten altid dagen (næsten – for der er enkelte af filmene, især hævn-dramaerne, der ikke har en lykkelig slutning).

Seagals senest udkomne DVD er *Against The Dark*, og nu har Stevie endelig formået at flytte sig fra de sædvanlige mainstream-voldsfilm til de fantastiske voldsfilm! Ikke fantastisk rent kvalitetsmæssigt, men fantastisk rent genremæssigt – her er vi nemlig så heldige at se ham som zombie-jæger! En virus der smitter gennem blod (ligesom de sædvanlige zombie-vira) har tilsyneladende zombificeret det meste af befolkningen, og vi følger en lille gruppe overlevende i et hospital hvor strømmen er lige ved at svigte, så de er i fare for at blive fanget i mørket med en masse zombier. Ude i resten af verden er militæret tilsyneladende ved at opnå kontrol med situationen og står overfor at skulle ”sterilisere”, dvs. bombe, hospitalet, som er fyldt med zombier. Samtidig dannes der civile grupper af zombie-jægere, hvoraf vores helt, Tao (Seagal), er leder af en. I stedet for at løbe fra zombierne, opsøger de dem og begiver sig ind i hospitalet for at få has på så mange zombier som muligt. Nogle af zombierne har bevaret deres intelligens og påstår at være det næste skridt i menneskelig evolution. Hm, mon dog?

Selvom filmen er krydret med små-interessante scener som der godt kunne have været kogt mere suppe på, så forbliver den desværre en skuffelse. Hverken handlingsuniverset eller personerne gives nogen som helst baggrund, og man må stille sig tilfreds med kampscenerne, hvor Seagal – undskyld, ”Tao” – og hans endnu sejere sidekick Tag-art (spillet af The Rocks stunt-double, den meget fysisk impo-

nerende Tanoai Reed), som virkelig kan noget kampsport og våbenanvendelse. Desuden er Seagals rolle i filmen ikke særlig stor, og han har kun ganske få replikker (”We’re not here to decide who’s good or bad – we’re here to decide who lives and who dies”), så hvis man hovedsageligt ser filmen for at se Seagal, så bliver man skuffet. Til gengæld er de øvrige skuespillere faktisk helt habile, og især Tanoai Reed er en fornøjelse for actionfilm-fans at opleve, så det er trods alt ikke en film man slukker for halvvejs igennem. Den kan lige ses, når og hvis man har temperament til den slags film som Seagal producerer nu om dage. Gu’ er de dårlige, men de er på mange måder også ret sjove. Seagal er da kult! Karakter: 4 ud af 10.

Tue Sørensen

Underworld: Rise of the Lycans

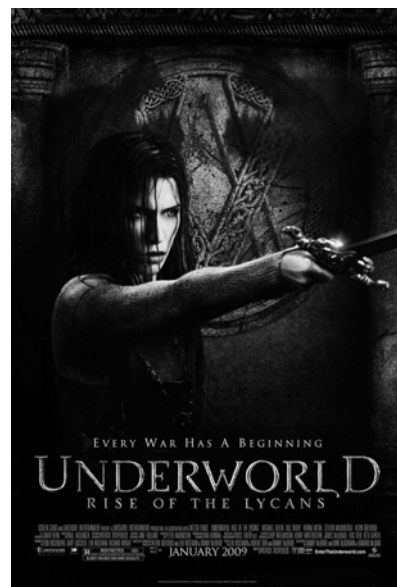
Film, USA, 2009, 92 min.

Instr.: Patrick Tatopoulos

Medvrk.: Michael Sheen, Bill Nighy, Rhona Mitra, Kevin Grevioux, Steven Mackintosh, m.fl.

Film nr. 3 i *Underworld*-serien er en prequel som fortæller den forhistorie der blev omtalt i den første film. Som sådan ved man jo hvad der sker, men det spændende ligger ikke i hvordan det ender, men i hvordan det forløber. Og det er faktisk rigtig fedt lavet. Historien foregår for nogle hundrede år siden et sted i central-Europa, hvor vampyrene har deres egen by, hvorfra de engang i mellem handler med menneskene, som til at begynde med blot tror at de er rige godsejere. Vampyrene bruger varulve som slaver og har dem boende i underjordiske fangehuller, men der lever også vilde varulve i de omkringliggende skove. En dag fødes der i vampyrbyen en varulv i menneskeskikkelse, som vokser op til at blive den stærkeste af varulvene; en naturlig leder: Lucian (eminent spillet af Michael Sheen). For at sikre

hans loyalitet opdrages Lucian som en privilegeret tjener for vampyrlederen Viktors familie, hvilket dog resulterer i at Lucian forelsker sig i Viktors datter, Sonja. Samtidig bliver vampyrenes mishandling af hans artsfæller ham for meget, og under Lucians ledelse gør varulveslaverne oprør. Da de flygter ud i skoven, viser det sig at de vilde varulve derude også anerkender Lucian som leder, og nu er varulvene pludselig stærke og velorganiserede og i stand til at bekri-ge vampyrene.

Der er spandevig af action og godt skuespil i denne film. Det er fantastisk at se store britiske skuespillere som Michael Sheen og Bill Nighy kaste sig ind i sådan et filmprojekt med liv og sjæl. Rhona Mitra er ingen stor skuespiller, men fungerer fordi hun lige netop ligner Kate Beckinsale så meget at det er troværdigt at Selene, i den første film, minder Viktor så meget om sin datter at han adopterer hende. Som sådan fungerer denne prequel utrolig godt og konsekvent som forhistorie til den første film, som den derved underbygger markant. Der er ikke introduceret nogle nye og anderledes idéer som på mindste måde undergraver den første film. Det er bare det simple plot vi hørte om som en detalje i den første film, der her er blevet blæst op i en mere nuanceret udgave. En sådan konsekvens og integritet – og beherskelse! – er en sjælden-

hed i Hollywood-film.

Og ja, både vampyrer og varulve kan tilsyneladende formere sig i filmens verden, omend de også kan gøre almindelige mennesker til vampyrer eller varulve ved at bide dem. Om vampyrenes lyst til at drikke (menneske)blod hører man i disse film ikke et pip, hvilket jeg på en eller anden måde finder forfriskende. Det er et brud med den bide- og blod-fetish der ellers tit er omkring vampyrer. I disse film er de således måske mere fantasy-væsner end horror-væsner, omend de i imponerende grad bevarer deres seje farlighed og deres outsider-plads i menneskenes verden. Man hører dog ikke ret meget om mennesker; i denne historie handler det hele om de interne intriger vampyrene og varulvene imellem. Også dét er forfriskende!

I det hele taget er film nr. 3 alt det som film nr. 2 – *Underworld: Evolution* – ikke var, nemlig en værdig og forbedrende tilføjelse til den første films univers. Hurra for det!

Karakter: 9 ud af 10.

Tue Sørensen

Doomsday

Film, GB/USA/Sydafrika/Tyskland, 2008, 113 min.

Instr.: Neil Marshall

Medvrk.: Rhona Mitra, Bob Hoskins, Adrian Lester, Sean Pertwee, Malcolm McDowell, Alexander Siddig, m.fl.

Doomsday foregår i 2035 hvor en virus har hærget Skotland, så det siden 2008 har været afskåret fra omverdenen. Virussen dukker så op i London, og et lille gruppe britiske soldater og læger bliver sendt ind i den skotske karantænezone for at se om en forsvunden videnskabsmand skulle have fundet en kur mod virussen. Det har de grund til at tro fordi satellitfotos pludselig viser at der er levende mennesker i Glasgows gader. Og så går den voldsomme tur ellers gennem det ødelagte Skotland i APCs (Armoured Personnel Car-

riers, ligesom i *Aliens*), hvor folk har organiseret sig i bybender på den ene side, og middelalder-riddere i højlandsborge på den anden.

Filmen er en klar hyldest til sci-fi/action-film som *Aliens*, *Mad Max 2*, *Escape From New York*, *The Warriors* og *28 Days Later...*, og har store mængder tilsigtede referencer til disse og lignende film, både i scenerne og dialogen. Den film den er mest inspireret af er *2019: After the Fall of New York* (1983), fra hvilken hele ridder-æstetikken tydeligvis er lånt. Både volden og situationerne er overgearede og urealistiske, og man må konstant sige til sig selv at det her er en hyldest til, og en pastiche på, post-apokalyptiske '80er-film, og ikke skal tages alvorligt. Men filmen tager efter min mening alligevel sig selv lidt for alvorligt, med latterlige mængder af blod, og ubehagelige (men allernådigst korte) scener af tortur og kannibalisme – horrorfans vil nok nyde det mere end jeg. Filmen har mange store plothuller (hvorfor er skotterne f.eks. kannibaler når de tilsyneladende har store mængder kvæg?), men det gør ikke så meget, for det er meningen at det skal være sej action-underholdning og ikke andet.

Man kan beskyldte filmen for at være uoriginal, uspændende og urealistisk, og desuden mangle godt skuespil (med undtagelse af Shakespeare-skuespilleren

Adrian Lester, som spiller en hårdkogt "Corporal Hicks"-type, igen i bedste *Aliens*-stil), og man vil have helt ret. Man har set så meget af det her før at det desværre er tæt på at være effektivt. Filmen er tydeligvis produceret af folk med stor nostalgi for de post-apokalyptiske '80er-film, og det kan man også godt respektere. De har helt klart villet lave en '80er-film med 2008-produktionsværdier. Det er bestemt også lykkedes i nogen grad, men mange af de elementer, der fokuseres på i denne film – især alt det med de gale og sadistiske kannibal-anarkist-læderfetish-punkere – faldt heller ikke i min smag i '80erne, så jeg kan med min bedste vilje ikke kalde *Doomsday* mere end middelmådig. Men for folk som elskede *Mad Max 2*, er *Doomsday* utvivlsomt himmelsk god, og er bestemt også tilført den råhed som mange – især filmproducenter – tydeligvis mener at film skal have i dag. Når film ikke længere har gode historier at overgå hinanden med, så må de jo ty til chok-effekter i stedet for, og dét gør de.

Rhona Mitra, der spiller den Ripley-agtige hovedrolle, saboterer desværre i høj grad filmen med sit frygtelige skuespil og sin totalt manglende karisma. Hun virker visuelt som en dårligere kopi af Kate Beckinsale; hendes tøj, hår, hårdkogte attitude og voldelige facon er som taget ud af *Underworld*. Mitra ligner Beckinsale meget, og jeg blev ved med at se Beckinsales ansigt på Mitras. Jeg havde sikkert nydt filmen meget mere hvis den havde haft den ægte vare i hovedrollen i stedet for fattigmandsudgaven.

Karakter: 5 ud af 10.

Tue Sørensen

Sun of Suns

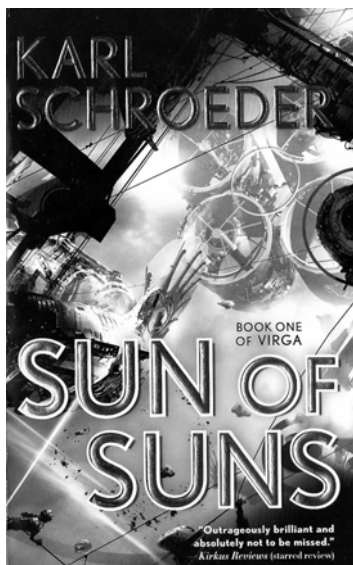
Roman af Karl Schroeder

Tor Books, 2006

322 sider, \$6,99

Karl Schroeder slog med debutromanen *Ventus* fra 2000 (an-

meldt i *Himmelskibet* nr. 1)) sit navn fast som en forfatter af science fiction, der kan forene en eventyrlig handling med troværdig teknologi. Det er også kendetegnende ved *Sun of Suns*.

Bogen foregår i Virga, der er en kugleskal fyldt med luft med en radius på nogle tusinde kilometer. Virga befinder sig i yderkanten af et unavngivet solsystem og er opvarmet og oplyst indefra af en kunstig sol ved navn Candesce. Rundt omkring i Virga svæver en mængde byer, der for de flestes vedkommende er hjul der roterer for at skabe kunstig tyngdekraft. I de ydre, kolde og mørke dele af Virga er byerne knyttet til mindre sole, der bevæger sig langsomt rundt om Candesce. Bortset fra solene er der ingen avanceret teknologi i Virga, og samfundene er nærmest på 1800-tals niveau, både socialt og teknologisk. Virgas skabere har valgt at det skulle være sådan og håndhæver det ved at Candesce udsender en kontinuert elektromagnetisk puls af en art, der forhindrer elektronik og radiokommunikation. Beboerne (eller deres forfædre) er muligvis en slags Amish-folk, der har valgt at leve uden avanceret teknologi ud fra en overbevisning om at lykken ikke skabes af teknologi.

Ikke fordi samfundene er specielt lykkelige af den grund, så hvis der er tale om et stort socialt eksperiment, må det siges at være mislykket. Der er krig og konflikter mellem nationerne i

Virga, og de enkelte samfund byder på stor social ulighed. På én måde er livet i Virga dog mere meningsfyldt end i den højteknologiske verden udenfor: I Virga er menneskelige evner og handlinger vigtige, fordi man ikke har maskiner til at gøre alting for sig.

Den centrale hovedperson i *Sun of Suns* er den unge mand Hayden Griffin. Han er født i den lille nation Aerie, som er blevet erobret af den større nation Slipstream. Griffin giver Slipstream skylden for sine forældres død, og med falske papirer sørger han for at komme i tjeneste hos Slipstreams admiralitet for at kunne snigmyrde den admiral, han ser som den skyldige. Inden han når så langt, bliver han dog hvirvlet ind i en hemmelig mission sammen med pågældende admiral. Slipstream, og dermed Aerie, står over for at blive invaderet af en stor og despotisk nation, og midlet til at overvinde fjenden sender Griffin og kompagni på en farefyldt færd til de fjerneste egne af Virga og ind i Candesce, solenes sol. Undervejs skal de slås med grusomme pirater og grådige politikere i den ene kulørte kulisser efter den anden – kedeligt bliver det ikke.

Verdenen i Virga fremstår meget realistisk og gennemtænkt, og der er mange finurlige detaljer, fx at lamper skal have ventilatorer, da de ellers vil blive kvalt i deres egen røg, der ikke kan stige tilvejs i mangelen på tyngdekraft. Der er også plads til filosofiske betragtninger om fremtidig teknologi. En biperson, der kommer fra verden udenfor, fortæller hvor begejstret hun var da hun kom til Virga og så to ens luftskibe. I hendes bliver alle ting lavet ved hjælp af evolutionært design i noget kaldet "Artificial Nature", så der findes ikke to helt ens ting, og ingen forstår rigtig hvordan tingene virker – de er ikke designede, men selvudviklet via evolutionære processer.

Jeg følte mig rigtig godt underholdt af bogen og kom til at holde af hovedpersonerne, selv-

om ingen af dem er renskurede helte. Der er en god afveksling mellem kulørt action, gode science fiction-ideer og en overordnet konflikt som muligvis er større end hovedpersonerne selv aner.

Sun of Suns har undertitlen *Book One of Virga*, og der er altså tale om første bind af en serie. Der er kommet to bind mere, og et fjerde udkommer til august. Jeg har allerede bestilt bind to...

Klaus Æ. Mogensen

Girls

**Tegneserie af Luna Brothers
Image Comics 2005-2007
24 hæfter samlet i 4 bøger
I alt 624 sider, \$59,96**

Girls foregår i den amerikanske flække Pennystown med bare 63 indbyggere. På overfladen er det en hyggelig, lille by med gode, ærkeamerikanske beboere, men uhyggen breder sig hurtigt, og så får vi set indbyggerne fra deres mindre pæne sider.

Hovedpersonen er den unge Ethan Daniels, der nogle år forinden flyttede til Pennystown fordi han fandt byen tiltrækkende. Nu er han bitter over ikke at have en kæreste, og frustrationerne løber over en aften på den lokale bar, hvor han fortalt et par sandheder til byens folk som helhed og udvalgte individer i særdeleshed. Han bliver smidt ud af den lokale betjent og må

tage bilen hjem alene. På vejen er han lige ved at køre en smuk, nøgen pige ned. Hun virker forvirret og chokeret og kan kun sige nogle få, usammenhængende ord. Han tager hende med hjem og giver hende mad, et varmt bad og husly til næste dag, hvor han vil tage hende med til politiet. Midt om natten kommer hun ind i hans soveværelse og har hed sex med ham, og dér begynder genvordighederne. For da han næste morgen har hentet betjenten og kommer hjem, har den mystiske pige lagt fem store æg, der for øjnene af dem udklækkes med nøjagtige kopier af pigen selv. De nøgne piger løber uden for og begynder straks at overfalde byen kvinder, indtil de bliver jaget væk.

Der viser sig hurtigt at være andre mærkelige ting på færde. Pennystown er blevet lukket inde af en gennemsigtig, uigennemtrængelig mur, og på en majsmark i midten af det hele er der en stor, lysende tingest, der mest af alt ligner en kæmpe-mæssig sædcelle, der brutalt forsvare sig mod alle der kommer i nærheden.

Hurtigt bliver byen belejret af horder af smukke, nøgne, men morderiske piger. På mange måder minder det om en zombiehistorie, bare med særdeles fotogene zombier, men der er et twist. Pigerne behandler mænd og kvinder meget forskelligt. De søger at få sex med mændene, så de kan formere sig, og de søger at slå kvinderne ihjel, til at begynde med af uklare årsager. Det skaber en masse konflikter mellem byens mænd og kvinder, og diverse ægteskabelige problemer dukker op til overfladen på mere eller mindre voldsom vis. Præmissen kan umiddelbart virke temmelig søgt, men brødrene Luna bruger den til at sige en masse om den moderne verdens kønsforhold, samtidig med at der en masse mystik, spænding og psykologisk spil. Der er et dybere formål, med et gedigent science fiction-rationale, bag zombiepigernes adfærd.

Tegningerne er ikke spektakulære, men deres afdæmpede

realisme fungerer udmærket i sammenhængen – og brødrene Luna kan virkelig tegne labre damer, selv den bloddryppende slags.

Klaus Æ. Mogensen

Crossing Midnight

Tegneserie af Mike Carey, Jim Fern m.fl.

DC/Vertigo 2007, 2008

20 hæfter samlet i 3 bøger

I alt 464 sider, \$39,97

Englænderen Mike Carey er en anerkendt horrorforfatter, men har i de senere år været forfatter på mange amerikanske tegneserier, blandt andet *X-Men*, *Hellblazer*, *Lucifer* og *Ultimate Fantastic Four*. Til forskel fra disse har han helt selv skabt *Crossing Midnight* sammen med tegneren Jim Fern.

Crossing Midnight er en fantasyhistorie sat i det moderne Japan, som Carey tydeligvis kender ret godt. Hovedpersonerne er tvillingeparret Kai og Toshi Hara, som er født på hevr side af midnat; noget som skal vise sig at få stor betydning. De to bliver som teenagere involveret i en magtkamp mellem halvguder eller dæmoner (i japansk folkløse er grænsen udflydende). Pigen Toshi bliver bortført af Aratsu, knivenes herre, for at blive hendes nye tjener, og Kai må prøve at redde hende. Det bliver ikke nemmere af at hans far modvil-

ligt er blevet involveret med yakuzaen, den japanske mafia. Både Kai og Toshi har magiske evner, som kommer dem til nytte, og de får begge venner og fjender i den magiske skyggeverden, der eksisterer parallelt med det moderne Japan.

Historien er spændende og til tider ret barsk, og der er en masse overraskelser undervejs. Det er ikke metervare-fantasy, men en original nytolkning af oprindelige myter. De beslutninger, hovedpersonerne træffer, får tit skæbnesvangre konsekvenser, og personerne bliver generelt mere drevet af desperation end af heltemod. Alting har en pris, og magi er ingen undtagelse. Fortællingen om Kais søgen efter Toshi minder på mange måder om Gerdas søgen efter Kay i H.C. Andersens eventyr *Snedronningen*, og navnesammenfaldet Kai/Kay er næppe helt tilfældigt.

De ting jeg tidligere har set fra tegneren Jim Ferns hånd, har jeg mildt sagt ikke været begejstret for, men han har udviklet sig en del i de senere år, og hans streg passer fint til denne historie, der er fint og afdæmpet farevelagt af José Villarrubia. En episode i bind to er tegnet af Eric Nguyen, som også er en god tegner, men hvis stil ligger lovlig langt fra Ferns.

Generelt synes jeg vældig godt om *Crossing Midnight*. Det er ikke nogen stor, episk fortælling, men en god, spændende historie med en del bizarre skikkelser. Der er et godt samspil mellem det eventyrlige og et moderne Japan, der virker lige så koldt og barskt som dæmonernes verden.

Klaus Æ. Mogensen

X-Files –

I want to believe

Film, 2008, instr.: Chris Carter.

Så kom den anden film baseret på den gamle 90er tv-serie omsider dumpende forbi den lokale biograf. Recepten på sådan en tingest er: Tag de to hovedperso-

ner, støv et gammelt plot til tv-serien af og fyld det op med et eller andet. Eller? Somme tider bliver man overrasket. Men ikke her. Et par uger efter jeg så filmen, kom jeg tilfældigvis til at se afsnit 13 af tv-serien. Det har et plot der minder meget om: En mand der enten er gal, udspekuleret eller synsk, eller en kombination af dette, kan tilsyneladende hjælpe med at finde nogle mennesker der er blevet kidnappet af en seriemorder. I øvrigt et plot som mere eller mindre er hugget fra *Silence of the Lambs*.

Men i tv-serien er der den specielle X-files twist på det: Der er noget muligvis overnaturligt på spil, og hovedpersonerne involveres på glimrende vis i historien både arbejdsmæssigt og privat (for Scullys vedkommende.) Tilmed bruges den evige konflikt mellem den "troende" Mulder og den meget skeptiske Scully ganske fint i plottet. Men det var dengang. I filmen du skal tro på er god, har vores to helte forladt FBI. Der er således ikke nogen speciel grund til at de skal involveres i en sag med en synsk og en masse-morder. Men hvad der ikke er, klistres elegant på med gaffer-tape: Mulder er jo ekspert i sådan noget med synske personer og vi ved jo alle hvor meget de egenskaber respekteres af FBI. Eller ikke. I det mindste kunne de lade FBI have skiftet generelt mening om Mulder, så det virkede rimeligt. Men det valgte de så ikke at gøre. De får altså Mulder med på sagen, selv om han er meget modvillig, hvorefter de prøver at få ham af sagen igen. Scully bliver så klistret på historien med en endnu tyndere undskyldning: Hun skal finde Mulder for dem og overtale ham! Hvorefter hendes rolle i filmen sådan set er udspillet, men

alligevel bliver hun hængende til det sidste. Hvilket så også er godt for Mulder, da han på det tidspunkt arbejder stort set alene på sagen. Undervejs præsenteres vi så for en masse fyld, for at få det spinkle plot til at se ud af noget. Hvad det så ligner, er jeg ikke helt sikker på. I hvert fald er der endeløse scener hvor Scully og Mulder gentager de samme gamle diskussioner om at tro eller ikke tro på "det derude". I modsætning til det nævnte afsnit af tv-serier har det dog ingen anden funktion i plottet end at trække tingene ud. Så er der lidt action, og lidt opklaring af forbrydelse som er ok. Men ikke bedre end et middelmådigt afsnit af tv-serien. Og endelig – det må man give filmen – er der Amanda Peet og Billy Connolly, som spiller hhv. den FBI-agent der leder efterforskningen i starten af filmen og den synske mand. Det er nok hvad der alligevel reddede filmen for mig. Og David Duchovny kan stadig sin Agent Mulder rolle til perfektion, mens jeg synes Gillian Anderson ikke var så troværdig som Agent Scully, men det var nok mere plottet end skuespillerens skyld. Som sagt er plottet er seriemorder-plot. Det vil sige at der ikke er plads til det helst store special effects show. Det kan være både godt og skidt. Skidt når det skygger for og ødelægger et ellers godt plot. Godt til at dække over et halvtynndt plot. Her har vi så et halvtynndt plot (til en spillefilmslængde film) og ikke mange effekter. Det er nok ikke lige recepten på en film folk gider at se. Så den kan kun anbefales, hvis man absolut vil se alt der står X-files på eller man skal vælge mellem dem og nogle andre middelmådige film.

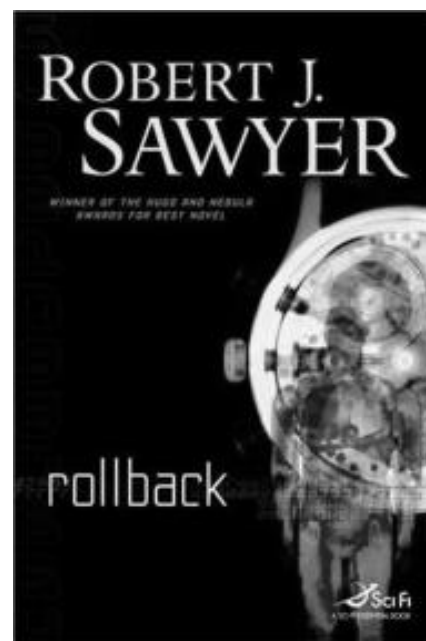
Flemming R.P. Rasch

Rollback

Roman af Robert J. Sawyer
Tor Books, 2007
320 sider, \$6.99 (paperback)

Rollback er en proces der bruges til at gøre et menneske biologisk

yngre. Det er det ene tema i Sawyers roman. Det andet er kontakt med fremmede intelligensvæsener. Sammenhængen er den at en forsker, som var central i afkodningen af en besked fra rummet mange år tidligere, får tilbudt denne meget dyre behandling for at hjælpe med at afkode en ny besked. Det meste af bogens handling kredser omkring den nævnte forsker, dennes familie og hverdag. På en måde kunne historien lige så vel være skrevet helt uden science fiction-elementerne: En passende anden medicinsk behandling kunne have erstattet forryngelseskuren, og kontakten med de fremmede kunne være erstattet med et andet forskningsprojekt. Og det er så også problemet med bogen: Sawyers evner som mainstream-forfatter er ikke gode nok til at han kan måle sig med de bedre af dem. Og science fiction-elementerne er ikke helt interessante nok, og i hvert fald temmelig forudsigelige.

Men en helt dårlig bog er det så heller ikke: Der er gjort en hel del tanker om hvilke problemer et menneske, der pludselig bliver fysisk meget yngre, vil have. Som for eksempel at blive meget yngre end sine egne børn. Og historien hænger rimeligt godt sammen og er heldigvis let læst. Den kørte i øvrigt som føljeton i *Analog*, inden den blev til en roman. Generelt er den måske

også karakteristisk for en *Analog*-historie, nemlig et forsøg på at skrive science fiction som man gjorde i genrens barndom og ungdom, der kan virke kedeligt, hvis ikke man lige er blev hooked på science fiction for mange år siden, og ikke er meget for de nymodens påhit med genren. Altså en slags rollback, hvor det ydre bliver gjort ungt, men hvor der stadig sidder en gammel fan indeni. Så hvis man ikke er fan af gammel science fiction, får man nok heller ikke så meget ud af denne her roman. Jeg ville nok også foretrække at genlæse en af klassikerne.

Sawyer har i øvrigt siden haft nok en ny roman kørende som føljeton i *Analog*, og jeg må indrømme at jeg har lidt svært ved at se pointen med at trykke romaner i novelle-magasiner, på nær måske for at skaffe flere stemmer ved Hugo-afstemningen (hvor *Rollback* var nomineret) eller fordi man er helt desperat efter at skaffe stof. Jeg ved godt at *Analog* har en tradition for at bringe føljetoner, men den stammer fra dengang novellemagasiner var det primære marked for science fiction. Det vil jeg dog ikke klandre Robert J. Sawyer for. Det er jo i høj grad markedet og redaktørerne der bestemmer hvad forfatterne kan få solgt af manuskripter. Hvis folk vil have halvdårlige romaner og redaktørerne er uden visioner, kan forfatterne enten følge trop, forlade branchen eller dø af sult.

Flemming R.P. Rasch

Slutstrand

Teaterstykke 2009.

Manuskript: Nicolas Bro

Instruktion: Christoffer Berdal

Scenografi: Mia Stensgaard

med Ellen Hillingsø, Elsebeth Steentoft, Bodil Jørgensen, Birgitte Hjort Sørensen, Anne Vester Høyer, Kirsten Peuliche, Tina Gylling Mortensen og Frederikke Lyster.

Gik på Kaleidoskop/K1.

Science fiction på en scene er

ikke noget man ser så ofte, men det hænder da. Måske virker det lidt afskrækkende at skulle lave troværdige kulisser til det. Men når Wagner kan have en drage med i sin opera, hvorfor så ikke et rumskib på scenen? Hvis jeg selv skal svare, så er det måske fordi dragen kan fortolkes på mange måder, og publikum har nemt ved at opfatte dragen som symbolsk, mens et rumskib i science fiction normalt skal opfattes ganske konkret, selv om det kan have symbolske overtoner. Så hvor en papmache-drage eller en "drage" der er en mand i en hvid kittel, går an med Wagner, vil et rumskib, der ikke er et rumskib, bare være uforståeligt, mens et papmache-rumskib formentlig vil fremkalde utilsigtet latter. Og apropos det, så var der en af dem der sad nede foran til den forestilling jeg overværede som grinede hysterisk gennem store dele af forestillingen, uden hensyn til hvad hensigten med det der foregik på scenen var.

Men Nicolas Bro undgår helt rumskib-problemet ved at lade sit stykke foregå i en dystoptisk fremtid. Det vil sige at science fiction-elementet består i at handlingen foregår i fremtiden og ikke så meget i teknologi. Dystopi er måske så meget sagt: Det der er sket er at alle mænd er døde for 33 år siden. Den geniale forsker "Mother" har formået at skabe otte børn – alle kvinder – tre år efter katastrofen, men ellers er der ingen nye mennesker født siden. "Mother" har også formået at redde nogle kønsskifteopererede mænd, dvs. de er nu kvinder, men bortset fra det, er der ingen mænd tilbage i verden.

Hvad der blevet af de kønsskifteopererede kvinder, melder historien så vidt jeg husker intet om.

Det som har udryddet mændene, er en virus. Siden katastrofen har "Mother" og hendes assistent Kim – en af de kønsskifteopererede hun reddede – arbejdet for at finde en kur så mændene kan genskabes. Men det har været forgæves, og ved forestillingens start er "Mother" død. Vi befinder os da i byen New Stockholm. Der er tale om et utopisk samfund hvor kvinderne lever i fred og kun har brug for et korps af sortklædte "sorgbearbejdere" til at holde orden i samfundet. Der er indført nogle følelsesmæssige rettigheder for alle, hvoraf vi hører om nogle stykker, så som retten til at finde oplysninger om sin far. Som nævnt er der jo kun født otte mennesker siden katastrofen, og det har ikke været muligt at skabe nye mennesker uden mændene, dvs. alle har en far som er død.

Slutstrand starter med at "Mother" er død. Hele nationen sørger over det. Vi ser dog kun hendes assistent Kim og en af de otte af "Mother"s børn Eva. Gennem dem får vi fortalt hvad det er der foregår. Dels hvad jeg lige har fortalt og dels at Evas far er en mand ved navn Joseph, der havde været død i mange år da katastrofen indtrådte, mens hvis sæd åbenbart var den eneste der havde overlevet. Og da vi får mandens efternavn, kan vi begynde at ane at det utopiske kvindesamfund ikke får lov at vare stykket ud: Eva taler pænt om sin far, mens Kim fortæller hende at han var en gal masse-morder. Stalin, var hans efternavn.

I resten af første akt trænger krisen sig mere og mere på: "Mother"s otte børn blev sendt ud i verden mens de var små, og i Afrika har Evas søster Lillith skabt en militærstat som truer med at invadere New Stockholm. Politikeren Bergman prøver at forhandle en fred igen, men det går helt galt (i en scene hvor overnævnte publikums latter ikke var helt malpla-

ceret). I andet akt får vi så enden på det hele, New Stockholm i særdeleshed og mennesket som sådan i almindelighed. Titlen på stykket referer til den sidste scene der foregår på en strand, i et flashback fra ganske kort tid før "Mother" døde, med "Mother" og Kim som de eneste der er til stede på scenen.

Mit generelle indtryk af *Slutstrand* er at det er et noget forvirret stykke. Der er lidt af det hele: Tragedie, komedie, lange monologer, skarpt tegnede personer, dybsindige tanker og knapt så dybe tanker. Det er bevægelsen fra det stærkt dramatiske til det meget symbolske og langt ude filosoferende jeg har et problem med. I andet akt blandes der for eksempel nogle metabetragtninger over skuespillet selv ind i dialogen. Det hører til hvad jeg vil kalde overflødigt fedt på en forestilling, der i øvrigt har noget helt andet at fortælle end hvad et teater er.

I virkeligheden er det mændene det hele handler om, selv om der ingen mænd optræder i forestillingen. Som det siges flere gange, så er det en andens blik på sig selv som kvinderne savner, når de ikke har mændene: De ved ikke hvad det vil sige at være kvinder uden mændene til sammenligning. Og på samme måde kan publikum netop se hvad mændene er, ved at se hvad der mangler. Og hvad der ikke mangler. Kim, der jo var født som mand, viser sig at være noget af en gal videnskabs m/k. Det er så desværre noget som *Slutstrand* har som en del af sit budskab: Det er videnskabens manipuleren med os selv, der skaber al ulykken. For mig ikke så lidt af en kliche og desuden noget vrøvl: Uden videnskaben ville vi leve i snit 30 år og være plaget af alverdens sygdomme undervejs, som videnskaben har formået at fjerne ved at manipulere med vores immunsystem m.m.

Teknisk set fungerede det hele som smurt. Der er tre huse pakket ind i plastic på scenegulvet, og de åbnes og bruges lidt ad gangen i de forskellige sce-

ner. Scenerne skifter mellem forskellige skuespillere – nogle går igen, andre forsvinder ud af stykket. Der er personer og begivenheder vi kun hører om, som alligevel står helt klart for os. Scene for scene er det et rigtig godt stykke med mange interessante betragtninger, farverige og ofte godt tegnede personer, samt velformulerede replikker. Så det er lidt ærgerligt med de store udsving scenerne imellem. Hård science fiction er det bestemt heller ikke, men den til tider lidt løse omgang med naturvidenskaben kan jeg nu godt tilgive Nicolas Bro. Man må håbe at han eller andre talentfulde danske dramatikere har endnu mere at byde på i science fiction-genren. Og at publikum gider at se det: Der var vel kun ca. 1/3 fyldt i teateret til den forestilling jeg var til. Ikke mange flere end skuespillerne, der i øvrigt alle leverede et godt stykke arbejde. Men det er vel science fictions svøbe at enten er det helt uinteressant som kunstværk eller også er det uinteressant for det store flertal af befolkningen.

Flemming R.P. Rasch

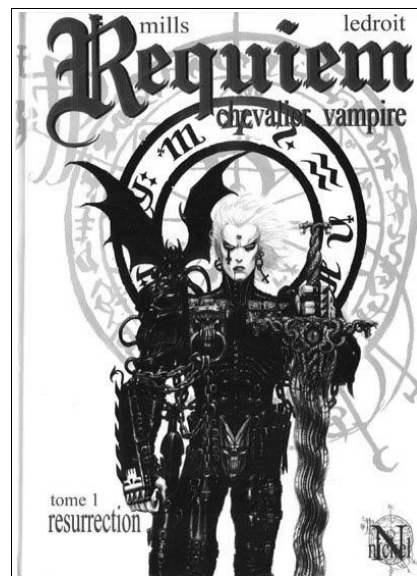
Requiem Chevalier Vampire

Skrevet af Pat Mills, tegnet af Olivier Ledroit
Bind 1-8, Nickel editions 2000-2008

Ét ord: nazi-zombier.

Så, hvad er så den bedste tegneserie nogensinde? Der er mange kandidater, og på forskellige tidspunkter har forskellige værker af Hergé, Mézières og Christin, Cothias, Kielland samt Bill Sienkiewicz og Jodorowsky (had-kærlighed). Men ved I hvad jeg virkelig *hader*? Tacito og Froideval for 666 og *Dead hunter*, så netop fordi Olivier Ledroit har samarbejdet med Froideval på *La chronique de la Lune noire* (el. *Den sorte månens krønike*) som vi kender den), og fordi Pat Mills har samarbejdet med Tacito på *Claudia, Chevali-*

er Vampire, er det intet mindre end utroligt at *Requiem* sådan er blevet min yndlingsserie (indtil videre).

Jeg kan ikke beskrive med ord, hvor utrolig kunsten er, men jeg vil da prøve. Den er først og fremmest ekstremt krævende af læseren. Der er byer, enorme hære, sværme af drager, teutoniske riddere... og foromtalte nazizombier. Der er simpelthen så meget at se på, så mange detaljer at gå tabt i, i de kæmpemæssige scenerier i kraftige farver. Lidt ligesom i *Den sorte månens krønike*, men med så megen mere dybde i billede, at det får Oliviers tidligere værker til at ligne de rene skitser i forhold til. Den primære farve er rød som *helveledes flammer*, men af én eller anden grund kan jeg ikke blive træt af at kigge på det. Måske fordi der er så megen variation i nuancerne. Der er en tendens til at de samme motiver optræder igen og igen – dvs. at der er parallelle sekvenser, som opfordrer til at læseren går tilbage til tidligere albums, for at se om man kan genkende noget. Et lige lovligt overbrugt motiv, er dog de to sæt øjne i close-up (westernstil), og personen der spytter efter at have dræbt en modstander. Jeg tror at grunden til at de samme motiver går igen og igen, skyldes Ledroits interesse for reinkarnation.

Handlingen... er rent geni. Intet mindre. En nazi-soldat (Heinrich) bliver slået ihjel på øst-

fronten, og ankommer straks efter til planeten *Resurrection* hvor mennesker får nye former alt efter hvor onde de var – mindre syndere bliver zombier, de værste bliver til vampyrer, såsom vores hovedperson. Jeg synes særligt godt om at Heinrich har en så subjektiv hukommelse. Umiddelbart er han ædel, men det bliver snart tydeligt at han lyver for sig selv om sine minder, så vi får lov til at gå tilbage og se noget vi allerede har set, men denne hvad der *virkelig* skete (eller...?).

Det er ikke kun de onde der havner på planeten – der er også fyldt med lemurer (ofre), som kan forlade stedet, hvis deres mordere dør. Det er som en meget velgennemtænkt fælde. Umiddelbart belønnes de ondeste jo med de største kræfter, men jo værre de har været – jo flere hævnerrige ofre vil der være til bogstavelig talt at hjem-søge dem. Nogle af de mægtigste ”genoplivede” tæller Dracula (én af de få som også var vampyr på Jorden), kejser Nero (den obligatoriske, overspillede homo-skurk) ... og Adolf Hitler i en cameo! Det fungerer overraskende godt med disse kendte personligheder. I stedet for at gøre det for poppet, har de fået nogle fantastiske ”make-overs”. Og selve vampyr-fænomenet har fået nyt liv, takket være deres fantasifulde allegoriske kostumer, insignia og tatoveringer. Vampyren er tilbage som et sandt mørkets aristokrati som man ikke skal lægge sig ud med! Hvis jeg skal sige noget negativt om dette, er det at der introduceres mange, alt for mange karakterer med stor fanfare – hvorefter de glider i baggrunden meget hurtigt igen. Det betyder dog ikke at de ikke vil blive fulgt op på i senere album. Det er, trods alt, lidt tidligt at udtale sig om.

Heinrich slås til ridder under navnet Requiem og sættes ind mod grev Draculas fjender. Han opdager snart at han har været på planeten før i et andet liv, som en tysk sværdridder der konspirerede mod Dracula, og at fjenden ledes af hans (jødiske) kæreste på Jorden. Så det kan jo

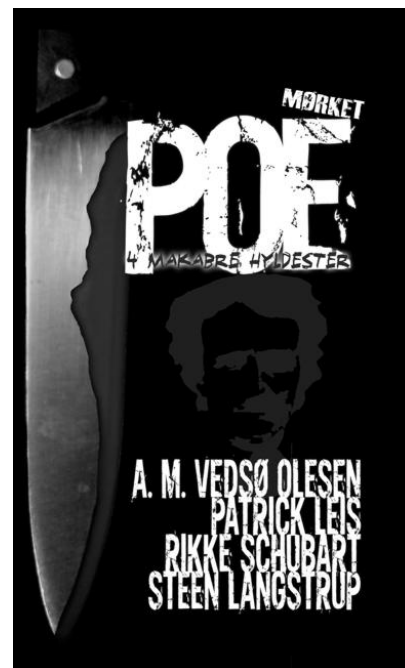
kun gå galt. Heinrich er en kompleks figur – det er han *nødt* til at være, for at man kan acceptere en nazist som hovedperson. Han har gjort frygtelige ting som han ikke vil indrømme, og dog *har* han kerne af ægte ridderlighed. Modsat alle sine fæller, følger han sig for eksempel ikke hævet over loven. Han dræber gladelig sine fjender, men har dårlig samvittighed over nogle af sine forbrydelser, og han skifter i mellem at nyde vampyrlivet og kalde sig selv for et monster. Det lyder vældig ”emo”, men på én eller anden måde er det lykkedes at komme ud over denne kliché, så at han er nuanceret i stedet for blot ynkværdig, såsom så ærgerligt mange af de moderne vampyrer. Det hjælper også gevaldigt at han skal vænne sig til at dele krop og sjæl med en satanistisk korsridder. Heinrich er interessant, fordi han lider tilstrækkeligt til at man gerne vil se ham opnå en form for frelse. Og på den anden side vil man jo ikke have at en SS-mand bliver frelst. Det er aldeles ikke til at sige hvad det hele skal ende med, og det er jeg lykkelig for.

Det som jeg sådan har hadet ved Tacito og Froideval, er alt det sjofle og overdrevent voldelige. En tegneserie om *helvede* skorter ikke just på den slags, men ærligt talt så er jeg rimeligt sensibel, og jeg synes ikke at den går over stregen, som alt for mange tegneserier efterhånden gør. Heinrich er måske en nazivampyriridder fra helvede, men han er da i det mindste en nazivampyriridder fra helvede med en ret konservativ seksualitet. Dét sagt, så er det selvfølgelig stadig en voksen tegneserie. Jeg vil ikke sige at der er noget umoralsk over den, overhovedet. At vise helvede som et sted man ikke vil havne, er næppe det værste man kan gøre.

Jeg vil anbefale at købe bindene på fransk, da man får hvert album uden afbrydelser, med en flot forside og flotte, flotte midaldrelige motiver på indersiden, i stedet for *Heavy Metals* tyndere, skrøbeligere sider. Der er nemlig ikke meget tekst ud

over kortfattede, kyniske og humoristiske ping-pong dialoger, så på dette punkt, kræver det ikke det store af læseren. Men kan man nu ikke fransk, så tag hvilken som helst version I kan få! Dette er nemlig den ultimative illustrerede oplevelse, og kan man overhovedet lide tegneserier, bør man for enhver pris ikke snyde sig selv for den.

Rasmus Wichmann

Poe – 4 Makabre hyldester

Antologi indeholdende A.M. Vedsø Olesen, Patrick Leis, Rikke Schubart, Steen Langstrup
2 Feet Entertainment, 2009
112 sider, 50kr.

I anledningen af 200 året for Edgar Allan Poes fødsel tog forfatteren Steen Langstrup initiativet til en dansk hyldestantologi. Bogen blev udgivet i forbindelse med Krimimessen i Horsens, hvilket må siges at være passende da Poe ikke kun regnes for skaberen af den moderne horror fortælling, men også til krimi-genren, med sine fortællinger om detektiven Dupin.

Bogens fire noveller er alle tolkninger af klassiske Poe-noveller, men ud over at være inspireret af Poe, så er de alle blevet drejet i en endnu mere makaber retning end Poes originaler.

Poes fortælling "The Tell-tale Heart" handler om, den skyld det at begå et mord kan give. I fortællingen bliver morderen ved med at kunne høre den døde mands hjerte slå, uanset hvor han opholder sig. I A.M. Vedsø Olesens udgave "Orkestergraven" bliver en dirigent forelsket i en sangerinde, og specielt hendes fortryllende stemme. Efterhånden bliver han fuldstændig besat af hendes sang, og det er ved at drive ham til vanvid. Han sætter sig derfor for at gøre hende stemme tavs, hvilket dog på ingen måde gør at han slipper for vanvidet. Vedsø Olesen var gæst på såvel Fantasticon 2005 og Eurocon 2007 i forbindelse med hendes trilogi om den ægyptiske kaosgud Seth. Man er ikke i tvivl om hvilken novelle det er "Orkestergraven" er inspireret af, og den kan bestemt kaldes en makaber hyldest.

Steen Langstrup eget bidrag er novellen "Metro" inspireret af Poe novellen "William Wilson". Det er blevet til fortællingen om en forretningsmand der vender hjem efter en længere udlandstur. Da han lander, bliver han ringet op af sin assistent der fortæller at politiet er efter ham, da han ligner en voldtægtsforbryder der har været på spil i nogle utroligt voldelige overfald. Han beslutter sig til at tage hjem og sove, og vil så tage kontakt til politiet næste dag. På turen hjem er han alene med en ung pige i metoren, lige ind til hans dobbeltgænger træder ind i toget.

Rikke Schubarts navn har det med at dukke op i forbindelse med horror herhjemme. Hun forsker på området og har udgivet en række faglitterære værker om emnet bl.a. *I lyst og død* fra 1993. Hun udgav for nyligt ungdoms vampyrbogen *Bid*, men kaster sig her ud i en af de mest makabre settings man kan forestille sig – en tandlægens konsultation. "Ormekur" beretter om tandlægen Henning der er sygeligt besat af det perfekte tandset. Hans kone er en smuk kvinde, men hendes ene fortand er lettere skæv, men det går Henning så meget på at han når de

er i seng sammen helst tager hende bagfra, for ikke at risikerer at se tanden. Helst galt går det den dag han under en omgang analsex opdager at hun har orm... Historien er en nytolkning af "Berenice".

Sidste bidrag er Patrick Leis novellen "Opløsning", en nytolkning af "The Fall of the House of Usher". Dette er den novelle i bogen hvor stilen mest er holdt i samme stil som originalen. "The Fall of the House of Usher" er en novelle i den gotiske stil, en stil som Leis har beholdt beholdt i sit bidrag "Opløsning".

Advokaten Harker bliver bedt af sin chef om at tage til Rumænien for at bistå ved udfærdigelsen af nogle testamenter, samt hjælpe med et ejendoms-køb. Da han ankommer til Ushers ejendom, er det dog tydeligt at denne gamle slægt er i opløsning.

Novellen har Leis bygget op med en tydelige inspiration til Stokers *Dracula*, med klare referencer til dette værk, bl.a. da Usher præsenterer sig, og undskylder at han ikke kan spise med da han er på en meget speciel diet, samt selvfølgelig det faktum at hovedpersonen der hos Poe er navnløs, her er døbt Harker, og hans ærinde er også lig det med hans navnebror fra *Dracula*.

Bogens fire bidrag er meget tydeligt ikke forsøg på at gøre Poe kunsten efter, men derimod, som titlen siger, hyldester til ham på deres egne makabre måder. Samtidig er de fire bidrag også internt meget forskellige, da forfatterne netop har fået lov til at sætte deres eget præg, på bidragene og ikke har været underlagt at skulle holde sig inden for nogle bestemte fortælle-mæssige rammer.

Bogen er således et gensyn med klassiske historier, men bestemt på en helt ny måde.

Thomas Winther

NYT OM FANTASTIK

af Klaus Æ. Mogensen

Priser og andre nyheder

Priser

Eurocon 2009 Hall of Fame Awards er gået til:

Forfatter: Roberto Quaglia (IT)

Promotor: Boris Siduyk (UA)

Oversætter: Flora Stagliano (IT)

Magasin: *Nova SF* (SE)

Forlægger: Metropolis Media (HU)

Kunstner: Franco Brambilla (IT)

New England Science Fiction Association (NESFA) har givet **Terry Pratchett** Skylark Award for livslang indsats.

Den franske premierminister Nicolas Sarkozy har slået **J.K. Rowling** til ridder af Den Franske Æreslegion. Rowling udtalte i den forbindelse at hun er glad for at det franske folk ikke har taget det ilde op at hun gav sin skurk (Voldemort) et fransk navn.

Dødsfald

Forfatteren **J.G. Ballard** er død, 78 år gammel, efter at have kæmpet med prostatakræft et par år. Ballard var en af de store fornyere af science fiction-genren i New Wave-bølgen i 1960'erne og '70'erne med bøger som *Krystalverdenen*, *Verden under vand*, *Grusomhedsudstillingen*, *Slutstranden*, *Højhuset* og *Crash*. Bogen *Solens Rige* (filmatiseret af Steven Spielberg) handlede om hans barndom i Shanghai under Anden Verdenskrig og blev en international bestseller. David Cronenbergs filmatisering af *Crash* vakte en del opsigt med sin æstetiske blanding af sex og bilsammenstød. En mere udførlig nekrolog følger i næste nummer af *Himmelskibet*.

Sov, lille ven

Af Nikolaj Højberg

Nikolaj Højberg, f. 1973 har bidraget med noveller i fem antologier. En liste over antologierne findes på hans hjemmeside www.ildsjaelen.dk, hvor man også kan læse et par nye noveller. Den 10. maj 2009 udkom Nikolajs horrornovellesamling *Vandringer i mørke.*, som vil blive anmeldt i næste nummer af *Himmelskibet*

Barnet græd igen et sted inde i væggen. Rune sprang op af skrivebordsstolen og løb derhen. Gråden var hjerteskrædende. Han lagde hænderne mod savsmuldtapetet. Betonens kulde stak gennem papiret og ind i håndfladerne.

Det måtte være rør, der bragte gråden til ham; på den anden side af væggen blæste en kold efterårsblæst tre etager over jorden. Han lagde øret mod muren. Barnet skreg. Han flyttede øret lidt op. Kraftigere. Skrigene gik over i lange hulk.

Rune trådte tilbage. Hvis barn var det? Fru Mortensen nede under havde kikket underlig på ham, da han spurgte for et par dage siden.

"Her er ingen børn," sagde hun. "Mine rejste hjemmefra for ti år siden, men jeg har endnu ikke fået børnebørn."

"Hvad med andre i opgangen?"

"Nej. Her er ingen børn."

Gråden svandt bort. Ikke som hvis barnet blev trøstet, men nærmest som blev det båret væk fra rørene. Rune rystede på hovedet. Barnet græd hver eftermiddag omkring klokken halv to. Det havde det gjort en uge nu, lige siden han flyttede ind.

Han satte sig tilbage bag skrivebordet og skrev videre på rapporten til MT-Data.

Han vågnede ved lyden af brevsprækken, der klaprede. Rune løftede hovedet fra skrivebordet og tørrede savl af det med et ærme. Klokken var halv otte. Rapporten var færdig. Han satte computeren til at printe et eksemplar og gik ud på badeværelset.

Han tog et hurtigt bad, barberede sig og klædte sig i en hvid bomuldstskjorte og sorte lærredsbukser. Han tog laddersko på og gik tilbage til kontoret. Printerens var færdig. Han tog rapporten fra printskuffen og satte computeren i dvale. Ovenpå trampede Paulsen omkring. Væggen var stille.

Han lagde rapporten i attachemappen og gik ud til hoveddøren. Posten havde smidt to breve ind. Det ene var en TDC regning, det andet en A4 kuvert fra Byggesagsarkivet. Han lagde dem på kommoden til venstre for døren og cyklede på arbejde.

Han var tilbage halv otte om aftenen. Rapporten var afleveret og oplægget til en ny lå i attachemappen. Han havde en uge til at lave den. Han tog overtøjet af og greb de to breve fra kommoden. En dør smækkede i opgangen, og to kvinder lo.

Han gik ind på arbejdsværelset, tændte computeren og kikkede på væggen. Tre meter og ti bred, to meter og tredive høj. Et vindue en meter fra venstre væg. Gråden kom altid fra en halv meter til højre for vinduet, en meter og halvfjerds over gulvet. Radiatoren stod under vinduet, med varmerøret i højre udkant. Det gjorde den formentlig også på næste etage. Varmerørene kunne ikke andet end løbe vandret under gulvet.

Han sprættede kuverten fra Byggesagsarkivet op med en kuglepen. Indholdet var et skabelonbrev med 'Efter aftale ...' samt en foldet A3 fotokopi af byggeplanen over Tordenskjoldsgade 220. Han bredte tegningen ud på skrivebordet og fandt sin lejlighed. De eneste rør i kontoret var varmerørene til radiatoren, og de løb vandret lige under gulvet. Han foldede tegningen sammen og stirrede på væggen den næste time.

Næste dag modtog han endnu et brev fra Byggesagsarkivet, to sider. Øverst lå igen et skabelonbrev med 'Efter aftale ...' Den anden side var en fotokopi af færdigmeldingen over byggeriet af ejendommen. Under rubrikken, Byggeriet er udført i perioden stod; 1. august 1962 – 19. juni 1964. Rune stirrede længe på rubrikken, foldede så papiret og stak det i baglommen.

Silvan havde en slagboremaskine til 299 og to diamantbor til 79,95 stykket. Stetoskopet købte han i KREA; en dyr legetøjsmodel til 399. Han lagde det på sit skrivebord og satte sig. Klokken var elleve om formiddagen. Telefonsvareren blinkede rødt.

Han tog stetoskopet på og lyttede til sit bryst. Hjertelyden var høj og klar, vejrtrækningen lå roligt i baggrunden. Han tog stetoskopet af og lagde det på toppen af kassen med boremaskinen.

Klokken var fem minutter over elleve.

Han tændte computeren og begyndte på rapporten til MT-Data.

Klokken halv to tændte han telefonsvaren og hentede en skål Salat Nicoise i køleskabet.

"Det er betjent Neuman. Jeg har søgt i vores database, men her er ingen oplysninger fra den periode du gav mig. Jeg er ret hængt op næste uge og får ikke tid til at se arkivet igennem. Prøv eventuelt statsbibliotekets avissamling."

Rune strøede en håndfuld sorte oliven ud over de groft snittede grøntsager og gik tilbage til arbejdsværelset. Væggen var tavs.

Han stod ved vinduet, mens han spiste salaten. Det blæste. Blade fløj på parkeringspladsen, og bøgetræerne svajede.

Da han var færdig, hældte han olivenstenene i skraldespanden og drak en halv liter appelsinjuice. Han lyttede. Alt var stille, selv hans åndedræt. Han gik ud på badeværelset og tisede.

Han hørte barnet første gang det skreg. Skriget var dæmpet, men det næste var højere. Han løb ind på kontoret og greb stetoskopet og en kuglepen. Barnet græd hjerteskræende. Rune satte stetoskopet mod væggen.

Barnets gråd fyldte hans ører; han kunne høre det snappe efter vejret mellem de blandede hulk og skrig. Han flyttede stetoskopet opad; gråden blev højere.

Han flyttede langsomt stetoskopet længere op. Gråden blev højere og højere, derefter svagere for brat at blive mere dæmpet. Han satte et kryds en centimeter under hvor det blev dæmpet og flyttede stetoskopet ned igen. Gråden blev højere og derefter svagere. Tredive centimeter under krydset blev gråden brat dæmpet. Rune satte et kryds en centimeter over stedet og trådte tilbage. Barnet græd og græd.

* * *

Lyset i mikrofilmlaboratoriet var dæmpet, gulvtæppet emmede stov. Han havde det for sig selv. Til venstre på bordet stod kassetterne med Stiftstidenet 1962-1963, og Stiftstidenet 1963-1964. Han bladrede tidsrummet hvor hans ejendom var bygget igennem. Det eneste interessante var mordet på Kennedy.

I sin attachemappe havde han en tupperware bøtte med Salat Nicoise. Grønne oliven, Brugsen havde ikke flere sorte. Han spiste, mest han omhyggelig bladrede aviserne igennem. 4. og 5. december 1963 fandt han hvad han søgte. Resten af salaten blev stillet uspist tilbage i mappen. Han stak et print af artiklerne i baglommen.

* * *

Dagen efter gik han i banken og hævdede sin opsparing. Elhammeren kostede 5.295. Han lagde den i bagagerummet ved siden af den elektriske smelteovn til 21.000. Med i handlen havde han fået trediven kilo bronze, tre stålrør, en ståltragt, en digle og en løftegaffel. Fru Mortensen gloede, da han slæbte udstyret forbi hendes lejlighed.

Med slagboremaskinen borede han tre huller i væggen; det ene i det øverste kryds, de to andre til højre og venstre for det nederste kryds. Ti centimeter inde mødte han et hulrum. Hullerne pegede opad i femogfyrre graders vinkel, de to nederste skarpt ud til hver sin side.

Han bankede stålrørene fem centimeter ind i hullerne og satte smelteovnen til at varme op. Klokken var kvart i tolv. Han satte diglen ned i ovnen og lagde bronzebarene i. Dækket af sved spiste han en skål Salat Nicoise, men uden oliven.

Klokken kvart over et var bronzen smeltet og lyste rødt. Han skubbede skrivebordet hen under rørene i væggen, og satte tragten i det øverste rør. De eneste lyde var bøgetræerne på den anden side af parkeringspladsen.

Han satte løftegaflen rundt om diglen og ventede. Barnet begyndte at græde fem minutter over halv to. Rune løftede diglen op af smelteovnen og kravlede op på bordet. Barnet skreg. Rune satte diglen over tragten og hældte bronzen ned i den. På begge sider af ham stod stråler af bronze ud til siderne og satte tapetet i brand.

Strålerne svandt hurtigt ind, og kort efter løb tragten over. Rune trådte ned fra bordet og stillede diglen tilbage i smelteovnen. Barnet græd stadig.

Han slukkede tapetet med et vådt håndklæde og åbnede vinduet. Røgen var tæt. Han gik ud på

badeværelset og tog et brusebad. Barnet græd stadig, da han tørrede sig. Han klædte sig i hvid skjorte og sorte lærredsbukser. Barnet græd og græd. Det blev ved efter klokken to.

* * *

Han købte et lammeskind i Baby-Sam sammen med et varmt tæppe. Fru Mortensen gloede, da han løb op af trappen. Klokken var seks om aftenen. Han satte sig i skrivebordstolen og betragtede væggen. Barnet græd stadig.

Han tog printene fra Stiftstidenet 4. og 5. december 1963 op af baglommen. Det første var fra side 2 med politiet døgnrapporter. Mor anmeldte, at hendes barn var forsvundet. Artiklen fra den 5. var om anholdelsen af barnets fader, murer. Han havde hængt sig efter at have beskrevet sin forbrydelse i et brev.

Barnet græd stadig klokken ni.

* * *

Rune satte et mejsel i elhammeren og kravlede op på skrivebordet. Han løftede hammeren op til stålrørene og satte mejslet mellem dem. Barnets gråd forsvandt i den hårde staccato, betonstumper fløj til alle sider.

Han hakkede først de tre rør fri af bronzen og smed dem på gulvet. Fru Mortensen bankede i loftet. Han hamrede resten af væggen mellem hullerne og omkring dem i stykker og lagde elhammeren på bordet.

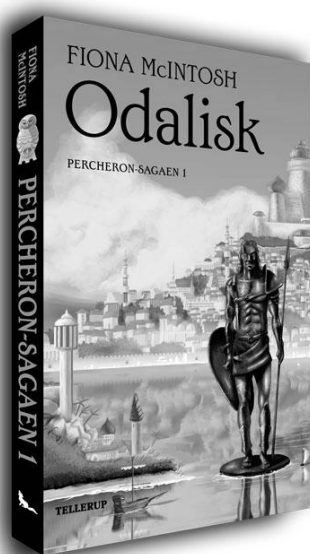
Forsigtigt løftede han barnet ud af væggen. Skrivebordslampen glimtede rødgyldent i dens metaliske hud. Dens lille mund var opspilet, øjnene knebet i. Barnets skrig gik over i korte hulk; den hikkede. Rune trykkede den mod sit bryst og trådte ned på gulvet. Barnet var næsten for varmt til at røre. Fra skrivebordsstolen tog han lammeskindet og vikledet det om barnet. Det græd stadig, ulykkeligt men ikke længere desperat. Rune knugede det ind til sig og rokkede fra side til side.

NYT FANTASTIK PÅ DANSK

af Janus Andersen

Listen i denne udgave
gælder fra Januar og til
og med marts 2009.

- Amory, Jay: *Azrael - den vingeløse* (En verden bag skyerne; 1). Tellerup, 360 s. kr. 398,00
- Butcher, Jim: *Stormfront* (Dresdenfilerne; 1). Tellerup, 284 sider, kr. 398
- Dewey, J. J.: *Bevingede ord* (Den udødelige; bog 4). Synteseforlaget, 328 sider, kr. 229
- Fisher, Catherine: *Incarceron*. Phabel, 317 sider, kr. 249
- Hatting, Palle: *Den blinde seer*. Mellemsgaard, 342 s., kr. 249
- Kamp, Michael: *Hvor de gamle visner*. Books on Demand, 104 sider, kr. 129
- Klarlund, Anders Rønnow: *Hvordan vi slipper af med de andre*. Drama, 106 s., kr. 148

- McIntosh, Fiona: *Odalisk* (Percheron-sagaen; 1). Tellerup, 190 sider, kr. 348
- *Midtjyske fortællinger : en antologi*, red. af Lene Rikke Bresson. Hald Hovedgaard, 239 s., kr. 199
- Pfeffer, Susan Beth: *Mens vi endnu er her*. Carlsen, 363 s., kr. 349,95
- Rothfuss, Patrick: *Dragedræberen* (Kongedræberkrøniken; 2). Tellerup, 396 s., kr. 398
- See, Lisa: *Pæonpavillonen*. Lindhardt og Ringhof, 331 s., kr. 249,95
- Theorin, Johan: *Natstorm*. Lindhardt og Ringhof, 413 s., kr. 299,95
- Vibe, Palle: *Livets brud*. Fahrenheit, 238 sider, kr. 199,50
- Wildt Hansen, Robin: *I hver*

vores skyttegrav : en Danmarksroman. Multivers, 189 s., kr. 228,00

BØRNE- OG UNGDOMSBØGER

- McMullan, Kate: *Klassens nye dreng* (Dragedræber-akademiet; 1). Carlsen, 103 s., kr. 49,95
- Andreasen, Margot: *Kloen og andre gys*. Forum, 84 sider, kr. 169,95
- Andreasen, Margot: *Rune og Røskva*. Alrune, 120 sider, kr. 168,75
- Barfoed, Erik: *August tager billetten*. Høst, 176 sider, kr. 199,95
- Barry, Dave: *Peter Pan og stjernefangerne*. Carlsen, 414 sider, kr. 349,95
- Berkeley, Jon: *Latterpaladset* (Onsdags fortællinger; 1). Gyldendal, 429 sider, kr. 299
- Bidstrup, Lise: *Abeklanen* (Shinobi; 2). Facet, 73 s., kr. 99
- Bidstrup, Lise: *Det hemmelige mon* (Shinobi; 1). Facet, 69 s., kr. 99,00
- Bidstrup, Lise: *Ryuzu vandfaldet* (Shinobi; 3). Facet, 75 s., kr. 99,00
- Bødker, Benni: *Buens vej* (Kimura; 4). Gyldendal, 46 sider, kr. 130,00
- Bødker, Benni: *Den syvende ridder* (Helvedesporten; 1). Alinea, 31 sider, kr. 138,75
- Bødker, Benni: *Nanna* (De 7 nøgler; 2). Gyldendal, 76 sider, kr. 155,00
- Bødker, Silja: *Forbandelsen*. Sisters, 236 sider, kr. 198,00
- Caveney, Philip: *Sørøverprinsen* (Sebastian Darke; 2. bind). Carlsen, 381 sider, kr. 349,95
- Christiansen, Jesper N.: *Robert og robotten*. Gyldendal, 50 sider, kr. 130,00
- Clausen, Nick: *Tidevandet*. Facet, 123 sider, kr. 149,00
- Clayton, Emma: *Brølet*. Carlsen, 399 sider, kr. 369,95
- Dalton, Annie: *Drømmesyn* (Agent engel; 12). Carlsen, 207 sider, kr. 59,95
- Einspor, Henrik: *Skyspejlet : et afrikansk eventyr*. Danida, 62 sider, kr. 148,00
- Ewo, Jon: *Manden fra graven*.

- Borgen, 106 sider, kr. 69,95
- Eybye, Pernille: *I månens skygge*. Balatana, 185 s., kr. 249
- *Fantastiske drenges fantastiske fortællinger* : antologi / skrevet af drenge i 6. klasse fra Endrupskolen 2007-2008. Endrupskolen, 67 sider,
- Finderup, Mette: *Støvets Land (Dødsgudens løgne; 2)*. Phabel, 392 sider, kr. 199,00
- Fletcher, Charlie: *Stenhjerte*. Gyldendal, 364 sider, kr. 299,95
- Gahrton, Måns: *Spøgelset på nr. 13 (Hotel Den gyldne skurfugl)*. Bogfabrikken, 106 sider, kr. 248,00
- Gilman, David: *Djævlens ånde (Farezonen; 1) (Max Gordon; 1)*. Carlsen, 368 s., kr. 369,95

- Gordon, Roderick: *Tunnel*, bind 1. Carlsen 234 s. kr. 269,95
- Gordon, Roderick: *Tunnel*, bind 2. Carlsen, 252 s. kr. 269,95
- Gotthardt, Peter: *Det blodrøde tårn (Elverdronningens ridere; 7. bog)*. Carlsen, 66 sider, kr. 169,95
- Gotthardt, Peter: *Hemmeligheden om tandfeen*. Carlsen, 76 sider, kr. 229,95
- Haller, Bent: *Wildsvin*. Høst, 109 sider, kr. 169,95
- Hansen, Hans: *Twins Club*. Cadeau, 185 sider, kr. 229,00
- Helfer, Anna-Marie: *Død over elverne! (Rollespil; 2)*. Alinea, 32 sider, kr. 123,75
- Helfer, Anna-Marie: *Stop tyven, væbner! (Rollespil; 3)*. Alinea, 32 sider, kr. 123,75

- Helfer, Anna-Marie: *Til angreb, Orker! (Rollespil; 1)*. Alinea, 32 sider, kr. 123,75
- Houmark, Steen: *Sidste port til Skyggelandet*. Books on Demand, 146 sider, kr. 129,00
- Jensen, Jørn: *Den skjulte by (Spejlslottet; 3)*. Alinea, 39 sider, kr. 147,50
- Johnson, Jane: *Dragernes kamp (Det hemmelige land; 3)*. Carlsen, 328 s., kr. 299,95
- Kidd, Rob: *Mod nye horisonter (Jack Sparrow; 12)*. Egmont Litas, 155 sider, kr. 89,95
- Kidd, Rob: *Poseidons tinde (Jack Sparrow; 11)*. Egmont Litas, 139 sider, kr. 89,95
- Kidd, Rob: *Faderens synder (Jack Sparrow; 10)*. Egmont Litas, 139 sider, kr. 89,95
- Langkjær, Henriette: *Den magiske krystalkugle : en historie i 12 kapitler*. Dansklærerforeningen, 39 s., kr. 75
- Langkjær, Henriette: *Viktor Vampyr og det store mysterium : en historie i 12 kapitler*. Dansklærerforeningen, 35 s., kr. 75
- Lund, Bent T.: *Bandit på rov (Trolldmandens flyvefedt; 7)*. Elysion, 24 sider, kr. 50,00
- Lund, Bent T.: *De Sorte (Trolldmandens flyvefedt; 8)*. Elysion, 24 sider, kr. 50,00
- Lund, Bent T.: *Dragens hule (Trolldmandens flyvefedt; 4)*. Elysion, 24 sider, kr. 50
- Lund, Bent T.: *Hos heksen (Trolldmandens flyvefedt; 3)*. Elysion, 24 sider, kr. 50
- Lund, Bent T.: *Hos kannibalerne (Trolldmandens flyvefedt; 5)*. Elysion, 24 sider, kr. 50
- Lund, Bent T.: *Hos Konge Kroene (Trolldmandens flyvefedt; 1)*. Elysion, 24 sider, kr. 50
- Lund, Bent T.: *Huset på klippen (Trolldmandens flyvefedt; 2)*. Elysion, 24 sider, kr. 50
- Lund, Bent T.: *Søslangen Zif (Trolldmandens flyvefedt; 6)*. Elysion, 24 sider, kr. 50
- Lund, Bent T.: *Woo Doo (Trolldmandens flyvefedt; 9)*. Elysion, 24 sider, kr. 50
- Lund, Bent T.: *Ønske-olien (Trolldmandens flyvefedt; 10)*. Elysion, 24 sider, kr. 50
- Lycke, Michael: *Lermaske*. Phabel, 382 sider, kr. 249

- Marsh, Katherine: *Natterejse til underverdenen*. Carlsen, 220 sider, kr. 249,95
- Marttinen, Tittamari: *Mumitrolldens bedste godnathistorier*. Carlsen, 61 sider, kr. 249,95
- McMullan, Kate: *Dragedamens hævn (Dragedræber-akademiet; 2)*. Carlsen, 111 s., kr. 49,95
- McMullan, Kate: *Sir Lancelot, hvor er du? (Dragedræber-akademiet; 6)*. Sesam, 111 sider, kr. 199,95
- McMullan, Kate: *Udflugt til Dommedagshulen (Dragedræber-akademiet; 3)*. Carlsen, 107 sider, kr. 49,95
- McMullan, Kate: *Wiglaf skal giftes (Dragedræber-akademiet; 4)*. Carlsen, 107 s., kr. 49,95

- Miéville, China: *Non Lon Don*, bd 1. Carlsen, 283 s., kr. 299,95
- Miéville, China: *Non Lon Don*, bd 2. Carlsen, 279 s., kr. 299,95
- Nilsson, Mathias Toft: *Tvesind*. Astrid, 122 sider, kr. 100
- Ono, Fuyumi: *Den labyrintiske kyst, del 1 (De 12 kongedømmer; 3)*. Carlsen, 210 sider, kr. 229,95
- Ono, Fuyumi: *Den labyrintiske kyst, del 2 (De 12 kongedømmer; 4)*. Carlsen, 206 sider, kr. 229,95
- Ono, Fuyumi: *Skyggernes hav, del 1 (De 12 kongedømmer; 1)*. Carlsen, 303 sider, kr. 79,95
- Ono, Fuyumi: *Skyggernes hav, del 2 (De 12 kongedømmer; 2)*. Carlsen, 282 sider, kr. 79,95
- Ottesen, Josefine: *Der var en-*

- gang. Høst, 94 sider, kr. 199,95
- Ottesen, Josefine: *Mester Mendi (Den skjulte nøgle; 2)*. Alrune, 47 sider, kr. 143,75
- Paver, Michelle: *Toraks løfte (Urtidskrøniken; 5)*. Carlsen, 251 sider, kr. 299,95
- Prineas, Sarah: *Den magiske tyv, bd 1*. Borgen, 478s. kr. 249
- Rasmussen, Nis: *Jagten på Verners Hjerner (Under verden - bag skærmen - over enhver forstand; 2)*. Cadeau, 440 sider, kr. 229,00
- Riddell, Chris: *Ottoline på kostskole (Ottoline og den gule kat; 2)*. Carlsen, 170 sider, kr. 269,95
- Rythov-Andersen, Poul: *Den tidlige historie (Eventyret om Gubland; 1)*. Books on Demand, 220 sider, kr. 245,00
- Salmson, Jo: *I stjælerens spor (Folket fra Skråbjergene; 4)*. Carlsen, 120 sider, kr. 199,95
- Schwerdfeger, Jan: *Angreb fra Ultra Z (Positron generator; 2)*. Ørnens forlag, 288 s. kr. 278
- Sigsawa, Keiichi: *Kinos rejse, 1.bog*. Carlsen, 264 s. kr.229,95
- Skovgaard, Esben: *Otto og englen*. Hultesøm Press, 186 s., kr. 109
- Stine, R. L.: *Monsterblod til morgenmad (Gåsehud horrorland; 3)*. Borgen, 160 sider, kr. 69,95
- Vinther Madsen, Martin: *Jonas og dragens blod*. Gyldendal, 72 sider, kr. 123,75
- Yancey, Rick: *Alfred Kropp og det trettende kranie (Alfred Kropp; 3)*. Høst, 295 sider, kr. 199,95

TEGNESERIER

- Capezzone, Thierry: *Augustus, Harald og Absalon (Tidsmaskinen; 2)*. Geografforlaget, 47 sider, kr. 125,00
- Dansk 24-timers Tegneseriemaraton 2008. Serieland, ca. 200 sider, kr. 139,00
- Froideval, F. Marcela: *Civis pacem parabellum (6666; 8)*. Arboris, 46 sider, kr. 99,50
- Jodorowsky, Alexandro: *Den forjættede galakse (Teknofædrene; 8)*. Arboris, 48 sider, kr. 99,50

- Jodorowsky, Alexandro: *Før inkalen*. Faraos Cigarer, 294 sider, kr. 398,00
- Kibuishi, Kazu: *Stenens vogter (Amulet; 1)*. Carlsen, 185 sider, kr. 249,95
- King, Stephen: *Den lange vej hjem (Det mørke tårn; 2)*. Egmont Serieforlaget, ca. 160 sider, kr. 219,00

- Loisel, Regis: *Biernes tårer (Den døde kæmpe; 1)*. Faraos Cigarer, 59 sider, kr. 128,00
- Neutzsky-Wulff, Erwin: *Lawman*. Progressive Publishing, 45 sider, kr. 128,00
- Pratt, Hugo: *Mu*. Faraos Cigarer, 270 sider, kr. 398,00
- Sente, Yves: *Thors malmskjold (Thorgal; 31)*. Cobolt, 48 sider, kr. 148,00
- Sina, A.B.: *Prinsen af Persien*. Carlsen, ca. 210 s. kr. 299,95
- Vincent: *Det onde øje (Albatros; 2)*. Faraos Cigarer, 47 sider, kr. 99,50
- Vincent: *Shanghajet (Albatros; 1)*. Faraos Cigarer, 48 sider, kr. 99,50
- Whedon, Joss: *De ukuelige (Astonishing x-men)*. G. Floy Studio, ca. 190 sider, kr. 248,00

FAG- OG ANDRE UDGIVELSER

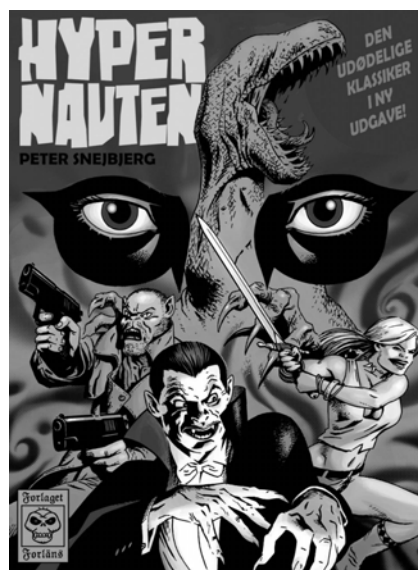
- Christensen, Peter: *Fiktionens åbenhed : samtaler med 11 danske forfattere*. Dråben, 367

sider, kr. 325,00

- Dehn, Karen Marie: *Modige krigere og griske orker : rollespilsleg til fest og fødselsdag*. Klematis, 55 sider, kr. 268,00
- Mathiasen, Paw: *Tegneserie quiz : hvem ved hvad om tegneserier*. Fahrenheit, 45 sider, kr. 99,50

UDVALGTE GENUDGIVELSER

- Deleuran, Claus: *Thorfinn, 1. og 2. del samlet!!!* Ny udgave, 2. oplag. Politisk Revy, kr. 168
- Franquin: *Splint & Co. 1956-1958*. Egmont Serieforlaget, 189 sider, kr. 299,00
- Goethe, Johann Wolfgang von: *Goethes Faust : 1. og 2. del : forkortet udgave med illustrationer, noter og register, 2. reviderede og forøgede udgave*. InternetAkademiet, 287 sider, kr. 248,00
- Poe, Edgar Allan: *Arthur Gordon Pym's eventyr & Heureka*, ny udgave. Klim, 274 s. kr. 299
- Snejbjerg, Peter: *Hypernauten*, ny udgave. Forlæns, 211 sider, kr. 199,00

Foreningen Fantastik

Kontaktadresser

Medlemskab & abonnement

Thomas Winther
Haydnsvej 1 1TH
2400 København SV
kasserer@fantastik.dk

Hjemmeside

webmaster@fantastik.dk

Himmelskibets redaktion

Himmeskibet@fantastik.dk

Foreningen

forening@fantastik.dk

Bestyrelsen

Formand:

Jesper Rugård Jensen
Cæciliavej 68
2500 Valby
formand@fantastik.dk

Næstformand:

Flemming R. P. Rasch
C.F. Richs Vej 101 E
2000 Frederiksberg

Kasserer: og sekretær:

Thomas Winther
Haydnsvej 1 1.th
2450 København SV

Menigt medlem:

Erik Pedersen
Voldfløjen 2 st th
2700 Brønshøj

Menigt medlem:

Kent Damgaard
Chr. X's Alle 2, 4th
2800 Lyngby

Menigt medlem:

Rasmus Wichmann
Brydes Allé 23, vær. 535
2300 København S

Suppleanter:

Tue Sørensen
Joannes Á Stýkki
Bjarne Sinkjær

Kalender

Udflugt til Zoologisk Museum

TID: Søn. 07.06.2009 12:00
STED: Hovedindgangen, Universitetsparken 15, 2100 Kbh. Ø
Vi tager til Zoologisk Museum for at se deres nye permanente (!) Darwin/Evolutions-udstilling. Tilmelding ikke strengt nødvendig, men du kan jo poste på aktiv-listen hvis du regner med at komme. Ellers kan man også bare dukke op.

Auktion til fordel for Fantasticon 2009

TID: Man. 08.06.2009 19:00
STED: Valby Kulturhus
Kom og byd på de mange bøger, film, tegneserier m.m. Hvis du har ting du gerne vil donere, så kontakt os i god tid, evt. via aktiv-listen eller Fantasticon-listen. Indtægterne fra denne auktion går til Fantasticon 2009, som afholdes i august.

Udflugt til Frederiksborg Slot

TID: Lør. 13.06.2009 11:00
STED: Vi mødes på Hillerød S-togsstation
Vi tager til Frederiksborg Slot, og ser på de smukke omgivelser og middelalderlige bygninger, samt Nationalhistorisk Museum (entré: 60 kr.), og spiser evt. medbragt frokost. Vi starter allerede kl. 11, da museet lukker kl. 15. Vi vil blive guidet rundt af et lokalkendt medlem af foreningen! Ingen tilmelding nødvendig, men vi kan koordinere turen via aktiv-listen.

Udflugt til Dyrehaven/Bakken

TID: Søn. 28.06.2009 12:00
STED: Vi mødes på Klampenborg S-togsstation
Frokost i det grønne! Vi tager til Dyrehaven med noget medbragt mad og holder picnic et hyggeligt sted, hvorefter vi tager til Bakken. Tilmelding ikke strengt nødvendigt; vi kan bare mødes ved Klampenborg St., men regner du med at komme hører vi gerne fra dig på aktiv-listen eller generel-listen.

Caféaften

TID: den 2 og 20 hver måned kl. 19:00
STED: Bankerådt, Ahlefeldtsgade 27-29
Uformel caféaften på Café Bankerådt. Kaffe, øl og hyggesnak i afslappende omgivelser. Vi plejer at sidde inde i baglokalet. Skulle det være umuligt at få plads eller er der lukket, rykker vi hen på Kalaset, Vendersgade 16.

Fantasticon 2009

TID: 29.08.2009 - 30.08.2009
STED: Vanløse Kulturhus
Planlægningen af Fantasticon 2009 er gået i gang. Følg med på hjemmesiden, hvor du også kan abonnere på nyhedsbrevet. Gæsterne i 2009 omfatter bl.a. Charles Stross, Gwyneth Jones, Peter Snejbjerg og Rikke Schubart. På flimprogrammer er bl.a.: *Lad den rette komme ind*, *Astrópía* og *Orkridernes Elverforbandelse*. Husk at forhåndstilmelde dig!

Star Wars dag II

TID: 30.05.2009 10:00 - 16:00
STED: Taastrup Medborgerhus
Se mere på:
www.danskstarwarsloge.dk

Finncon 2009

TID: 10.07.2009 - 12.07.2009
STED: Helsinki
Den kæmpestore årlige con i Finland. Æresgæster er George R.R. Martin og Alastair Reynolds

Worldcon

TID: 06.08.2009 - 10.08.2009
STED: Montréal
Årets Worldcon, verdens største science fiction con, foregår dette år i Canada. Æresgæster er bl.a. Neil Gaiman og Ralph Bakshi.

Imagicon 2

TID: 16.10.2009 - 18.10.2009
STED: Stockholm
Den årlige store svenske con. Æresgæst er Liz Williams

**TEGNE SERIEBUTIK: TEGNESERIER, NYE SOM BRUGTE, DANSKE SOM AMERIKANSKE.
BUTIKKEN KAN OGSÅ VISE ET SOLIDT UDVALG AF TEGNESERIE MERCHANDISE.**

**SPILBUTIK: ROLLESPIL, BRÆDTSPIL, KORTSPIL, LIVE-VÅBEN & PROPS,
WARHAMMER SAMT FANTASY, HORROR OG SCIENCE FICTION BØGER.**

**COMICS: KLOSTERGADE 22, 1157 KØBENHAVN K
GAMES: SKINDERGADE 27, 1159 KØBENHAVN K
LYNGBY: JERNBANEPLADSEN 63, 2800 LYNGBY**